

Sammanträde för Bildningsnämnden

Tid måndagen den 11 mars 2024 kl. 13:00

Plats Kommunhuset - Sämsjön

Ronny Norrman
Ordförande

Carin Martinsson
Förslag på justerare

Josefine Andersson
Sekreterare

	Tid	Ärende	Diarienummer
	13.00	Sammanträdet öppnande Föredragande: Ordförande	
		Upprop Föredragande: Nämndsamordnare	
		Val av justerare och tid för justering Föredragande: Ordförande	
		Förändring av dagordningen Föredragande: Ordförande	
1.	13.05	Utbildning i Ciceron Assistent Föredragande: Utredningssekreterare	UN-3290
2.	13.50	Information om projekt Altorpskolan Föredragande: Projektledare	UN-3291
3.	14.05	Förvaltningen informerar Föredragande: Förvaltningschef	UN-3292
4.	14.15	Information om projektplan SPSM Föredragande: Elevhälsoschef, Projektledare	UN-3293
5.	14.35	Fastställande av läsårstider 2025/2026 Föredragande: Förvaltningschef	UN-3294

	Tid	Ärende	Diarienummer
6.	14.40	Budgetförutsättningar och verksamhetsbehov år 2025 Föredragande: Controller	UN-3295
7.	14.50	Ombudgetering av investeringar 2023 för bildningsnämnden Föredragande: Controller	UN-2024-00006
		PAUS Föredragande	
8.	15.10	Förvaltningsberättelse (bokslut) för bildningsnämnden år 2023 Föredragande: Controller	UN-2024-00005
9.	15.40	Månadsuppföljning per 2024-02-29 för bildningsnämnden Föredragande: Controller	UN-2024-00011
10.	16.20	Redovisning av kommunala aktivitetsansvaret (KAA), andra halvåret 2023 Föredragande: Handläggare	UN-2024-00026
11.	16.30	Kvalitetsrapport Förskola Föredragande: Utvecklingsledare	UN-2024-00023
12.	16.40	Granskningsrapport av kvalitetsarbete inom grundskola Föredragande: Förvaltningschef	UN-2023-00164
13.	16.45	Granskningsrapport gällande leasingbilar i Herrljunga kommun Föredragande: Ordförande	UN-2024-00021
14.	16.50	Översyn anpassad grundskola Föredragande: Verksamhetsutvecklare, Elevhälsochef	UN-2024-00030
15.	16.55	Redovisning av delegationsbeslut Föredragande: Utvecklingsledare	UN-3296

Ombudgetering av investeringar 2023 för bildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås godkänna överföring av bildningsnämnden outnyttjade investeringsmedel för 2023 till 2024.

Sammanfattning av ärendet

I budget och verksamhetsplanen för 2023 fanns investeringsmedel som inte är slutförda under 2023. Detta avser Altorpskolan och medel som är ämnade att användas för inköp av inventarier i samband med färdigställandet av skolans renovering. I budget och verksamhetsplanen för 2024 så finns inga resurser för dessa investeringar och därför föreslås det att de outnyttjade medlen från 2023 skall ombudgeteras till 2024. Orsak är att projektet ej är färdigställt.

Bakgrund

För mer bakgrund om ärendet läs rapporten: Ombudgetering investeringar 2023-12-31.

Konsekvenser

Konsekvenserna av utebliven ombudgetering är att Altorpskolan mister budget för att tillgodose inventariebehovet som finns i samband med renoveringen av skolan. Om ärendet ej godkänns så bedöms det påverka enheten negativt ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Ombudgetering investeringar 2023-12-31

Beslutet ska skickas till

Expedieras till Kommunfullmäktige

Markus Ögren
Controller

DIARIENUMMER: UN 2024-00006
FASTSTÄLLD/INSTANS: 2024-02-27
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2024-01-26
GILTIG TILL: -----
DOKUMENTANSVAR: Förvaltningschef

Ombudgetering investeringar 2023-12-31

Bildningsnämnden



**Herrljunga
kommun**

Innehåll

Projektbeskrivning.....	2
Projekt 3008 Inventarier Altorp.....	2

Sammanställning per 2023-12-31

PROJ	URSPRBUDGET År	OMBUDG År	BUDGET År	UTFALL Ack	AVVIKELSE Ack
3008 Inventarier Altorp	500	500	1 000	6	994
Bildningsnämnd	500	500	1 000	6	994

Projektbeskrivning

Projekt 3008 Inventarier Altorp

Inventarier till Altorpsskolan i samband med renovering.

Skäl för ombudgetering

Bildningsförvaltningen föreslår att de investeringsmedel som beslutats för projektet renovering av Altorpsskolan flyttas med till 2024. Orsaken är att medlen är ämnade till inredning och inventarier i samband med projektets iordningställande. Då byggnationen ännu ej är färdig så föreslås det att de 994 tkr för inventarier flyttas med till efterföljande budgetår.



Förvaltningsberättelse (boks slut) för bildningsnämnden år 2023

Förslag till beslut

1. Förvaltningsberättelse 2023-12-31 för bildningsnämnden godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Bildningsnämndens budget 2023 uppgår till 270 381 tkr (inkl. tilläggsanslag) och utfallet för helåret 2023 uppgår till 272 046 tkr. Utfallet för helåret visar på ett underskott om -1 666 tkr jämfört med årsbudget, en procentuell avvikelse om 0,62% jämfört med årsbudget.

Detta beror i huvudsak på att högre kostnader har redovisat för fler antal köpta platser i annan kommun för gymnasiet (interkommunal ersättning), merkostnad för systemförvaltare, merkostnader för implementering av digitala system (Schoolsoft, Tyra och Optiplan), utökat rektorsstöd, och ökade kostnader för skolskjuts inom grundskola och gymnasiet.

Bakgrund

För mer information gällande bakgrund se rapport: Förvaltningsberättelse 2023-12-31 för bildningsnämnden.

Konsekvenser

Bildningsnämnden slutsats är att det tillhandahållits utbildning och kulturskola för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige med delvis god ekonomisk hushållning och måluppfyllelse. Bedömningen görs att nämnden har genomfört sitt uppdrag utifrån ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Förvaltningsberättelse 2023-12-31 för bildningsnämnden

Beslutet ska skickas till

Expedieras till Ekonomiavdelningen.

Markus Ögren
Controller



Förvaltningsberättelse 2023-12-31

Bildningsnämnden

Underlag till beslut med diarienummer:
2024-00005



Herrljunga
kommun

Innehåll

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	3
Ansvar och uppdrag.....	3
Översikt över verksamhetens utveckling	3
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	4
Händelser av väsentlig betydelse	4
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	5
Måluppfyllelse	5
Ekonomisk ställning	9
Driftredovisning.....	9
Investeringsredovisning.....	12
Volymer	14
Väsentliga personalförhållanden	15
Förväntad utveckling.....	15

Förvaltningsberättelse

Ansvar och uppdrag

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildning och kulturskola för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Anpassad gymnasieskola drivs inte i egen regi utan platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. Nämndens ansvar för kulturverksamheter omfattar idag ett ansvar endast för kulturskolan. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård och öppen förskola. Vi har även ett kommunalt aktivitetsansvar (KAA) att förhålla oss till. Det innebär att fånga upp våra ungdomar 16-20 år som inte deltar i skola eller arbetsliv och verka för att åter få dem i aktivitet. Verksamheten DUA (för unga 20-24 år) tar vid efter KAA. Det är Socialförvaltningen som har ansvar för DUA, uppdraget innebär att skapa möjlighet till studier eller aktivitet för ungdomar.

Kommunfullmäktige är huvudman för skolverksamheten och bildnings övriga verksamheter och har utifrån inriktningsmål fastställt prioriterade mål för Bildningsnämnden samt fördelat ekonomiska resurser till nämnden i form av kommunbidrag. Nämnden har verksamhetsansvaret inför kommunfullmäktige som i sin tur har ansvaret som huvudman inför staten. Statens uppdrag innebär att huvudmannen har ett ansvar för att utbildningen genomförs enligt de statliga styrdokumenterna så att mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas. Bildningsnämndens verksamheter har också att hantera en dubbel styrning genom att staten ställer krav på huvudmannen direkt men också krav som går förbi huvudmannen, till rektorer och lärare. Nämnden har ansvar att bedriva ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete vid sina samtliga verksamheter i Bildningsnämnden.

Översikt över verksamhetens utveckling

Bildningsnämndens ansvarsområden omfattar sedan 2015 både utbildning, kultur, fritidsgård och öppen förskola. Inom utbildningen syns en verksamhet som överlag präglas av god måluppfyllelse. Parallellt med goda resultat finns också utvecklingsområden där vi systematiskt arbetar vidare för att utveckla en undervisning och möjlighet för ett lärande som möter och utmanar varje elev på rätt nivå.

Det är av vikt att komma ihåg att med gällande skollag och aktuella styrdokument ställs höga krav på att ge varje enskild elev det stöd och den ledning som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven eller längre. Inom förskolans verksamheter ska vi möta varje barn utifrån sina behov, planera och genomföra en god pedagogisk verksamhet för våra barngrupper. Det krävs mod och ett professionellt förhållningssätt att genom den goda dialogen leda förskolans och skolans pedagogiska arbete, att rikta och prioritera resurserna, utifrån verksamhetens behov. Ett arbete som rektor ansvarar för med stöd av respektive barn/elevhälsa, förvaltningens utvecklingsledare samt kvalitetstrateg och i samverkan med verksamhetens pedagogiska personal.

Det har under vt-23 skett förändringar i både ledningsgruppen och staben samt inom viktiga stödfunktioner som HR och ekonomi, vilka verkar mot bildningschef och övriga chefer/rektorer i ledningsgruppen.

Under årets första månader var förvaltningens utvecklingsledare fördelad på två uppdrag, som tf bibliotekschef samt utvecklingsledare. Bibliotek och Kulturhus har from 1/1-23 utgått från bildningsförvaltningen och ingår i nya verksamheten Kultur och Fritid. En ny chef för denna verksamhet har rekryterats men under vakansen fanns behov av en tf bibliotekschef tills ny bibliotekschef var på plats.

Förvaltningens utvecklingsledare avslutade sin tjänst under våren och ny utvecklingsledare har rekryterats. Då båda rektorerna på Altorpskolan valt att gå vidare till nya uppdrag så genomfördes en rekrytering av två rektorer till skolan som började sina nya uppdrag den 16/6-23.

Utvärdering av första läsåret, 22/23, med de nya enheterna Eggvena/Hudene och Eriksberg/Od, vilka nu omfattar verksamheter 1-12 år för respektive rektor, genomfördes i juni-23. Vi såg här ett behov av ökat stöd riktat mot förskolans kvalitetsarbete, i form av 10% Kvalitetstrategi, denna insats tillsätts för läsåret 23/24.

Med en ny mandatperiod och ny nämnd planeras och genomförs en introduktion riktad mot politiker, som ger en bredare bild av nämndens arbete utifrån bildningsförvaltningens ansvarsområden.

I förvaltningens förskolor, skolor och fritidshem finns en fortsatt god kontinuitet med behörig och legitimerad personal. Varje enhet arbetar strukturerat utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete och många goda insatser syns i den pedagogiska vardagen. I den lilla kommunen får de goda prestationerna lyskraft och kan göra skillnad i våra verksamheter.

Budgetåret 2023 innebar anpassningar för flera enheter och rektorerna gör fortsatt ett målmedvetet arbete med täta budgetuppföljningar tillsammans med controller och bildningschef. Årets resultat indikerar på ett mindre underskott utifrån den planering av organisationen för läsåret 24/25 som varje rektor nu kliver in i. Fortsatt gäller skollag och andra styrdokument där det ställs mycket höga krav på att ge varje enskild elev det stöd och den ledning som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven eller ännu längre. Under senare år har ett antal riktade statsbidrag kommit att spela en avgörande roll för verksamheten i förskola, skola och fritidshem. Det påverkar även gymnasiets planering och organisation. Statsbidragen söks för en termin alternativt ett läsår i taget och löpande ändras förutsättningar och villkor för bidragen. Personalbudgeten kan genom statsbidragen förändras med miljonbelopp under ett budgetår, vilket är en utmaning för uppföljning och redovisning, men också när det gäller förutsättningarna för att göra långsiktiga och kvalitativa satsningar.

Nämnden visar med en tydlighet att de ser fortsatt positivt på nuvarande skolstruktur samt att Herrljunga kommun är mån om sitt gymnasium.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Händelser av väsentlig betydelse

Under verksamhetsåret 2023 har det genomfört mål och visionsdag, kvalitetsdialoger, nämnddagar tillsammans med nämnd och ledningsgrupp som givit fruktbulla insikter som bildningsnämnden tar med sig i sitt ständiga arbete att driva bildningsverksamheten framåt i Herrljunga kommun. Dessa aktiviteter har planerats av bildningschef i dialog med presidieberedning. Utöver denna händelse har en organisatorisk förändring skett då kommunfullmäktiges beslut den 2022-06-21 i KF 117§ gjort att bibliotek och allmänskulturell verksamhet utgått ur bildningsnämnden från 2023-01-01. Överlämningen kring uppdraget har skett under vårterminen 2023. Det fortgår även arbete gällande byggnadsprojektet för Altorpskolan som beslutats att genomföras efter ett äskande om utökade resurser. Projektet har lagts ut på upphandling av entreprenör och kommande renoverings förväntas starta under senare delen av vårtermin 2024. Införandet och implementeringen av digitala system för förskola, grundskola och gymnasium (Tyra, Optiplan och Schoolsoft) har även skett under verksamhetsåret 2023 där processen löper på och har mottagits väl av såväl vårdnadshavare som medarbetare i kommunen.

Under året har skolskjutshandläggare på förvaltningen under bildningsnämnden startat arbetet kring upphandling av nytt skolskjutsavtal i samverksamhet med kommunens upphandlingsenhet Zango. Ett väl genomfört arbete kring ansökningar och redovisning av statsbidrag har pågått under året. I verksamheten har även nyckelpersoner inom vårt kvalitetsarbete under 2023 höst deltagit *Kvalitetsdialogen med Skolverket och SPSM* vilket kopplas till SKA – arbetet och ger ökad kompetens

för vårt fortsatta kvalitetsarbete. Utöver detta har ett förvaltningsövergripande Matematikprojekt samt en SPSM projekt riktat mot anpassad grundskola med syfte att öka eleverna måluppfyllelse och delaktighet i sitt lärande startats. Projektet "Rörelse på rast" har gått in i sitt andra år och vi ökar med antal skolor som deltagar för varje år. Riktas i nuläget till våra F-6 skolor men ska framåt omfatta både anpassad grundskola samt åk 7-9. Vi börjar nu se goda effekter här och deltagande skolor upplever det mycket positivt. Eleverna blir mer positiva till sina raster utomhus och många elever upplever nya kamratrelationer - det ger en positiv effekt på lärandet, trivsel och studiero under fortsatt skoldag. Restaurang och Livsmedelsprogrammet på gymnasiet har certifierades inom Visitas regi, blir därmed den andra gymnasieskolan i Västra Götaland som är certifierade. Detta är ett fint erkännande och visar på god kvalitet på vårt gymnasieprogram. Gymnasiet blev även utnämnt till en av Sjuhärads bästa gymnasieskolor i en ranking som omfattar Borås och Sjuhärad.

Under året har förskola och grundskola haft vakanser men där pågående rekryteringsarbete i flera av våra verksamheter sker kontinuerligt över läsåret. Det är påtagligt att man står inför samma utmaningar som andra kommuner, att det råder en allt större brist på behöriga lärare inom många olika stadier och skolformer vilket innebär att konkurrensen kring behöriga pedagoger ökar.

Det finns även utmaningar kring budgetarbetet inom förvaltningen under rådande demografiförändringar. Men där en god struktur i budgetarbetet och viktigt stöd till våra chefer/rektorer finns genom PEU-uppföljningar, där både controller, bildningschef och HR-specialist ingår samt täta prognosmöten med enbart controller och rektor. Bildningsnämnden har granskats av Deloitte på uppdrag av Kommunrevisionen där förvaltningen har stöttat nämnden i arbetet att svara på frågor kring kvalitetsarbetet. Under verksamhetsåret har även flera genomförda tillsynsbesök av Skolinspektionen inom grundskolan gjorts. Utifrån återkopplingen på dessa planerade besök har verksamheten ett ansvar att arbeta med de eventuella utmaningar/utvecklingsområden inspektionen belyser.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Måluppfyllelse

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. *Hållbarhetsbegreppet* genomsyrar alla beslut och aktiviteter.

Kommunövergripande mål

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.
2. Herrljunga kommun ska ha god ekonomisk hushållning.
3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Bildningsnämndens mål

1. Bildningsnämnden ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar inkludering och jämställdhet oavsett var i kommunen du bor.
2. All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar över tid.
3. Förvaltningens samtliga verksamheter ska vara tillgängliga för alla.

Övergripande sammanfattning och analys

Verksamheterna inom förskolan upplevs i hög grad främja inkludering och jämställdhet där 85,6% av vårdnadshavarna uppger att deras barn ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet.

Verksamheten har som mål att fortsätta utveckla inkludering och jämställdhet samt att synliggöra arbetet för vårdnadshavare.

All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar. I läroplanen ingår det att undervisa elever inom hållbarhet och miljöansvar och denna undervisning sker främst inom SO-ämnen, NO-ämnen och teknik, men även inom hemkunskap och slöjd, där eleverna får kunskap kring hur mat och textilindustrin globalt påverkar miljön och hur hållbara produkter kan skapas. Andra använder tematisk litteratur som "Miljöboken" finns representerade i undervisningen. Inom förvaltningen finns det verksamheter som är med i "Håll Sverige rent" genom att ha skräpplockardagar samt "Grön flagg". Båda dessa organisationer har ett stort fokus på både hållbarhet och miljöansvar.

Verksamheterna arbetar utifrån barnen och elevernas ålder och förkunskaper. I flertalet verksamheter deltar barn och eleverna i sorteringen av sopor. Inom förskolans verksamheter sker sortering tillsammans med pedagogiska diskussioner om varför olika typer av sopor behöver sorteras på olika vis och tar sin utgångspunkt i återvinning, sopsortering och nedbrytning. Den samlade bedömning är att verksamheterna i hög grad lever upp till intentionerna om en hållbar kommun.

All fysisk verksamhet är tillgänglighetsanpassad. Fokus kommer även fortsättningsvis vara att stärka arbetet med ökad NPF-inkluderingen i den fysiska lärmiljön. Detta innebär att man använder sig av tydliggörande pedagogik som gynnar alla elever i verksamheterna.

Skillnaderna mellan pojkar och flickors meritpoäng är fortsatt stora i årskurs 9. Men i jämförelse med riket så befinner sig både flickor och pojkar inom genomsnittet. Förvaltningen kommer även i fortsättningen arbeta med att förbättra målpuppfyllelsen för pojkar. Ett utvecklingsområde är att öka variation i undervisningen och att det säkerställs i alla grupper samt att göra alla elever mer delaktiga i arbetsformer och innehåll i undervisningen.

1. Skillnad pojkar och flickor genomsnittliga meritvärde

Titel	Utfall 2020/2021	Utfall 2021/2022	Utfall 2022/2023
Genomsnittligt meritvärde för pojkar/flickor	225,8 / 242,6	167,9 / 212,3	202,1 / 230,2

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadssidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Kommunövergripande mål

1. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.
2. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
3. Herrljunga kommun främjar samarbete mellan nämnder, företag, kommundelar och föreningar.

Bildningsnämndens mål

1. Alla barn och elever ska känna sig trygga och ha en god studiero.
2. Vi ska ha likvärdiga verksamheter med hög kvalitet.
3. Vi har en bra samverkan med samtliga förvaltningar för att skapa goda pedagogiska verksamheter – vi arbetar utifrån barnkonsekvensanalyser.

4. Vi ska marknadsföra bildningsnämndens samtliga verksamheter.
5. Alla elever har en meningsfull praktik.

Övergripande sammanfattning och analys

Inom förvaltningens pedagogiska verksamhet tas årligen en plan mot kränkande behandling och diskriminering fram för varje verksamhet. Ordningsregler tas också fram gemensamt med eleverna inom skolverksamheten. Planerna redovisas för bildningsnämnden i oktober varje år. Plan mot kränkande behandling och diskriminering tar sin utgångspunkt i diskrimineringslagen och alla människors lika värde. Arbetet utifrån planerna sker kontinuerligt under året och intentionen med planen är att skapa trygga och inkluderande verksamheter, där all personal och alla barn och elever känner sig välkomna och trygga.

Tryggheten på våra förskolor och fritidshem har ökat och är generellt fortsatt hög. Inom förskolan anger 98,5 % av vårdnadshavarna att deras barn är trygga i förskolan. Motsvarande siffra för fritidshemmet är 95,1%. Där bör målsättningen nu vara att fortsätta upprätthålla samma goda trygghet, även om målet alltid måste vara 100 trygga barn och elever i våra verksamheter.

När det gäller trygghet i grundskola och gymnasieskolan har resultatet minskat något från tidigare år. Pågående arbete för att öka tryggheten behöver intensifieras i berörda verksamheter. 68 % av gymnasieeleverna upplever *helt och hållet* sig som trygga. På grund av få elevsvar finns det ingen beräkning om hur många elever som *till stor del* känner sig trygga, vilket gör att andel % är mindre. Denna andel finns för övriga stadier. Detta medför att vi kan anta att procentsatsen för trygghet på gymnasiet är betydligt högre. Resultatet visar också att ingen av gymnasieeleverna känner sig otrygga på skolan.

Samtliga F-6 skolor arbetar med stort fokus på trygghet och studiero. På mellanstadiet upplever 80 % av eleverna sig som trygga. Motsvarande siffra på högstadiet är 63%. Utifrån dessa resultat och förvaltningens sammanställning av inkomna kränkande behandlingar så befinner sig fortfarande den största förbättringspotential för målinriktat arbete för att öka trygghet på högstadiet, men också till viss del för gymnasiet. Utvecklingsområden är att se över vuxennärvaron under raster och ett aktivt värdegrundsarbete i grupperna.

Enligt inrapporterad statistik har måluppfyllelsen ökat i jämförelse med läsåret 2021/2022 där meritpoängen har förbättrats för elever i årskurs 9. Under senare år har det varit en trend att färre elever söker sig till Kunskapskällan, vilket har skett även detta år. Gymnasiet arbetar med tydligt årshjul där insatser såsom event, teman, projekt ska tydliggöras och ska vara återkommande på skolan samt skapa en vision framåt där elever väljer Kunskapskällan som gymnasieskola

1. Trygghet

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Trygghet åk 5	84%	86%	85 %	80 %
Trygghet åk 8	75%	95 %	66%	63 %
Trygghet åk 2 Gymnasiet	85%	91%	82%	68 % *
Trygghet Förskolan (vårdnadshavare)	97%	98%	97 %	98,5%
Trygghet Fritidshem (vårdnadshavare)	98%	97%	96 %	95,1%

*Andelen positiva svar som endast har kunnat användas är de elever som har svarat att de helt och hållet upplever trygghet. Svarsalternativet *till stor del* som upplever trygghet har tagits bort då pga. litet underlag och stor risk för att identifiera personer som har svarat.

2. Måluppfyllelse åk 9

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Meritpoäng slutbetyg åk 9	204,8	232,0	194,1	219,1

Fokusområde 3: En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande.

Kommunövergripande mål

1. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.
2. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.
3. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Bildningsnämndens mål

1. Alla elever ska få behörighet till gymnasiets nationella program.
2. Alla elever ska nå gymnasieexamen för vidare studier eller för anställningsbarhet.
3. Vi ska erbjuda aktiviteter som leder till studier eller arbete.
4. Invånare ska erbjudas livslångt lärande och kulturella aktiviteter.

Övergripande sammanfattning och analys

Måluppfyllelsen för gymnasieelever har ökat jämfört med tidigare år, men resultatet har förbättringspotential bland annat att arbeta vidare med varje elev kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna till sin egen förmåga. Arbete pågår också med att hjälpa elever med att förbättra sin studiestruktur.

Kunskapskällan vill poängtera att flera av eleverna som inte når godkända betyg i alla kurser dock visar på en god kunskapsutveckling. Under hösten 2023 rankades Kunskapskällan som det bästa gymnasiet i Boråsregionen. Viktiga faktorer för rankningen var bland annat resultat på nationella prov, andelen behöriga lärare, elevnöjdhet och andel som tar examen samt arbetsmarknadsutfall.

Måluppfyllelsen för svenska i grundskolan befinner sig på samma nivå som tidigare. Verksamheterna ser mycket goda resultat i den muntliga delen av de nationella proven. Fortsatt arbete sker gällande läsförmågan där det handlar om att öka läsförståelsen och läsglädje för eleverna samt strukturerat arbetssätt inom skrivning.

Gällande måluppfyllelse i matematik har andelen minskat något. En styrka hos eleverna är algoritmräkning i de olika räknesätten. Fortsatt förbättringsområden som kommer arbetas med är utformningen av undervisningen där den är mer varierad samt att ge eleverna mer förförståelse i det som ska läras. Under läsåret 2023/2024 påbörjas matematikprojekt som berör alla verksamheter från förskola upp till gymnasiet i syfte om att öka elevers måluppfyllelse i åk 9.

I början av läsåret minskade antalet deltagare i Kulturskolan på grund av en vakans på danslärartjänsten. Under senare del av hösten har Kulturskolan kunnat rekrytera ny personal och antalet deltagare har ökat. Under några år har det varit betydligt fler flickor än pojkar som deltagit i de olika aktiviteterna. Fortsättningsvis är det betydelsefullt att analysera orsak och om utbud av aktiviteter behöver varieras för att locka fler pojkar till Kulturskolan.

Slutsats gällande god ekonomisk hushållning utifrån måluppfyllelse och ekonomisk budgetföljsamhet

Kommuner och regioner skall ha god ekonomisk hushållning enligt Kommunallag (2017:725) 11 kap. 1 paragrafen i sin verksamhet och bildningsnämnden är en del av detta övergripande arbete inom Herrljunga kommun.

Utifrån budget 2023 om 270 381 tkr (inkl. tilläggsanslag) så har bildningsnämnden tillhandahållit utbildning och kulturskola för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige, med ökad måluppfyllelse utifrån åk 9 meritpoäng samt med en minskade betygsskillnad mellan pojkar och flickor. Detta har nämnden gjort genom att driva verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Den redovisade nettokostnad för Bildningsnämnden 2023 uppgår till 272 046 tkr vilket är en avvikelse om -1 666 tkr i jämförelse med budget vilket motsvarar en procentuell avvikelse om 0,62%.

Bildningsnämnden har under verksamhetsåret 2023, som ovan stycke beskriver, haft väsentliga händelser av betydelse som även påverkat bildningsnämnden förutsättningar att bedriva sin verksamhet inom given budgetram. Implementeringen av tre nya digitala system har exempelvis försvårat bildningsnämndens förutsättningar att bedriva verksamhet inom given budgetram då detta innebär temporära merkostnader. Bildningsnämnden har under verksamhetsåret arbetat med analys av utfallet och genom det skapat medvetenhet för att motverka ett större budgetunderskott. Bildningsnämnden slutsats är att det tillhandahållits utbildning och kulturskola för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige med delvis god ekonomisk hushållning och måluppfyllelse. Detta då underskottet bedöms lågt i jämförelse med de utmaningar som bildningsnämnden haft under verksamhetsåret. I denna bedömning adderas även att man ökat måluppfyllelsen och minskat betygsskillnaderna mellan pojkar och flickor. Men där bildningsnämnden tar lärdom av detta verksamhetsår för att sträva emot sänkt budgetavvikelse.

Ekonomisk ställning

Driftredovisning

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut** 2021	Bokslut** 2022	Budget* 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Intäkter	-46 235	-48 521	-44 254	-51 750	7 496
Summa intäkter	-46 235	-48 521	-44 254	-51 750	7 496
Personalkostnader	177 235	178 193	185 998	185 123	875
Lokalkostnader, energi, VA	26 399	34 446	39 447	39 828	-381
Övriga kostnader	85 347	91 501	87 772	97 427	-9 655
Kapitalkostnad	1 206	1 289	1 417	1 417	0
Summa kostnader	290 187	305 430	314 635	323 796	-9 162
Summa Nettokostnader	243 952	256 909	270 381	272 046	-1 666
Kommunbidrag	245 361	257 443	270 381	270 381	
Resultat	1 409	534	-	-1 666	

*Budget 2023 inkl. tilläggsanslag.

**Baserat på kommunfullmäktiges beslut den 2022-06-21 i KF 117§ så har bibliotek och allmänskulturell verksamhet utgått ur bildningsnämnden från 2023-01-01. Redovisningen genomförs således exklusive bibliotek och allmänskulturell verksamhet för bildningsnämndens driftsredovisning samt investeringsredovisning för ökad jämförbarhet mellan åren.

Organisatorisk fördelning

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut** 2021	Bokslut** 2022	Budget* 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Nämnd	401	496	485	564	-79
Förvaltningsledning	17 869	16 117	13 734	15 236	-1 502
Elevhälsa inkl familjecentral	6 292	6 883	8 002	7 413	589
Förskola inkl ped oms.	50 689	52 925	57 732	55 491	2 242
Fritidshem	16 278	18 855	18 079	18 786	-707
Grundskola inkl modermål	96 613	105 314	113 076	110 762	2 314
Anpassad grundskola	4 984	5 754	7 679	6 975	704
Gymnasieskola	30 156	30 303	30 018	30 180	-162
Gymnasieskola interk.	9 190	9 748	9 576	14 343	-4 767
Anpassad gymnasieskola	3 360	2 360	3 100	3 300	-200
Vuxenutbildning	5 051	5 106	5 477	5 478	-1
Fritidsgård	674	635	749	748	1
Kulturskolan	2 394	2 412	2 673	2 770	-97
Summa verksamhet	243 952	256 909	270 381	272 046	-1 666
Intäkter	-46 235	-48 521	-44 254	-51 750	7 496
Kostnader	290 187	305 430	314 635	323 796	-9 162
Nettokostnad	243 952	256 909	270 381	272 046	-1 666

*Budget 2023 inkl. tilläggsanslag.

**Baserat på kommunfullmäktiges beslut den 2022-06-21 i KF 117§ så har bibliotek och allmänskulturell verksamhet utgått ur bildningsnämnden från 2023-01-01. Redovisningen genomförs således exklusive bibliotek och allmänskulturell verksamhet för bildningsnämndens driftsredovisning samt investeringsredovisning för ökad jämförbarhet mellan åren.

Ekonomisk sammanfattning

Bildningsnämndens budget 2023 uppgår till 270 381 tkr (inkl. tilläggsanslag) och utfallet för helåret 2023 uppgår till 272 046 tkr. Utfallet för helåret visar på ett underskott om -1 666 tkr jämfört med årsbudget, en procentuell avvikelse om 0,62% jämfört med årsbudget. Detta beror i huvudsak på att högre kostnader har redovisat för fler antal köpta platser i annan kommun för gymnasiet (interkommunal ersättning), merkostnad för systemförvaltare, merkostnader för implementering av digitala system (Schoolsoft, Tyra och Optiplan), utökat rektorsstöd, och ökade kostnader för skolskjuts inom grundskola och gymnasiet. Detta underskott redovisas trots att högre intäkter än budgeterat redovisats, som hänförs till fler antal sålda platser inom grundskolan (interkommunal ersättning), fler antal sålda platser för anpassad grundskola (interkommunal ersättning), tillkommande korttidstillsynsplaceringar som givit ersättning samt ökat statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan. Det ökade statsbidraget leder varken till överskott eller underskott då dessa intäkter använts för åtgärder inom förskoleverksamheten. Utöver detta redovisas mindre personalkostnader än budgeterat på grund av vakanser inom förskolor och grundskola. I redovisat resultat så inkluderas nyttjande av flyktingbuffert om 1 725 tkr.

Förvaltningsledningen

Förvaltningsledningen redovisar för helåret ett underskott om -1 502 tkr grund av minskad intäkt från Tidö-avtalet, högre IT-relaterade kostnader, högre kostnad för systemförvaltare men även ökade kostnad för implementering av digitala system Tyra, Optiplan och Schoolsoft. Utöver detta tillkommer även ökade personalkostnader för förvaltningsledningen då biträdande rektor (rektorsstöd) har tillsatts för gymnasiet.

Elevhälsa och familjecentral

Elevhälsa inklusive öppen förskola/familjecentral redovisar ett överskott om 589 tkr. Elevhälsan redovisar ett överskott om 606 tkr på grund av lägre personalkostnader än budgeterat hänfört till vakanser. Öppen förskola/familjecentral redovisar ett underskott om -17 tkr hänfört till ökade personalkostnader som beror på ökade stödbehov.

Förskola

Förskoleverksamheten är uppdelad i tre områden Innerby (Förskolan Horsby, Förskola Ugglan och Innerby Gemensamt), Molla/Mörlanda och Ytterby (Eggvena/Hudene, och Eriksberg/Od). Tillhörande förskola finns även pedagogisk omsorg samt kooperativ. Totalt visar förskoleverksamheterna ett redovisat utfall på ett överskott om 2 242 tkr för helåret varav 574 tkr avser ett överskott hos kooperativ och pedagogisk omsorg på grund av skillnader i barnunderlaget i jämförelse med budget.

Förskolan gemensamma ansvar redovisar för helåret ett överskott om 192 tkr som hänförs till högre intäkter för antalet sålda förskoleplatser (interkommunal ersättning) men även högre intäkter för barnomsorgsavgifter i jämförelse med budget. Innerby förskolor redovisar för helåret ett överskott om 919 tkr. Överskottet beror på i huvudsak på vakanser, lägre kostnaderna för timvikarierande och lägre kostnader relaterade till sommaröppet jämfört med budgeterat. Detta trots att en tidigare pausad avdelning på Förskolan Horsby börjat nyttjats igen på grund ett större barnunderlag. Avdelningen uppstartades något innan verksamhetsårets slut vilket begränsar den ekonomiska påverkan på detta verksamhetsår. Molla/Mörlanda redovisar för helåret ett överskott om 776 tkr och överskottet beror på lägre personalkostnader än budgeterat som hänförs till vakanser. Eggvena/Hudene redovisar för helåret ett underskott om -56 tkr som hänförs högre personalkostnader i jämfört med budget som beror på ökade stödbehov. Eriksberg/Od redovisar för perioden ett underskott om -163 tkr. Underskottet beror delvis på ökade personalkostnader i jämförelse med budget som beror på ökade stödbehov. Huvudsakligen beror underskottet på att enheten behövt bekosta upprustning av utomhusmiljön för att säkerställa hållbar lekmiljö för barnen.

Fritidshem

Fritidshemmen redovisar ett underskott om -707 tkr för helåret. Underskottet beror primärt på högre personalkostnader på grund av ökade stödbehov på enheter med större elevunderlag i jämförelse med budgeterat.

Fritidshem gemensamt redovisar ett resultat om 17tkr i överskott i enlighet med budgeten för helåret. Fritidshemsområde Molla/Mörlanda redovisar ett resultat för helåret på -43 tkr i underskott som hänförs till ökade personalkostnader i jämförelse med budget genom en ökad kostnad för fyllnadstid, övertid och sjuklön. Det upplevs som en svårighet att få in vikarier för att täcka upp för befintlig verksamhet vilket ligger till grund för denna ökning. Fritidshem på Horsby F-3 redovisar ett resultat för helåret om ett överskott på 330 tkr. Orsaken till överskottet är i huvudsak lägre personalkostnader än budgeterat. Fritidshem Horsby 4-6 redovisar ett resultat för helåret om ett underskott på -468 tkr. Orsaken till underskottet är högre personalkostnader än budgeterat som hänförs till ökat stödbehov i samband med högre elevunderlag jämfört med budget. Fritidshem Eggvena/Hudene visar ett resultat för helåret om ett underskott på -376 tkr. Orsaken till underskottet är högre personalkostnader än budgeterat som hänförs till ökat stödbehov i samband med högre elevunderlag jämfört med budget. Fritidshem Eriksberg/Od visar ett resultat för helåret om -167 tkr i underskott som hänförs till högre personalkostnader än budgeterat på grund av ökat stödbehov.

Grundskola (inkl. modersmål)

Grundskolorna inklusive modersmålsundervisning redovisar för perioden ett överskott om 2 314 tkr. Grundskolorna redovisar för helåret ett överskott om 1 981 tkr. Orsaken till överskottet för helåret är lägre personalkostnader hänfört till vakanser samt ökade intäkter från interkommunal ersättning.

Grundskolans gemensamma ansvar redovisar ett resultat om ett överskott på 442 tkr. Detta överskott avser högre intäkter för antalet sålda grundskoleplatser (interkommunal ersättning) än budgeterat (ca 2 000 tkr), högre kostnader för skolskjuts (ca 400 tkr) och högre kostnader för antalet köpa

grundskoleplatser (interkommunal ersättning) (ca 1 400tkr). Altorpskolan redovisar ett resultat på 1 483 tkr i överskott för helåret. Orsaken till överskottet är lägre personalkostnader än budgeterat, hänfört till vakanser. Grundskolan Horsby F-3 redovisar för helåret ett överskott om 516 tkr. Orsaken till överskottet är lägre personalkostnader än budgeterat, hänfört till vakanser. För grundskolan Horsby 4-6 redovisas ett överskott om 330 tkr för helåret. Orsaken till överskottet är lägre personalkostnader än budgeterat, hänfört till vakanser. Grundskolorna Molla/Mörlanda redovisar ett resultat på -86 tkr i underskott som hänförs till högre personalkostnader på grund av ökat stödbehov. Grundskolorna Eggvena/Hudene redovisar ett resultat om -38 tkr i underskott på grund av högre personalkostnader i jämförelse med budget. Gällande grundskolorna Eriksberg/Od så redovisas ett resultat på ett underskott om -667 tkr. Anledningen till underskottet hänförs till högre personalkostnader jämfört mot vad som budgeterats på grund av ökade stödbehov.

Modersmålsundervisningen redovisar ett resultat på ett överskott om 333 tkr. Orsaken till överskottet är lägre personalkostnader än budgeterat, på grund av vakanser, samt en svårighet att rekrytera.

Anpassad grundskola

Anpassad grundskola redovisar för helåret ett överskott om 704 tkr på grund av, huvudsakligen, högre intäkter för interkommunal ersättning men även högre intäkter i form av ersättning för korttidstillsynplaceringar i jämförelse med budget.

Gymnasieskolan-Kunskapskällan

Kunskapskällan redovisar för helåret ett underskott om -162 tkr. Orsaken är högre personalkostnader än budgeterat där avvikelsen avser rektorsstöd, inhyrd personal samt ökade kostnader för transportkostnader och IT.

Gymnasieskolan interkommunalt

Gymnasieskolan interkommunalt redovisar för helåret ett underskott om -4 767 tkr på grund av fler antal köpta gymnasieplatser, för elever från Herrljunga kommun som valde att läsa sin gymnasiala utbildning i annan kommun, i jämförelse mot vad som är budgeterat. Detta leder till en ökad kostnad genom interkommunal ersättning. Utöver detta tillkommer även andra merkostnader samband med denna förändring som även är en del av underskottet, exempelvis inackordering och busskortstillägg för dessa elever. Utöver detta bidrar även ökade kostnader för skolskjuts samt minskade intäkter för antalet sålda gymnasieplatser (interkommunal ersättning) till detta underskott i jämförelse mot budget.

Anpassat gymnasium

Anpassat gymnasium redovisar för helåret ett underskott om 200 tkr. Orsaken till detta hänförs till ökade kostnader för köp av huvudverksamhet.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen som köps av Vårgårda har ett utfall om -1 tkr i underskott vilket anses i enlighet med budget.

Kulturskolan

Kulturskolan redovisar för helåret ett underskott om 97 tkr vilket hänförs till högre personalkostnader än budgeterat.

Fritidsgården

Fritidsgården redovisar för perioden ett överskott om 1 tkr överskott vilket anses i enlighet med budget.

Investeringsredovisning

RESULTAT NETTO	Ursprungs budget	Tillägg/ ombudg	Summa Budget	Utfall	Avvikelse
(tkr)	2023	2023	2023	2023	2023
5502 Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	-	136	136	1 609	-1 473
5571 Renovering klassrum, Horsby	-	-	-	730	-730
5572 Tak Musikskolan	-	-	-	1 732	-1 732
5574 Fönster/Fasad Od skola	-	150	150	408	-258
5575 Hissbyte Altorpskolan	-	-	-	301	-301
5576 Fläktaggregat Mörlanda Fsk	-	-	-	143	-143
5583 Fönster Mörlandaskolan	-	-	-	415	-415
5586 Fönster/Fasad Eggvena	-	-	-	255	-255
5587 Fönster/Fasad Musikskola	-	800	800	888	-88
5588 Tak/Fasad Eriksberg	-	-	-	98	-98
5594 Fläktaggregat Molla	-	-	-	332	-332
5598 Renov omkl+dusch Altorpshall	-	-	-	1 469	-1 469
7301 Ombyggnad Altorp	15 000	5 845	20 845	1 293	19 552
S:a investeringar gm IN	15 000	6 931	21 931	9 674	12 257
3000 Inventarier BN	1 800	-	1 800	1 273	527
3003 Lekplatser	300	-	300	280	20
3005 Inventarier Horsby	-	-	-	11	-11
3008 Inventarier Altorp	500	500	1 000	6	994
3009 Varmförråd Kultursk.	200	-	200	115	85
S:a investeringar egna	2 800	500	3 300	1 685	1 615
TOTALA INVESTERINGAR	17 800	7 431	25 231	11 359	13 872

Investeringar genom Internservicenämnden

Ombyggnationen av Mörlanda skola/förskola blev 1 473 tkr dyrare än beräknat pga att även matsalen byggdes ut vilket var ett stort behov i verksamheten. Ombyggnationen av Altorpskolan, här har en förstudie gjorts och anbud inkom under januari-24. Renovering av musikskolans fönster och fasad är genomförd och klar, kostanden blev 88 tkr högre än budgeterat Renovering av Ods skolas fönster och fasad är genomförd och klar, kostanden blev 258 tkr högre än budgeterat. 9000 tkr budgeterat för reinvestering, 14 st insatser har genomförts och färdigställt under året till en kostnad av 7732 tkr.

Investeringar egna

Investeringar för inventarier, lekplatser och varmförråd har genomförts under helåret 2023. Verksamheterna har själva fått ta fram en behovsplan på vad som behövs investeras/återinvesteras i under året vilket har följts samt verkställt. Bildningsnämnden har en budgetram om 3 300 tkr 2023 för egna investeringar och utfallet uppgår till 1 685 tkr vilket motsvarar nyttjandegrad om 51%. 994 tkr av avvikelsen hänförs till investeringar av Altorpskolan inventarier som planeras att ombudgeteras på grund av fördröjning av renoveringsprojektet för skolan. Exkluderat för planerade ombudgeteringar så uppgår nyttjandegraden till 73%. Resterande avvikelse om 621 tkr hänförs till att äskade investering varit billigare att genomföra än estimerat.

Volymer

Förskola

Antal barn ålder 0–6 i förskoleverksamhet i kommunen uppdelat per enhet (per 2023-12-31).

Enhet	Antal per 2020	Antal per 2021	Antal per 2022	Antal per 2023
Eggvena	17	16	16	17
Herrljunga	172	168	163	169
Hudene	31	32	25	35
Eriksberg	22	20	16	21
Mörlanda	59	51	55	66
Molla	30	36	33	33
Od	24	26	29	29
Delsumma	355	349	337	370
Enskilda	68	71	66	70
Totalt	423	420	403	440

Nedanstående tabell visar antalet förskolebarn i egen verksamhet, fristående verksamhet, samt köpta och sålda platser (per 2023-12-31)

Antal förskolebarn per förskoletyp	Antal per 2023-12-31
Kommunala	370
Familjedaghem	16
Netto (Köpta - Sålda)	-1
<i>Köpta platser</i>	6
<i>Sålda platser</i>	7
Kooperativ	54
Totalt	439

Grundskola

Nedanstående tabeller visar antalet grundskoleelever i kommunens verksamheter per årskull (per 2023-12-31, exklusive anpassad grundskola.)

Elever i kommunen per årskurs	Antal per 2020	Antal per 2021	Antal per 2022	Antal per 2023
F	108	102	118	97
1	122	109	102	115
2	118	120	114	98
3	128	117	124	109
4	111	123	117	124
5	104	108	121	112
6	87	100	106	120
7	132	88	104	111
8	101	132	86	102
9	97	97	129	88
Totalt	1 108	1 096	1 121	1076

Fritidshem

Nedanstående tabell visar antalet fritidshemsbarn totalt inkl. lov/garantiplats (per 2023-12-31)

Antal fritidshemsbarn inkl lov/garantiplats	Antal per 2023	Varav Garantiplats	Varav Lovplats
Kommunala	481	25	40
Netto (Köpta - Sålda)	4		
<i>Köpta platser</i>	8		
<i>Sålda platser</i>	4		
Totalt	485		

Väsentliga personalförhållanden

Redovisning av sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid i procent	Nov 2022	Nov 2023
Total sjukfrånvaro		
Total sjukfrånvarotid	6,8	6,7
För kvinnor	7,4	7,1
För män	4,1	4,9
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)		
Total sjukfrånvarotid	35,7	45,4
för kvinnor	38,1	48,5
för män	15,1	23,3
Andel heltid %	84,5	86
för kvinnor	84,5	86
för män	84,4	86

Den totala sjukfrånvaron ligger på relativt samma nivå som föregående år, en viss ökning syns inom den totala sjukfrånvaron för män.

Förväntad utveckling

Utifrån nuvarande information och statistiska verktyg så förväntas en minskning i barn/elevgrupper på flera enheter –vilket skapar utmaningar i budgetarbetet för framtiden. Det är en fortsatt utmaning att få ett ökat antal elever från kommunen att söka till gymnasiet Kunskapskällan. Det finns ett pågående arbete kring marknadsföring tillsammans med gymnasiet, förvaltning och kommunens kommunikatörer. Men det är även en utmaning att rekrytera och behålla rektorer därmed är det en viktig faktor att Herrljunga kommun ligger korrekt utifrån lönenivån oh upplevs konkurrensmässigt. I tider av ökad digitalisering förväntas ett större behov och utökning av stödfunktioner som IT-strateg och Verksamhetsutvecklare. Det anses viktigt att det finns stödfunktioner med rätt kompetens för att ge ledningsgrupp och verksamheterna det stöd de behöver i sina olika uppdrag och utvecklingsarbeten för att bibehålla den goda kvalitét vi ska arbeta för, i våra pedagogiska verksamheter.

Det är också så att bildningsnämnden och dess förvaltning ständigt behöver fortsätta sitt arbete med regelbunden översyn av rektorsuppdrag och skolenheter för att skapa hållbara ledaruppdrag. God kontinuitet i verksamheterna främjar arbetet med skolutveckling och skapar goda förutsättningar för våra barn/elever och medarbetare.

Inom bildningsnämndens verksamheter finns det övergripande utmaningar inför framtiden. En av utmaningarna rör lokaler anpassade för de krav som ställs på undervisning utifrån styrdokument och arbetsmiljö. Det har tidigare setts en ökning av elever på skolorna i våra tätorter, det har nu stabiliserat sig. I nuläget går även Eggvena och Hudene skola mot ett minskat elevunderlag men där finns ett behov av utökade lokaler på skolorna.

Ett behov som blivit tydligt under året som varit är att förvaltningen fått ett ökat elevantal som omfattas av skolformen anpassad grundskola. Det innebär i nuläget att samtliga elever som önskar plats i vår anpassade grundskola åk 5-9 inte kan erbjudas plats till hösttermin 2024. Förvaltningen ser ett tydligt behov av en utökning av lokaler för denna skolform så att de elever som önskar får plats och således att det behov av skolformen som finns tillgodosedd. Utöver detta har förväntats att byggprojekt Altorpskolan går in i nästa fas kring upphandling av entreprenör och renoveringen av skolan förväntas starta under mitten av vårtermin 2024.

I den nuvarande lokalresursplanen finns det en plan om ytterligare en förskola i Herrljunga tätort. Enligt kommunens statistikverktyg, Statisticon, prognosticeras en tendens att antalet barn 1-5 år minskar i kommunen under de kommande 3 åren. Det innebär att skolan får ett minskat elevunderlag under den närmaste framtiden. En anpassning behöver ske i våra verksamheter utifrån dessa fakta och en flexibilitet gällande om nybyggnation till dess att det sker ökad inflyttning till kommunen som förändrar siffrorna.

Avslutningsvis är kompetensförsörjningen en pågående utmaning som kommer finnas med under lång tid framåt. Dialog pågår inom Sjuhärad med bland annat Borås högskola om att erbjuda nya läraryrkesprogram som kombinerar arbete och studier, i syfte att locka fler sökande samt få de studerande att få god kännedom om både kommun och verksamheterna de utbildas inom. I förvaltningen är behovet störst av lärare i fritidshem samt förskollärare. Men vi ser nu ett kommande och ökat behov av grundskollärare inom många olika ämnen. Det kommande legitimationskravet för lärare inom yrkesprogrammen medför att gymnasiet behöver se över sin kompetensförsörjning inom det området.



Månadsuppföljning per 2024-02-29 för bildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Bildningsnämnden godkänner månadsuppföljning per 2024-02-29.

Sammanfattning av ärendet

Bildningsnämndens prognos för helåret per den 29 februari 2024 visar ett underskott om -8 750 tkr, -850 tkr vid exkludering av gymnasieskolans interkommunala ersättning. Den faktor som bidrar främst till detta underskott är en ökning av kostnaden för interkommunal ersättning för gymnasiet. Ökade personalkostnader inom förvaltningsledning, grundskola, fritidshem, samt även merkostnader i samband med bytet av digitala system bidrar till ett prognosticerat underskott om -8 750 tkr. Bildningsnämndens underskott prognosticerats trots lägre personalkostnader i förskolan hänfört till vakanser och ökat nyttjande av befintlig personal genom samverkan vilket minskar behov för timvikarier. I prognosen tas hänsyn till ökad intäkt om Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling om ca 850 tkr, vilket nyttjas genom satsningar i befintlig verksamhet i denna prognos. I denna prognos innefattas nyttjande av flyktingbuffert 939 tkr samt inräknad risk för återbetalning av statsbidraget Läxhjälp om 300 tkr, från 2023.

Detta är en prognos i tidigt skede av verksamhetsår 2024 som bygger på historiskt förankrade antaganden men där skiftningar kan ske baserat på utfallet av dessa antaganden.

Tabellen nedan visar årsprognosen för bildningsnämnden per den 29 februari 2024.

RESULTAT NETTO (tkr)	Budget	Prognos	Avvikelse
Per ansvar	Helår 2024	Helår 2024	2024
Nämnd	530	530	0
Förvaltningsledning	16 541	17 391	-850
Elevhälsa inkl familjecentral	8 213	7 563	650
Förskola inkl ped oms.	60 785	58 935	1 850
Fritidshem	18 364	19 164	-800
Grundskola inkl modermål	117 286	119 036	-1 750
Anpassad grundskola	9 150	9 650	-500
Gymnasieskola	30 309	30 309	0
Gymnasieskola interk.	9 218	17 118	-7 900
Anpassad gymnasieskola	4 100	3 450	650
Vuxenutbildning	5 477	5 577	-100
Fritidsgård	642	642	0
Kulturskolan	2 738	2 738	0
Totalt	283 353	292 103	-8 750

Investeringsbudgeten prognosticeras enligt budget baserat på nuvarande information.

Bakgrund

Bildningsnämnden prognostiserar ett resultat i enlighet med budget. Förvaltningsledningen prognostiserar ett underskott om -850 tkr på grund av utökat stab- och rektorstöd riktat till gymnasial- och grundskole-verksamhet, högre IT-relaterade kostnader och även merkostnad kostnader i samband med bytet av digitala system.

Elevhälsa inklusive öppen förskola/familjecentral prognosticeras till 650 tkr i överskott. Elevhälsan prognosticeras med 650 tkr i överskott på grund av lägre personalkostnader än budgeterat hänfört till vakanser samt lägre kostnader för elevhälsorelaterat material jämfört med budget. Öppen förskola/familjecentral prognosticeras ett resultat om 0 tkr i enlighet med budget.

För förskoleverksamhet prognosticeras ett överskott om 1 850 tkr för helåret varav 200 tkr är överskott hos kooperativ och pedagogisk omsorg på grund av förändrat barnunderlag i jämförelse mot budget. Förskolan gemensamt prognosticeras ett överskott om 400 tkr som beror på lägre kostnad för köpta platser, interkommunal ersättning, samt högre taxor än budgeterat. Innerby förskolor prognosticeras enligt budget men där återöppnandet av en tidigare pausad avdelning gör att Horsby förskola visar ett underskott men som täcks på grund av mindre timvikariekostnad (se enhet Innerby gemensamt) än budgeterat. Enheterna Eggvena/Hudene prognosticeras ett överskott om 1300 tkr och Molla/Mörlanda prognosticeras ett överskott om 400 tkr. I dessa förskoleverksamheter så består överskottet i största del av lägre personalkostnader än budgeterat hänfört till vakanser samt minskat behov till nyttjande av medel avsatta för timvikarier. Detta prognosticeras på grund av ökat nyttjande av befintlig personal genom samverkan vilket minskar behov för timvikarier. För förskolorna Eriksberg/Od så prognosticeras ett underskott om -450 som hänförs till ökade personalkostnaderna. Orsaken är ökat stödbehov.

Budget och prognos förskola	Budget	Prognos	Avvikelse
2024	2024	2024	2024
3200 Förskolan gemensamt	-4 636	-5 036	400
3210 Förskolan Horsby	16 145	17 045	-900
3211 Förskolan Ugglan	7 994	7 994	0
3214 Innerby gemensamt	1 828	928	900
3220 Förskolan Eggvena	2 757	2 257	500
3221 Förskolan Eriksberg	2 657	3 057	-400
3222 Förskolan Od	4 035	4 085	-50
3223 Förskolan Molla	5 309	5 209	100
3224 Förskolan Mörlanda	8 814	8 514	300
3225 Förskolan Hudene	5 881	5 081	800
3240 Kooperativ Tallkotten	1 950	1 950	0
3241 Kooperativ Påskiljan	2 830	2 830	0
3242 Kooperativ Igelkotten	3 002	3 002	0
3262 Pedagogisk omsorg Knattebo	2 219	2 019	200
Totalt	60 785	58 935	1 850

För fritidshemmens verksamhet så prognosticeras ett underskott om -800 tkr för helåret. Fritidshem gemensamt prognosticeras enligt budget. Fritidshem Horsby F-3 prognosticeras ett underskott om -300 tkr på grund av högre personalkostnader hänfört till ökade stödbehov. Fritidshem Horsby 4–6 prognosticeras ett underskott om -100 tkr hänfört ökade personalkostnader som har sin grund i ökat stödbehov. Fritidshem Molla/Mörlanda prognosticeras ett underskott om -50 tkr på grund av ökade personalkostnader hänfört till ökat stödbehov för täckning av vakant tjänst.

Fritidshem Eggvena/Hudene prognosticerar ett överskott om 150 tkr hänfört till lägre personalkostnader än budgeterat. Fritidshem Eriksberg/Od prognosticerar ett underskott om -500 tkr hänfört till högre personalkostnader än budgeterat hänfört till utökad stödbehov.

Budget och prognos fritidshem	Budget	Prognos	Avvikelse
2024	2024	2024	2024
3300 Fritidshem gemensamt	-4 210	-4 210	0
3320 Fritidshem Horsby F-3	8 231	8 531	-300
3330 Fritidshem Horsby 4-6	1 767	1 867	-100
3340 Fritidshem Molla	1 478	1 478	0
3341 Fritidshem Mörlanda	3 145	3 195	-50
3350 Fritidshem Eggvena	2 382	2 182	200
3351 Fritidshem Eriksberg	1 582	1 832	-250
3352 Fritidshem Hudene	2 364	2 414	-50
3353 Fritidshem Od	1 625	1 875	-250
Totalt	18 364	19 164	-800

För grundskolornas verksamhet inklusive modersmål så prognosticeras ett underskott om -1 750 tkr för helåret. Grundskolan gemensamt prognosticeras ett överskott om 200 tkr. Det beror på utökad statsbidrag för kunskapsutveckling om 400 tkr, som ger täckning för ökad matematiksatsning som planeras i verksamheterna, och ökade kostnader för administrativa tjänster om 200tkr. Grundskolan Altorp prognosticeras till ett underskott om -500 tkr för ökat stödbehov i och med den ökad undervisningstiden för 7-9 i den nya timplanen. Grundskolan Horsby F-3 prognosticeras ett överskott 300 tkr på grund av lägre personalkostnader än budgeterat. Grundskolan Horsby 4-6 prognosticeras ett överskott om 100 tkr på grund av lägre personalkostnader än budgeterat. Grundskolorna Molla/Mörlanda prognosticeras ett underskott om -650 tkr på grund av högre personalkostnader hänfört till ökat stödbehov för täckning av vakant tjänst. Grundskolorna Eggvena/Hudene prognosticeras ett underskott om -950 tkr hänfört till högre personalkostnader än budgeterat hänfört till ökat stödbehov men där kostnaden minskats något av lägre timvikarierkostnad. Grundskolorna Eriksberg/Od prognosticeras ett underskott om -250 tkr på grund av högre personalkostnader än budgeterat hänfört till utökad stödbehov. Modersmål prognosticeras enligt budget.

Budget och prognos grundskola	Budget	Prognos	Avvikelse
2024	2024	2024	2024
3400 Grundskola gemensamt	9 528	9 328	200
3410 Grundskola Altorp	33 301	33 801	-500
3420 Grundskola Horsby F-3	16 967	16 667	300
3430 Grundskola Horsby 4-6	16 048	15 948	100
3440 Grundskola Molla	4 557	4 257	300
3441 Grundskola Mörlanda	11 751	12 701	-950
3450 Grundskola Eggvena	6 031	5 881	150
3451 Grundskola Eriksberg	4 897	5 297	-400
3452 Grundskola Hudene	6 411	7 311	-900
3453 Grundskola Od	4 823	4 623	200
3454 Eggvena/ Hudene gemensamt	896	1 096	-200
3470 Eriksberg/ Od gemensamt	774	824	-50
3111 Modersmål	1 302	1 302	0

Totalt	117 286	119 036	-1 750
---------------	----------------	----------------	---------------

Kunskapskällan och gymnasieskolans interkommunala ersättning prognosticeras ett underskott om -7 900 tkr för helåret. Kunskapskällan verksamhet visar en prognos i enlighet med budget. Gymnasieskolans interkommunala verksamhet prognosticeras till ett underskott om -7 900 tkr. För mer information om prognosen se rapporten: Kompletterande rapport till månadsuppföljning per 2024-02-29 gällande gymnasieskolans interkommunala ersättning. Sammanfattningsvis beror det ökade underskottet på förändrade elevunderlag och högre prisuppräknings på den generella prislistan för 2024, framtagen av Skolverket, än beräknat som ger en ökad genomsnittlig kostnad per elev för elev som läser sin gymnasiala utbildning i annan kommun.

Anpassad grundskola prognosticeras till -500 tkr i underskott. Orsaken till underskottet är ökade kostnader för antalet köpta platser för anpassad grundskola i annan kommun, interkommunal ersättning. Detta trots en minskad skolskjutskostnad.

Anpassad gymnasieskola prognosticeras till ett överskott om 650 tkr på grund av minskade kostnader för skolskjuts.

Vuxenutbildning prognosticeras -100 tkr i underskott. Fritidsgård och kulturskola förväntas visa ett resultat i enlighet med budget.

Konsekvenser

Utifrån nuvarande månadsuppföljning så bedöms bildningsnämndens resultat bli ett underskott om -8 750 tkr. Konsekvensen leder till en försämrad ekonomi för Herrljunga kommun som kan påverka framtida möjligheter att bedriva kommunal verksamhet i samma omfattning och kvalitet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Kompletterande rapport till månadsuppföljning per 2024-02-29 gällande gymnasieskolans interkommunala ersättning

Beslutet ska skickas till

Expedieras till Ekonomiavdelningen.

Markus Ögren
Controller

DIARIENUMMER: UN 2024-00011
FASTSTÄLLD/INSTANS: Bildningsnämnden
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2024-03-04
GILTIG TILL: 2024-12-31
DOKUMENTANSVAR: Controller

Kompletterande rapport till månadsuppföljning per 2024-02- 29 gällande gymnasieskolans interkommunala ersättning

Bildningsnämnden



**Herrljunga
kommun**

**Våga vilja
växa!**

Sammanfattning

Herrljunga kommun bildningsnämnd har en utmaning att hantera budgeteringen av kostnaden för interkommunal ersättning för elever som väljer att läsa sin gymnasiala utbildning i annan kommun i nuvarande verksamhetsår och i framtiden. En minskad andel av Herrljunga kommuns folkbokförda väljer att läsa sin gymnasiala utbildning i kommunens gymnasium.

Prisökningar på den generella prislistan för 2024 och förändrat elevunderlag ger en ökad avvikelse mot budget som är högre än förväntat. Förvaltningen bedömer att denna avvikelse kommer tendera att öka desto längre man undviker att balansera budgeten mellan Kunskapskällan, som är överfinansierad, och interkommunala ersättningen för gymnasial verksamhet, som är underfinansierad. Utöver detta identifierar förvaltningen demografiska utmaningar som redogörs för i denna rapport som är viktiga ta hänsyn till för att nå ekonomisk god hushållning inom gymnasieskolan verksamhet.

Underskottet för gymnasial interkommunal ersättning bedöms till ca 7 900 tkr för helåret 2024 (6 923 + 382+620) utifrån tillgänglig information 2024-02-29 och gjorda antaganden om inkommande elever, som beror i hög grad på utfallet av skolvalet.

Innehållsförteckning

Syftet med denna rapport.....	4
Verksamhetsuppdrag för Kunskapskällan	4
Ekonomiska budgetförutsättningar 2024 för gymnasiet.....	4
Beskrivning av Kunskapskällans budget	4
Beskrivning av budgeten för gymnasieskolans interkommunala elever	5
Beskrivning av budgeten för övriga aspekter inom gymnasieverksamheten	6
Nuvarande elevunderlag för gymnasieverksamhet, interkommunal ersättning och historisk förändring mellan valet av gymnasial undervisningskommun.....	6
Prognossättning av interkommunal ersättning – köpta platser utifrån information per 2024-02-29.....	8
Prognossättning av interkommunal ersättning – sålda platser utifrån information per 2024-02-29.....	9
Busskortstillägg/Skolskjuts	9
Utmaningar baserat på ålderstrukturer och volymer för interkommunal ersättning.....	10
Åtgärdsplan för eventuellt underskott	11

Syftet med denna rapport

Syftet med denna rapport är att fördjupa förståelsen gällande underskottet för gymnasieskolans interkommunala ersättning. Denna rapport ska således utveckla resonemanget fört i konsekvensbeskrivning gällande prioritering av Kunskapskällan verksamhet. Syftet är även att redogöra för framtida utmaningar som för att nå god ekonomisk hushållning för gymnasieskolans verksamhet utifrån nuvarande förutsättningar och information.

Verksamhetsuppdrag för Kunskapskällan

Omfattar gymnasieskola i egen regi och i annan huvudmans regi samt elevresor för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Verksamhetens uppdrag är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Verksamheten vid Kunskapskällan har ett programutbud bestående av dels specialiserade yrkesprogram med goda samarbeten förankrade i det lokala näringslivet, dels av ett flertal studieförberedande program. Vid Kunskapskällan finns idag tio nationella program varav flertalet är yrkesförberedande samt ett IM-program. Till detta kommer ett antal lärlingsplatser. Elever samläser i flera programövergripande ämnen för att göra det stora programutbudet möjligt, då elevantalet vid flera program inte är så stort.

Ekonomiska budgetförutsättningar 2024 för gymnasiet

Programpeng används för att fördela resurser till gymnasieskolan. Programpengen skiljer sig från barn-/elevpeng eftersom programpengen ska täcka samtliga kostnader på gymnasiet. Medan barn-/elevpeng består av två delar; undervisning och läromedel, består programpengen av sex delar; undervisning, läromedel, elevhälsa, måltider, lokalkostnader och administration.

För 2023 gjorde bildningsförvaltningen en prioriterad förändring i resursfördelning för att skapa bättre planeringsförutsättningar för gymnasieskolan då de har minskat elevunderlag. Denna prioritering kvarstår även 2024.

Kunskapskällan bedöms vara under det elevantal som bildningsförvaltningen bedömer är nödvändigt för att täcka gymnasiet kostnader. Detta gör att gymnasiet får en temporär ersättning motsvarande minskat elevunderlag genom en ökning av programpengen, motsvarande en ökning mellan 7,6% och 10,5% beroende på program. Verksamheten behöver därmed på lång sikt arbeta för att anpassa sin verksamhet gentemot ett lägre elevunderlag.

Kommunfullmäktiges beslut om effektivisering om 600 tkr för gymnasiet inkluderas genom sänkning av programpeng med motsvarande 2,9 tkr per elev, per år, för alla program.

Ökningen av programpengen jämfört med år 2023 beror i huvudsak på ett lägre elevantal i förhållande till en oförändrad budgetram.

Beskrivning av Kunskapskällans budget

Efter beslutet som tagits i juni så arbetar bildningsförvaltningen tillsammans med respektive rektor för att bryta ner den ram som beslutats. Den bearbetas genom att skapa en detaljbudget där eventuella anpassningar kan analyseras. Bildningschef tillsammans med respektive rektor gör sedan en bedömning som mynnar ut i en konsekvensbeskrivning baserat på den förändrade ramen, vid behov.

Kunskapskällans budgetram inför 2024 är 30 309 tkr, när rapporten utformas, varav 6 042 tkr består av fasta kostnader som ämnar att täcka kostnader för hyra av fastigheten, lokalvård, vaktmästeri och skolmåltider och men även gemensamma datorkostnader för brandväggar och molntjänster som man är beroende av. Denna budgetram baseras på att Kunskapskällan har ett genomsnittligt elevunderlag om 210 elever men där en temporär ersättning bidrar till att gymnasiet har en budget som motsvarar det elevunderlag från föregående årsbudget, dvs 228 elever. Denna budgeterade volym inkluderar även de elever som kommer från annan hemkommun men som väljer att läsa sin gymnasieutbildning i Herrljunga kommun. Respektive kommun ersätter sedan Herrljunga kommun utifrån Herrljungas fastställda prislista vilket generar täckning för den kostnad som dessa elever medför hos Kunskapskällan.

Tabellen nedan visar fördelningen mellan de elever som budgeteras som är från Herrljunga respektive från annan hemkommun.

Typ av elev	Budgeterade elever
Från hemkommun	147
Från annan hemkommun	63
Totalt	210

Beskrivning av budgeten för gymnasieskolans interkommunala elever

I och med det fria gymnasievalet så har elever som är folkbokförda möjlighet att gå i gymnasieskola i annan kommun. I enlighet med Skollag (2010:800) skall hemkommunen ersätta annan kommun som undervisar elev i enlighet med kostnader som utgörs av grundbeloppet i denna kommun. Således budgeteras en estimerad kostnad för den interkommunala ersättningen som skall täcka kommunens kostnad för elever som läser i annan kommun än sin hemkommun. Men som även tydliggörs ovan så budgeteras även en intäkt för elever från annan kommun som väljer att genomföra sin gymnasieutbildning i Herrljunga kommun.

Utifrån tillgänglig information i juni-augusti så budgeterades ett motsvarande belopp för att kunna köpa gymnasieplatser i andra kommunen till ett elevunderlag om 150 elever för 2024. Totalt uppgår budgeten för denna typ av interkommunal ersättning till 18 300 tkr inkl. inackordering tillägg.

Utifrån tillgänglig information i juni-augusti så budgeterades det en intäkt som täcker att Kunskapskällan undervisar 63 elever från annan hemkommun. Totalt är budget för denna typ av interkommunal ersättning: 9 510 tkr.

Tabellen nedan visar hur den interkommunala ersättningen, båda köpta och sålda gymnasieplatser, har budgeterats inför budgetår 2024.

Interkommunal ersättning	Antal elever	Budgeterat belopp (tkr)
Köpta platser	150	18 300
Sålda platser	63	9 510

Beskrivning av budgeten för övriga aspekter inom gymnasieverksamheten

Utöver interkommunal ersättning så budgeteras skolskjuts (skolkort) för gymnasieeleverna inom gymnasial verksamhet. Inom givna förutsättningar så har budgeteringen för dessa skolkort uppgått till följande:

Interkommunal ersättning	Antal elever	Budgeterat belopp (tkr)
Skolkort Köpta platser	150	738
Skolkort Sålda platser	63	310

Nuvarande elevunderlag för gymnasieverksamhet, interkommunal ersättning och historisk förändring mellan valet av gymnasial undervisningskommun

Genom bildningsförvaltningens regelbundna arbete med att övervaka förändringar i elevunderlaget så kan det påvisas att en ökad relativ andel av Herrljunga kommuns folkbokförda mellan 16–18 år i större grad väljer att läsa sin gymnasiala utbildning utanför kommunen. Utifrån tidigare konsekvensbeskrivning där information per 2023-10-31 presenterades så har 10 elever tillkommit på grund av förändringar inom folkbokföringen vilket gör att Herrljunga kommun får utökad budgetansvar för dessa tillkommande elever.

Nedanstående tabell visar antalet elever som läser sin gymnasiala utbildning Herrljunga kommun per den 2024-01-31.

Kunskapskällans elever Typ av elev	Antal elever på Kunskapskällan per 2024-01
Från hemkommun	133
Från annan hemkommun	60
Totalt	193

Nedanstående tabell visar antalet elever som läser sin gymnasiala utbildning i annan kommun per den 2023-10-31 samt 2024-01-31 uppdelat utifrån regi i jämförelse med tidigare presenterad information.

Interkommunala elever – köp Regi	Antal elever i annan kommun per 2024-01*
Enskild utanför hemkommunen	35
Kommunal utanför hemkommunen	136
Landstingsskola	20
Totalt	191

*Tabellen elevunderlaget utifrån nuvarande information per den 2024-01-31 där förändringar kan ske om elever genomför programvalsförändringar. Det kan även ske folkbokförningsförändringar som kan påverka elevunderlaget.

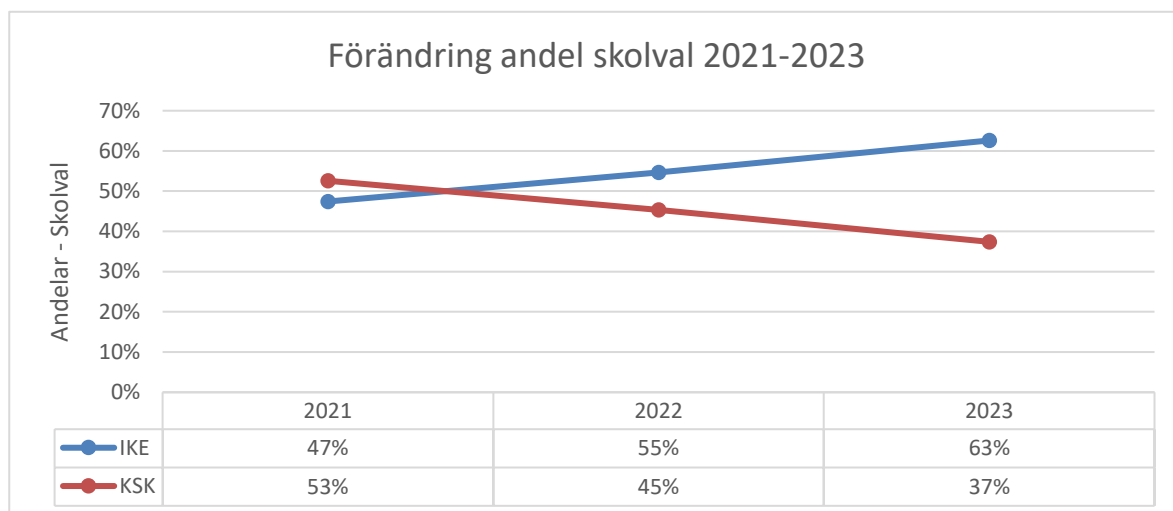
Nedanstående tabell visar antal och andel elever som valt att läsa sin gymnasiala utbildning i Herrljunga kommun respektive annan kommun under 2021–2022 till 2023–2024 exkluderat över/underåriga men även prognos för 2024–2025. Nedanstående tabell utgår från antalet folkbokförda elever blir behöriga för gymnasiala verksamhet, då man antingen läser förbereda program eller läser introduktionsprogrammet.

Nominell fördelning gymnasial verksamhet 2021-2025				
Termin	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025*
Antal elever (Altorpskolan)	97	97	131	87
IKE	46	53	82	55
KSK	51	44	49	32

*Utifrån en samlad bedömning görs följande estimering för terminen 2024-2025 utifrån nuvarande information per 2024-01-31. Estimeringen antar att alla vid Altorpskolan utgår med behörighet samt genomför sina programval och hemkommunsval utifrån sitt förstaval. Förändringar kan ske då skolvalet ej är klart men där detta ger en indikation vad som ses utifrån nuvarande trend.

Relativ fördelning gymnasial verksamhet 2021-2025					
Termin	Andel	Andel	Andel	Snitt Andel	Estimering*
Antal elever (Altorp)	2021-2022	2022-2023	2023-2024		2024-2025
IKE	47%	55%	63%	55%	63%
KSK	53%	45%	37%	45%	37%

*Utifrån en samlad bedömning görs följande estimering för terminen 2024-2025 utifrån nuvarande information per 2024-01-31. Estimeringen antar att alla vid Altorpskolan utgår med behörighet samt genomför sina programval och hemkommunsval utifrån sitt förstaval. Förändringar kan ske då skolvalet ej är klart och därmed används det historiska snittet för uppbyggnad av den ekonomiska prognosen i denna rapport.



För att reservera för skiftningar baserat som kan ske baserat på utfallet av skolvalet så används den genomsnittliga fördelningen mellan IKE och KSK för att prognosticera kostnaden för de inkommande eleverna för interkommunal ersättning för höstterminen 2024. Efter skolvalet är genomfört kommer prognosen revideras till det verkliga utfallet. Det finns således viss reservation i den prognos som läggs per 2024-02-29.

Sammanfattningsvis så innebär detta att utifrån budgetförutsättningarna 2024 är interkommunal ersättning för gymnasiala verksamhet underfinansierad för att täcka den verkliga kostnaden för kostnaden elever som väljer att läsa sin gymnasieutbildning vid annan ort utifrån antalet platser. Medan Kunskapskällans budget är överfinansierad då man antagit att fler elever skall stanna för att läsa sin gymnasiala utbildning inom kommunen än det verkliga utfallet påvisar.

Prognossättning av interkommunal ersättning – köpta platser utifrån information per 2024-02-29

Nedanstående tabell visar tydligare vad underskottet för prognostiseringen beror på. Förändringen gentemot informationen som presenteras i budgetarbetet 2024 beror på förändrade elevunderlag och högre prisuppräknning på den generella prislistan för 2024, framtagen av Skolverket, än beräknat som ger en ökad genomsnittlig kostnad per elev för elev som läser sin gymnasiala utbildning i annan kommun. Detta ger en ökning av avvikelserna från budget.

Budget 2024 /Kontra utfall	Antal elever	Genomsnittlig kostnad*	Budget omfattning
IKE köp Budget	150	122	18 300
IKE Köp enligt Kon.	181	122	22 082
IKE köp Utfall**	191	130	25 223
Skillnad			
Utfall - Budget	41	8	6 923

*Estimeringen för budget 2024 baseras på kostnaden för elevunderlag som finns per 2023-10-31 och de program som respektive elev läste vid denna tidpunkt. Den genomsnittliga

kostnaden vid denna tidpunkt tog även hänsyn till eventuella subventioner för den andel som läser naturbruksprogram.

**Utfallet 2024 baseras på kostnaden för elevunderlag som finns per 2024-01-31 och de program som respektive elev läste vid denna tidpunkt. Utfallet tar även hänsyn till eventuella subventioner för den andel som läser naturbruksprogram. Följande utfall är prognosen presenteras inkluderat för inackorderingstillägg, kostnad om 481 tkr prognosticeras för inackorderingstillägg.

I följande prognostisering så tas det hänsyn till förändringen på elever mellan vårtermin och hösttermin 2024 och där snittet för helåret bedöms ligga på 191, utifrån nuvarande information. För att ta hänsyn för eventuella skiftningar baserat på utfallet av skolvalet så används den genomsnittliga fördelningen mellan IKE och KSK för att prognosticera kostnaden för de inkommande eleverna för interkommunal ersättning för höstterminen 2024. Efter skolvalet är genomfört kommer prognosen revideras till det verkliga utfallet. Det finns således viss reservation i den prognos som läggs per 2024-02-29 där skiftningar kan ske både som minskar och ökar kostnaden som prognosticeras för helåret.

Om budgetfördelningen lämnas ojusterad så skulle det kunna innebära att bildningsnämnden verksamheter kan stå med ett prognosticerat ekonomiskt underskott om cirka 5 000–9 000 tkr på grund av ökad interkommunal ersättning för gymnasiet elever som läser i annan kommun. Detta bygger på att alla verksamheter inom bildningsnämnden antas att bedriva verksamhet för sin budget i övrigt.

Då Kunskapskällan inte är bara ett gymnasium utan även en institution som arbetar i tätt samarbete med lokalt företagsliv så skulle Herrljunga kommun som kommun påverkas negativt av att Kunskapskällan ej kan bedriva sin verksamhet. Å andra sidan så kan inte andra verksamheter inom bildningsnämnden bära kostnaden som det minskade elevunderlag på Kunskapskällan innebär, samt den ökade trenden för att elever söker sig till annan kommun, där ersättning skall betalas.

Prognossättning av interkommunal ersättning – sålda platser utifrån information per 2024-02-29

Utifrån nuvarande information så bedöms elever som är folkbokförda i annan kommun som väljer att läsa sin gymnasiala utbildning i Herrljunga kommun uppgå i snitt till 59 över helåret vilket en prognos om intäkter om ca 9 200 tkr vilket ger en negativ avvikelse om ca 620 tkr gentemot budget (9820–9200). Detta bygger på antagande om att det kommunala genomsnittet av inkomna elever fortlöper likt genomsnittet av de tre senaste åren.

Busskortstillägg/Skolskjuts

Utöver detta på grund av att busskorttillägg och skolskjuts(skolkort) baseras på antalet elever man budgeterat för så är även denna budget underfinansierad kostnaden.

Budget 2024/ kontra utfall 2024*	Antal elever	Budget omfattning
Bussk/skolskjuts budget 2024	150	738
Bussk/skolskjuts utfall 2024	191	1 120
Skillnad	41	382

* Estimeringen baseras på kostnaden för elevunderlag som finns per 2024-01-31 och de program som respektive elev läser vid denna tidpunkt samt inkomna fakturor per 2024-01-31.

Detta gör att baserat på antalet budgeterade elever, 150, så prognosticeras en underfinansiering av skolkort om ca 382 tkr utifrån tillgänglig information 2024-01-31.

Utmaningar baserat på ålderstrukturer och volymer för interkommunal ersättning

Utifrån nuvarande åldersstrukturer så identifierar bildningsförvaltningen utmaningar för planering av den ekonomiska budgeteringen i framtiden.

Nedanstående tabell visar på åldersstrukturen för elever inom interkommunal ersättning som läser sin gymnasiala utbildning inom annan kommun per 2024-01-31, där över/underåriga redovisats separat.

Årskullar för Interkommunal ersättning*	Antal elever per 2024-01
Årskull 1	82
Årskull 2	53
Årskull 3	46
Överåriga/underåriga*	10
Totalt	191

*Överåriga/underåriga i respektive årskull inkluderas även i denna tabell.

Den genomsnittliga storleken för en årskull som läser sin gymnasiala utbildning i annan kommun baserat på ålderskull 2-3 är ca 50 elever. Detta innebär att årskull 1, som valt att läsa sin gymnasiala utbildning i annan kommun, är ca 66% större än det kommunala genomsnittet från föregående två åren vilket beror både på att (1) det är en större kull och (2) att andel som väljer att läsa sin gymnasiala utbildning utanför Herrljunga kommun ökar. Praktiskt så innebär detta att man ekonomisk behöver planera för att täcka finansieringen av denna större årskull i två år framöver då denna kull kvarstår inom Herrljunga kommuns budgetansvar, och får antas gå klart sin gymnasiala utbildning där man påbörjat den. Planering behöver även ske för att ha finansiering som täcker de inkommande årskullar under två år framöver.

Nedanstående tabell visar på grundskolans åldersstrukturer utifrån nuvarande information per 2024-01-31.

Klass	Antal
F	96
1	114
2	98
3	108
4	125
5	110
6	118
7	112
8	100
9	87
Totalt	1068

Här skall det observeras att nuvarande årsklasser 3-7 är högre än det nuvarande kommunala genomsnittet, 107 antal per årskull, vilket stödjer vikten i att planera för att öka söktrycket på Kunskapskällan och hantering av den interkommunala ersättningen för att försäkra långsiktigt god ekonomisk hushållning.

Demografin-modellen som finns inom Herrljunga kommun kommer ersätta det förändrade antalet i gymnasial verksamhet men där fördelningen mellan budgetering mellan Kunskapskällan och interkommunal ersättning blir avgörande för utfallet i termer av eventuellt över/underskott där förvaltningen ser behovet av att återställa balansen i budgeten för ökad ekonomisk hushållning. Men där denna rebalansering ej är möjlig utifrån nuvarande strukturella förutsättningar.

Åtgärdsplan för eventuellt underskott

Bildningsförvaltningen ämnar genom ökad medvetenheten för detta prognosticerade underskott att skapa en dialog för en hållbar lösning. Eventuell åtgärdsplan kan skapas vid behov. Bildningsförvaltning bedömer att en långsiktig och hållbar handlingsplan behöver skapas, på kommunövergripande nivå, för hanteringen av detta. Bildningsförvaltningen ämnar öka medvetenhet att söktrycket behöver öka, antingen genom att fler folkbokförda elever från Herrljunga kommun väljer Kunskapskällan eller att fler sökande från annan kommun till Kunskapskällan. Detta då bildningsförvaltningen bedömer att möjligheten för effektivisering inom given budgetram ej är möjlig.



Redovisning av kommunala aktivitetsansvaret, andra halvåret 2023

Förslag till beslut

1. Rapporten godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Rapport av ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) andra halvåret 2023 Sammanfattning Bestämmelserna om arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret förändrades i samband med ett förtydligande från informationsansvar till kommunala aktivitetsansvaret. Bestämmelserna har sin grund i skollagen (2010:800), förordningen (2006:39) om register och dokumentation vid fullgörandet av kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar, gymnasieförordningen (2010:2039), Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2015:28) om insamling av uppgifter för uppföljning och utvärdering av det kommunala aktivitetsansvaret och Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2015:61) om innehållet i dokumentationen av insatser för de ungdomar som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar.

Bakgrund

Bildningsnämnden har ansvaret att identifiera och dokumentera de ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte deltar i undervisningen vid ett nationellt program i gymnasieskolan eller är inskriven på gymnasieskolans Introduktionsprogram. Nämndens ansvar är att hålla kontakten med dessa ungdomar och försöka motivera dem till att påbörja sina studier och genomföra en gymnasieutbildning. Kompletterande insatser ligger inom socialnämndens område och sköts av arbetsmarknadsenheten genom erbjudande av praktikplats eller arbete. Bildningsnämnden ska två gånger per år redovisa antalet ungdomar i åldersgruppen (16-20 år) som omfattas av registeransvaret till Statistiska centralbyrån (SCB).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Sammanställd redovisning av aktivitetsansvaret som redovisats till SCB
Återrapport för det kommunala aktivitetsansvaret, från SCB

Birgitta Fredriksson
Handläggare

Aktivitetsansvar rapport till SCB

Rapport andra halvåret, 1/1 – 31/12 2023. Rapporterat till SCB 26/1 2024.

Studiebevis	Annan Studieförm. Grundskola, Folkhögskola, Utlandsstudier	Arbete + Praktik via KAA	Annan Åtgärd	Ingen sysselsättning	Okänd	Samtal/SYV	Ansvar upphör Under hösten 2023. Ej Fbf. eller Fyllt 20 år Eller börjat studera	Antal individer
		12	11			4	7	32

Rapport första halvåret, 1/1 – 30/6 2023. Rapporterat till SCB 1/9 2023.

Studiebevis	Annan Studieförm. Grundskola, Folkhögskola, Utlandsstudier	Arbete + Praktik via KAA	Annan Åtgärd	Ingen sysselsättning	Okänd	Samtal/SYV	Ansvar upphör Under hösten 2023. Ej Fbf. eller Fyllt 20 år	Antal individer
7		3	10			2	14	36

Studiebevis: Intyg vilka kurser eleven fått betyg i men innebär att eleven inte uppnått gymnasieexamen.

Annan Studieförm: Studier inom en obligatorisk skolform, grundskola, anpassad grundskola, komvux, folkhögskola, specialskola.

Annan åtgärd: Föräldraledig, sjukskriven

Ingen sysselsättning: Inget av ovanstående

Okänd: Folkbokförda i Herrljunga kommun men har ej gått att få tag på eller fått återkoppling när brev skickats.

SysKontakt: Kontakt via samtal eller kontakt med Studie- och yrkesvägledare

Aktivitetsansvar upphört: Anledningen till att ungdomen inte längre omfattas av kommunens aktivitetsansvar, ungdomen påbörjar eller återupptar studier på nationella program eller introduktionsprogram, fyller 20 år eller inte längre är folkbokförda i kommunen.



Lämna uppgifter

Instruktioner

Kontakta oss

Välj blankett

Svara

Skicka in

Bekräftelse

Återrapport för det kommunala aktivitetsansvaret

Återrapporten är en sammanställning av inskickade uppgifter i kombination med andra registeruppgifter hos SCB. Återrapporten är inte färdig statistik utan ska användas som ett hjälpmedel för att kontrollera att de inskickade uppgifterna verkar stämma.

Uppgifterna visar gårdagens värden. Uppgifter som skickas in idag kommer alltså visas i återrapporten först imorgon.

Elever med tillfälliga personnummer ingår inte i jämförelsen med antalet folkbokförda och inrapporterade elever.

Observera att åldersfördelningen görs utifrån uppnådd ålder under detta kalenderår.

Jämförelse av folkbokförda och inrapporterade ungdomar

	Antal folkbokförda 16-20 år per 31 mars 2023	Antal inrapporterade 16-20 år	Andel (%) inrapporterade 16-20 år
Totalt	512	36	7.0
16 år	128	0	0
17 år	103	5	4.9
18 år	94	5	5.3
19 år	92	16	17.4
20 år	95	10	10.5

Antalet inrapporterade med gymnasieexamen

	Antal inrapporterade ungdomar	Antal inrapporterade ungdomar med gymnasieexamen (Våren 2022 eller tidigare)
Denna insamling	36	0

Antal inrapporterade med minst en kontakt

	Antal inrapporterade ungdomar	Antal inrapporterade ungdomar med minst en kontakt	Andel (%)
Denna insamling	36	36	100.0
Föregående insamling	31	31	100.0

Antal inrapporterade med minst en åtgärd

	Antal inrapporterade ungdomar	Antal inrapporterade ungdomar med minst en åtgärd	Andel (%)
Denna insamling	36	36	100.0
Föregående insamling	31	31	100.0

Stämmer inte uppgifterna?

Felaktiga eller saknade uppgifter korrigeras genom att en ny fil skickas till SCB. Kontakta oss om ni har några frågor eller synpunkter via: insamling.skola@scb.se

Bakåt

Spara

Spara och fortsätt

Kvalitetsrapport Förskola

Förslag till beslut

1. Kvalitetsrapporten och dess angivna utvecklingsområden godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Förutsättningarna för förskolorna är fortsatt god. Förvaltningens samlade bedömning är att nivån på utveckling och lärande är god. Förvaltnings övergripande arbete gällande det systematiska kvalitetsarbetet behöver fortsatt stärkas och vidareutvecklas utifrån den givna struktur som förvaltningen infört sedan några år tillbaka. Inom det systematiska kvalitetsarbetet handlar det också om att säkerställa barnens delaktighet. Detta för att skapa förutsättningar för att alla barn ska få likvärdiga möjligheter att delta i verksamhetens utbildning och undervisning. Förvaltningen samlade bedömning är också att det språkutvecklande arbetssättet behöver vidareutvecklas samt kopplas till området matematik.

Följande slutsatser och utvecklingsområden;

1. Den generella nivån gällande utveckling och lärande är god.
2. Tillgången till förskoleplats i Herrljunga kommun är god.
3. Den digitala plattformen Tyra har implementeras och används på alla förskolor och är en god plattform för kommunikation med vårdnadshavare.
4. Fortsätta vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet.
5. Kompetensutveckling inom matematik som är kopplat till språkutveckling. Skolverkets moduler inom matematik och språk kan användas för fortbildning.
6. Fortsätta utveckla det språkutvecklande arbetssättet.
7. Undersöka pedagogernas behov av kompetensutveckling inom naturkunskap och teknik.

Bakgrund

Att följa upp och analysera måluppfyllelsen inom förskolan är en del i det systematiska kvalitetsarbetet för bildningsnämndens verksamheter. Årligen genomförs en kvalitetsrapport med fokus på förskolan och dess utveckling och lärande, samt fördjupningsområden. Rapporten syftar även till att tillsynliggöra förskolans förmåga att upprätthålla skollagens krav gällande tillgång till förskoleplats.

Konsekvenser

Kvalitetsrapporten säkerställer kvaliteten inom förvaltningens förskolor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Kvalitetsrapport förskola läsåret 2022/2023 daterad 2024-02-22

Caroline Johansson
Utvecklingsledare

DIARIENUMMER: UN-2024-00023
FASTSTÄLLD: 2022-02-11
VERSION: 1
DOKUMENTANSVAR: Utvecklingsledare

Kvalitetsrapport Förskola

2022/2023

Bildningsnämndens kvalitetsrapport för uppföljning av förskolan i Herrljunga kommun.



Våga vilja
växa!

Innehåll

Inledning.....	2
Syfte.....	2
Förskolan i Herrljunga.....	2
Strukturmått.....	3
Utveckling och lärande.....	5
Fördjupningsområde uppföljning, utvärdering och utveckling.....	6
Sammanfattning.....	7
Slutsatser och utvecklingsområden.....	7

Inledning

Att följa upp och analysera måluppfyllelsen inom förskolan är en del i det systematiska kvalitetsarbetet för Bildningsnämndens verksamheter. Årligen genomförs en kvalitetsrapport med fokus på förskolan och dess utveckling och lärande, samt ett fördjupningsområde. Rapporten syftar även till att synliggöra förskolans förmåga att upprätthålla Skollagens krav gällande tillgång till förskoleplats. För att bedöma förskolans kvalitet används bland annat rektorernas egna verksamhetsuppföljningar som innefattar analys och fortsatt planering av verksamheten.

Syfte

Syftet med rapporten är att följa upp och utvärdera måluppfyllelsen inom förskolan, samt inom fördjupningsområdet, Uppföljning, utvärdering och utveckling, samt om förskolan uppfyller laglighetskraven i enlighet med skollagen 8 kap § 14 (placering inom 4 månader).

Förskolan i Herrljunga

Herrljunga kommun har sedan läsåret 2021/2022 fyra förskoleområden; Innerby förskoleområde, Eggvena/Hudene förskoleområde, Eriksberg/Od förskoleområde samt Molla/Mörlanda förskoleområde. Alla förskoleområden har var sin rektor, Innerby förskoleområden har även en biträdande rektor.

År	Antal inskriva barn oktober månad	Antal 15-timmars barn oktober månad
2023	339	79
2022	340	70

Innerby förskoleområde har förskolor vid Horsby och Ugglan som är placerade i Herrljunga tätort. I kommunens ytterområden är förskolor belägna i Eggvena, Eriksberg, Od och Hudene. Molla/Mörlanda förskoleområde har förskolor i Mörlanda och Molla.

Strukturmått

Strukturmåttan används nationellt för att jämföra förutsättningarna för verksamheten.

1) Anställda, andel % heltidstjänster med förskollärlärolegitimation

År	Herrljunga	Riket
2023	Ingen officiell statistik	Ingen officiell statistik
2022	59 %	44 %
2021	56 %	44 %
2020	48 %	46 %
2019	47 %	43 %
2018	44 %	43 %
2017	46 %	43 %

2) Genomsnittligt antal barn per avdelning

År	Herrljunga	Riket
2023	Ingen officiell statistik	Ingen officiell statistik
2022	15,0	15,5
2021	15,5	14,7
2020	16,0	14,8
2019	15,0	14,9
2018	14,8	15,4
2017	16,3	15,3

Det genomsnittliga antalet barn per avdelning i kommunen för oktober månad 2022 är 15 barn/avdelning. Enligt kommunens egen statistik för oktober månad 2023 är det 15,4 barn/avdelning.

Innerby 15, 2
Eggvena Hudene: 16,3
Eriksberg/Od: 16,0
Molla/Mörlanda: 15,0

Det genomsnittliga barnantalet för Innerby befinner sig på samma nivå som 2021. För Molla och Mörlanda förskolor har det skett en minskning med 2 barn/avdelning. När det gäller avdelningarna både på Eriksberg/Od och Eggvena /Hudene så har det skett en ökning med ca 1 barn/avdelning

3) Barn per årsarbetare

År	Herrljunga	Riket
2023	Ingen officiell statistik	Ingen officiell statistik
2022	4,7	5,1
2021	5,0	5,1
2020	5,2	5,2
2019	6,0	5,2
2018	4,7	5,1
2017	5,1	5,1

4) Kostnader per inskrivet barn

År	Herrljunga	Riket
2023	Ingen officiell statistik	Ingen officiell statistik
2022	177 542	171 897
2021	175 942	165 511
2020	169 986	160 226
2019	170 666	158 177
2018	167 625	154 667
2017	156 585	149 498

5) Antal barn som blivit placerade inom 4-månader

Angående placeringarna så gäller följande för 2023.

Under perioden 20230101 – 20230630 placerades totalt 56 barn, varav 48 barn i vår kommunala verksamhet och åtta barn på våra fristående enheter. Alla erbjöds plats inom fyra månader.

Under perioden 20230701 – 20231231 placerades totalt 79 barn, varav 65 barn i vår kommunala verksamhet och 14 barn på våra fristående enheter. Alla erbjöds plats inom fyra månader.

Under 2023 erbjöds 95 % av barnen sitt förstahandsalternativ.

6) Lokalförutsättningar

Våra lokalförutsättningar är goda. Det finns bra pedagogiska miljöer både ute och inne där de olika lärmiljöerna uppdateras kontinuerligt för att kunna möta de förmågor och färdigheter som barnen ska utveckla. Förskolornas utegårdar är varierande och väl anpassade för barnens behov, lek intressen. Alla verksamheterna har tillgång till natur och grönområden alldeles intill där den pedagogiska verksamheten kontinuerligt förläggs. De större barnen har ibland möjlighet att vara ute på skolgården som ger lite fler utmaningar för dem.

Varje förskola och avdelning har olika miljöer, där rum i rummen har skapats för att möta, inspirera och utmana barnen i leken, lärandet och i de olika samlingarna. På förskolorna finns också platser utformade för att skapa intressen för språk och barnlitteratur.

I Innerby förskoleområde har under läsåret 22/23 bestått av två olika förskolor, Horsby och Ugglan. De har tillsammans 10 förskoleavdelningar. Under våren 2023 öppnades tillfälligt en fjärde avdelning på Ugglans förskola för att kunna möta behovet av omsorgsplatser. Molla förskola består av två avdelningar och Mörlanda förskola består av 4 avdelningar. På Eriksberg förskola finns det idag en ”storavdelning”. Od förskola har två avdelningar. På liknande sätt ser det ut i Eggvena förskola, där det finns en avdelning och Hudene förskola med två avdelningar.

Alla förskolor samverkar med berörda skolor kring måltid, lokalvård och vaktmästarfunktion.

Utveckling och lärande

Området utveckling och lärande fokuserar på förskolans förmåga att stimulera barn till utveckling och lärande som det beskrivs i läroplanen. Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och vara en tillgång i gruppen. Förskolan har i uppdrag att ge barnen möjlighet att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer samt att de ska få möjlighet att upptäcka och förundras, pröva och utforska samt tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter.

Spontana lärsituationer sker på alla våra förskolor under hela dagen och möjliggörs genom att pedagogerna är lyhörda för barnens reflektioner, samtal och frågor. De goda pedagogiska samtalen prioriteras liksom undersökande och utforskande aktiviteter. Den planerade undervisningen genomförs både inomhus och utomhus i olika miljöer där de använder sig av varierande arbetssätt, metoder och material att arbeta med i läroprocesser utifrån läroplanen.

Förvaltningens förskolor har tagit del av den aktuella forskningen som visar att barn gynnas av att vistas i mindre grupper där de har lättare att samspela och ta instruktioner. Detta medför att barnen ofta delas upp i mindre grupper.

Under läsåret har förskolorna arbetat utifrån olika teman. Genom att skapa en lustfylld och spännande vardag har förutsättningar getts så att barnen har haft möjlighet att utveckla sina förmågor inom matematik, teknik, språk och rörelse. Verksamheterna har utgått från barnens intresse och sedan knutit olika aktiviteter inom de olika läroplansområdena. Det har bland annat varit aktiviteter såsom Grön flagg, återvinningsplanka, vattnets kretslopp och sopsortering, men även rörelse i intilliggande naturområden där de lagt stor vikt vid att barnen ska få möjlighet att utveckla sin motorik och koordinationsförmåga. Barnen ges också möjlighet att följa sina spontana intressen, uppleva med sina sinnen, leka och undersöka det de upptäcker i miljön. Fortsatt aktivt arbete har även skett med de språkutvecklande arbetssätten genom fortbildning och användning av materialet *Bättre språkutveckling i förskolan*. Detta har i sin tur kopplats till området matematik. Utifrån det förvaltningsövergripande fokusområdet matematik, har personalen påbörjat kompetensutveckling i samverkan med Navet, Borås samt Borås Högskola.

Förskolorna i Herrljunga använder sig av TAKK (tecken som stöd) som genomsyrar hela barnens dag och stödjer kommunikationen.

Under utveckling och lärande har förskolorna fortsatt arbeta aktivt med värdegrunden både hos personal och barn. Fokus har också varit på jämställdhet samt arbete med att bekräfta barnens känslor, önskingar och behov för att stärka barnens självständighet.

Under året har TYRA implementerats som ny plattform och används nu i alla förvaltningens förskolor för att förenkla och förbättra kommunikation mellan vårdnadshavare och förskola. Plattformen används också för dokumentation.

Fördjupningsområde uppföljning, utvärdering och utveckling

Utveckling och lärande hos barnen följs kontinuerligt upp i verksamheternas systematiska kvalitetsarbete samt vid avdelningarnas pedagogiska planeringar. Dokumentationen är viktig för återkoppling av barnens lärprocess och görs också för att synliggöra verksamheten för vårdnadshavare. Pedagogerna kartlägger barngruppens behov i början av terminen, vilket sedan följs upp vid varje arbetslags reflektionsmöte. Under de kontinuerliga reflektionsmötena framkommer tankar om behov av stöd för enskilda barn, behov för gruppen samt fortsatt upplägg och förbättringar av undervisningen. Ytterligare kartläggningar görs därefter utifrån behov där specialpedagog kopplas in för observationer i enlighet och av godkännande från vårdnadshavare.

Utifrån uppföljningar och utvärderingar i det systematiska kvalitetsarbetet framgår det att pedagogernas kunskap att genomföra undervisningen på ett inspirerande sätt har ökat, vilket har bidragit till ett än bättre lärande hos barnen. Det framkommer också att pedagogerna har vidareutvecklat sin förmåga att lyssna in barnens samtal, tankar, idéer, intressen och frågor och som i sin tur har legat till grund för fortsatt innehåll och struktur i undervisning. Detta arbetssätt ser både personal och rektorer har gynnat måluppfyllelsen hos barnen.

Den sammantagna kvaliteten för barns språkutveckling bedöms som god även om det finns en viss variation mellan avdelningar och förskolor. Utifrån de analyser och de verksamhetsuppföljningar som är genomförda bedömer förvaltningen att förskolorna bör fortsätta med utvecklingsområdet. Högläsning har fortsatt prioriterats genom att barnen får lyssna till böcker vid flera tillfällen under dagen och det sker på olika platser, i olika gruppkonstellationer och med olika typer av böcker.

Det systematiska kvalitetsarbetet visar också att pedagogernas nära förhållningssätt och kontinuerliga arbete med TAKK är viktig för den utveckling som beskrivs och är grunden för att skapa trygghet för varje individ och dennes lärande. Utifrån pågående arbete inom matematik, naturkunskap och teknik framkommer det att det har skett ett ökat intresse, ökad förståelse och kunskap hos barnen. Verksamheterna upplever att dessa områden behöver fortsätta att prioriteras.

Studier av Barnkonventionen, pedagogiska filmer och litteratur har gynnat barnens relationsskapande, emotionella och sociala förmåga. Det kontinuerliga arbetet med smågrupper, lekgrupper där barnen får leka och lära i olika konstellationer upplevs viktigt och värdefullt för att utveckla dessa förmågor hos barnen. Fortsatt arbete sker för att utveckla barnens förmågor att visa respekt och förståelse för allas lika värde, empati och ansvarstagande.

Sammanfattning

Förutsättningarna för förskolorna är fortsatt god. Förvaltningens samlade bedömning är att nivån på utveckling och lärande är god. Det förvaltningsövergripande utvecklingsområdet gällande det systematiska kvalitetsarbetet behöver fortsatt stärkas och vidareutvecklas utifrån den givna struktur som förvaltningen infört sedan några år tillbaka. Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet handlar om att kartlägga, planera, genomföra utbildning och undervisning, följa upp, utvärdera och analysera pedagogernas förhållningssätt, arbetssätt och metoder. Detta är grunden för en god verksamhetsanalys.

Det handlar också om att säkerställa barnens delaktighet. Detta för att skapa förutsättningar för att alla barn ska få likvärdiga möjligheter att delta i verksamhetens utbildning och undervisning.

Utöver detta behöver verksamheterna fortsätta prioritera språkutvecklande arbetssätt som kopplas till området matematik. Hösten 2023 har ett förvaltningsövergripande matematikprojekt påbörjats där förskolans personal får kompetensutveckling i samverkan med både med Navet, Borås samt Borås Högskola.

Implementeringen av Tyra avslutade i december 2023 och har varit lyckad. I dag används den digitala plattformen på alla våra förskolor och är uppskattad av både personal och vårdnadshavare.

Slutsatser och utvecklingsområden

Följande slutsatser och utvecklingsområden;

1. Den generella nivån gällande utveckling och lärande är god.
2. Tillgången till förskoleplats i Herrljunga kommun är god.
3. Den digitala plattformen Tyra har implementerats och används på alla förskolor och är en god plattform för kommunikation med vårdnadshavare.
4. Fortsätta vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet.
5. Fortsatt kompetensutveckling inom matematik samt genomföra kartläggning av pedagogernas tankar och förkunskaper inom ämnet. Arbeta vidare med Skolverkets moduler inom matematik och språk.
6. Fortsätta utveckla det språkutvecklande arbetssättet.
7. Undersöka pedagogernas behov av kompetensutveckling inom naturkunskap och teknik.

Caroline Johansson
Utvecklingsledare
2024-02-22

Granskningsrapport av kvalitetsarbete inom Grundskolan

Förslag till beslut

1. Bildningsnämnd godkänner det kompletterande svaret för Granskningsrapport av kvalitetsarbete inom Grundskolan.

Sammanfattning av ärendet

Herrljunga kommuns revision önskar förtydligande för att säkerställa att bildningsnämndens arbete möter de förväntningar och krav som ställs, och för att fullfölja revisionsprocessen på ett adekvat sätt, önskar vi mer detaljerade och konkreta svar. Därmed har bildningsnämnden tagit fram kompletterande svar som berör följande frågeställningar:

- systematiska kvalitetsarbete
- dokumentation
- resursfördelningsprinciper
- strategier för ett hållbart ledarskap
- inkludering och transparent process i förändringsarbete

För utförligare svar vänligen se bifogad rapport.

Bakgrund

För mer bakgrund se missiv om begäran om kompletterande svar.

Konsekvenser

Viktigt att på ett tydligt sätt informera Herrljunga kommuns revision om hur nämnden arbetar med vårt systematiska kvalitetsarbete, rutinerna kring detta arbete, dokumentation, resursfördelningsprinciper, strategier för ett hållbart ledarskap samt inkludering och transparent process i förändringsarbete.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Begäran om kompletterande svar daterad 2024-01-26

Beslutet ska skickas till

Expedieras till Herrljunga kommuns revisorer.



Revisorerna i Herrljunga kommun

26 januari 2024

Bildningsnämnden

Begäran om kompletterande svar

Vi, förtroendevalda revisorer i Herrljunga kommun har tagit del av ert yttrande över revisionsrapporten "Granskning av bildningsnämndens kvalitetsarbete i grundskolan", daterad 2023-12-04.

Efter noggrann genomgång av era svar, finner vi att svaren på flera av de framförda rekommendationerna är otydliga och i vissa fall saknas svar helt. För att säkerställa att bildningsnämndens arbete möter de förväntningar och krav som ställs, och för att fullfölja revisionsprocessen på ett adekvat sätt, önskar vi mer detaljerade och konkreta svar. Specifikt gäller detta följande rekommendationer:

- *Bildningsnämnden rekommenderas att skapa en enhetlig och övergripande modell/system för dokumentation av kvalitetsarbetet. Denna modell bör vara intuitiv, lätt att följa och klargöra kopplingarna mellan olika delar av kvalitetsarbetet.*

Bildningsnämnden och dess förvaltning har en tydlig modell för sitt systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen arbetar enligt ett årshjul där de största uppföljningspunkterna utgör del av årsredovisning, delårsrapport, samt tematiska kvalitetsrapporter som följer upp verksamhetens kvalitet inom områden som:

- *kommunala mål*
- *måluppfyllelse*
- *närvaro*
- *undervisning*
- *delaktighet*
- *särskilt stöd*
- *rättssäkra betyg*

Rektor vid varje enhet sammanställer sin Kvalitetsrapport som innehåller alla ovanstående delar, samt särskilt identifierande områden för enheten. Detta resulterar i en Verksamhetsuppföljning som upprättas årligen i augusti. From 2024 kommer rektorerna att färdigställa sina Verksamhetsuppföljningar i juli, med syfte att det är tidigare läsår som sammanställs samt att sammanställningen visar på de fokusområden rektor utgår från vid nytt läsår; då en ny Kvalitetsrapport påbörjas, som gäller för innevarande läsår. Till det samlade kvalitetsarbetet finns ett större stödmaterial, i form av handledning, instruktioner och mallar, för hur

enheten ska följa upp och utveckla sin verksamhet. Varje enhet har minst 4 återkommande avstämningar under året.

Huvudmannen har under hösten 2023 deltagit i nationella kvalitetsdialoger som leds av SPSM och Skolverket. De statliga myndigheterna har granskat vårt kvalitetsarbete och vi har fått med beröm godkänt för vår struktur och upplägg. Vårt fortsatta arbete är att inkludera de 7 framgångsfaktorerna som Skolverket rekommenderar att alla kommuner implementerar i sitt systematiska kvalitetsarbete.

- Bildningsnämnden rekommenderas att genomföra en omfattande översyn av nuvarande resursfördelning inom grundskolan för att säkerställa att resurser allokeras på ett sätt som lämpligast möter elever och lärarnas behov.

Inför varje budgetprocesser genomförs en analys av förvaltningschef, utvecklingsledare, controller och i dialog med ledningsgruppen. Denna dialog ligger till grund för nämndens resursfördelningsprinciper och detaljbudget. Historiskt har kommunen endast haft ett landsbygdsstöd vilket innebär ekonomiskt stöd för mindre skolenheter med färre än 50 elever. Hittills har analys av måluppfyllelse, trygghet och studiero eller andra områden inte varit grund för förändring av resursfördelningsprinciperna. Riktade insatser har skett i samband med fördelning av statsbidrag. Det tidigare statsbidraget "Likvärdig skola", ersätts nu av statsbidrag för "Stärkt kunskapsutveckling". En plan upprättas årligen för dessa riktade insatser som även utvärderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen har även ett tilläggsbelopp som alla enheter kan eftersöka, både kommunala som fristående verksamheter. Detta tillopp är till för att kompensera enheterna för större insatser kring enskilda barn/elever i behov av särskilt stöd.

- Bildningsnämnden rekommenderas att utveckla och implementera en strategi för att stabilisera ledningsnivån inom grundskolan, med särskilt fokus på att stödja och behålla rektorer.

Förvaltningschef följer kontinuerligt upp bildningsnämndens organisation och dess ledningsstruktur. Vid ny rekrytering erhåller varje nyanställd chef en mentor, oavsett tidigare erfarenhet, samt en individuell introduktion inom förvaltningen. Rektorer som inte genomfört den statliga rektorsutbildningen anmäls till utbildningen av huvudman och genomgår den inom sin första fyra år i yrket. Cheferna deltar även i kommunens chefsutbildningar. Som en del av att stärka kontinuiteten har cheferna obligatorisk grupphandledning tillsammans med leg psykolog. Vid behov av stöttning för enskild rektor har riktade insatser skett såsom personalförstärkning eller individuell handledning. Förvaltningschef har täta uppföljning med nyanställd chef/rektor.

- Bildningsnämnden rekommenderas att säkerställa att det finns en inkluderande och transparent process när det gäller att genomföra förändringar inom grundskolan.

Förvaltningschef tillser tillsammans med HR att organisationsförändringar sker enligt en strukturerad plan/process inklusive en plan för kommunikation och samverkan med fackliga. Utifrån budgetprocessen varje år får rektor planera sin organisation. Innebär årets budget olika anpassningar eller förändringar som påverkar/förändrar organisationen i verksamheten så finns en tydlig struktur hur en organisationsförändring ska genomföras. Beslutar chef/rektor att en organisationsförändring bör ske i verksamheten, utifrån särskilt identifierade områden, för att gagna barn/elever, så genomföres den genom tydlig dialog och känd struktur.

Vi uppmanar bildningsnämnden att tillhandahålla en fullständig och tydlig respons på ovanstående rekommendationer, för att ge en klar bild av hur nämnden planerar att hantera och implementera de rekommendationer som framförts i revisionsrapporten.

Vi ber om att få ta del av bildningsnämndens kompletterande svar, synpunkter och kommentarer senast den 15 mars 2024.

För kommunens revisorer

Jonny Gustafsson

Ordförande

Svar på granskningsrapport gällande leasingbilar i Herrljunga kommun

Presidiets förslag till beslut

1. Bildningsnämnden anser att rekommendationerna är bra och att bildningsnämnden kommer följa rekommendationerna.

Sammanfattning av ärendet

Bildningsnämnden har fått i uppgift från revisorerna att inkomma med ett yttrande angående revisorernas rekommendationer från rapporten Hantering av kommunens fordon. Bildningsnämnden ansvarar för en bil. Den används av kulturskolan.

Bakgrund

Kommunens revisorer har med hjälp av Deloitte granskat kommunens hantering av fordon.

Konsekvenser

Bildningsnämnden ser inga negativa konsekvenser som påverkar vårt ägande av ett fordon.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse

Granskningsrapport Leasingbilar Herrljunga kommun 2023

Missivbrev gällande fordonshantering 2023

Beslutet ska skickas till

Kommunens Revisorer

Ronny Norrman (S)

Ordförande

Bildningsnämnden

Carin Martinsson (M)

Vice ordförande

Bildningsnämnden



Revisorerna i Herrljunga kommun

31 januari 2024

Till:
Bildningsnämnden

Granskning av fordonhantering i Herrljunga kommun

Kommunens revisorer har med stöd av Deloitte AB genomfört en granskning av fordonhantering i Herrljunga kommun i syfte att bedöma om Herrljunga kommuns hantering av fordon är ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll.

I samband med granskningen har en rapport upprättats. I rapportens sammanfattning finns iakttagelser och rekommendationer. Vår granskning bifogas detta brev.

Vi önskar få del av bildningsnämndens syn på rapportens rekommendationer senast **2024-03-27**.

För kommunens revisorer

Jonny Gustafsson

Ordförande



Hantering av kommunens fordon Herrljunga kommun

Januari 2024

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende hantering av kommunens fordon.

Revisionsfråga

Är Herrljunga kommuns hantering av fordon ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att Herrljunga kommuns hantering av bilar till viss del är ändamålsenlig och utformad med en tillräcklig intern kontroll.

Iakttagelser och slutsatser

Vår bedömning grundar sig i följande iakttagelser och slutsatser:

- Herrljunga kommun har en bred fordonspark, men det är oklart om den nuvarande sammansättningen av fordon uppfyller det faktiska och framtida behovet. Kommun hade per nov 2023 totalt 61 personalbilar, varav fem av dessa tillhör bilpoolen. En stor del av fordonsflottan är äldre än tre år, med en betydande andel över sju år.
- Herrljunga kommun har en strukturerad hantering av kostnader för sin fordonsflotta, både övergripande och enhetsnivå. Leasingavgifter, drivmedelskostnader, och kostnader för underhåll och reparationer är signifikanta komponenter i den totala kostnadsstrukturen. Reparationskostnader har ökat markant, framför allt under 2022. Skadekostnader, särskilt på grund av plåtskador, har varit betydande och har lett till att fordon behövt stå på verkstad under långa perioder.
- Det finns flera olika styr/stöddokument relaterade till fordonshantering, men det saknas en kommunövergripande policy/strategi som täcker alla aspekter av fordonshantering från

anskaffning till avyttring och som integrerar och harmoniserar befintliga dokument samt skapar en heltäckande och tydlig ram för fordonshantering.

- Det är inte tydligt definierat hur ansvaret för fordonshantering är fördelat på den politiska nivån. Exempelvis finns det en brist på tydliga direktiv och klarhet i roll- och ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder när det gäller övervakning och strategisk styrning av fordonshantering.
- Miljövänliga transportalternativ värderas högt bland fordonansvarige och enhetschefer vid val av bilar. Dock saknas det detaljerade miljökrav och strategier för fordonsflottan i de befintliga styrdokumenterna. Det saknas en genomgående och strategisk inriktning för att integrera miljöaspekter i samtliga delar av fordonshantering.
- Detaljerade säkerhetskrav för kommunens fordon är inte tillräckligt belysta i de tillgängliga styrdokumenterna, exempelvis är det inte tydligt huruvida bilarna ska vara utrustade med alkolås eller ej. Kommunens nuvarande bilpark är inte utrustad med alkolås.
- Herrljunga kommun har ett pågående leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB, och en ny upphandling av leasingavtal är under process.
- Granskningen indikerar att enheterna ofta väljer att förlänga leasingavtal och/eller väljer att behålla bilarna under längre tid, med motivering att detta är det mest kostnadseffektiva alternativ. Detta må vara korrekt på kort sikt med det finns risk att detta alternativ kan vara en mindre fördelaktig utifrån samhälls- och kommunens helhetsperspektiv och på en längre sikt.
- Det har konstaterats brister i märkningen (med kommunens logotyp) och skötsel/underhåll av kommunens fordon, vilket riskerar att skada kommuns image (bild av kommunen) externt.
- Herrljunga kommun har sedan 2018/2019 implementerat en bilpool för att effektivisera användningen av fordon, men det framgår inte tydligt hur väl bilpoolens storlek, tillgänglighet och

användningsfrekvens matchar de faktiska transportbehoven inom kommunen. Det finns även utrymme för att förbättra bokningssystemet, uppföljningsrutiner och policyer för att maximera bilpoolens effektivitet och bidra till kostnadsbesparingar och minskad miljöpåverkan.

- Det finns osäkerheter kring hur överskott och underskott vid avyttring av bilar ska hanteras. Hantering av eventuella överskott eller underskott vid försäljning av bilar i förhållande till restvärden är inte tydligt definierade eller transparenta.
- Enheterna genomför viss uppföljning och kontroll av fordonens användning, men processerna för internkontroll och efterlevnad av styrdokument behöver stärkas. Trots att det finns verktyg för uppföljning, som GPS-puckar och elektroniska körjournaler, används dessa inte fullt ut för att systematiskt övervaka och analysera användningen och hanteringen av fordon. En mer effektiv användning av dessa verktyg kan ge en djupare förståelse och kunskap kring hanteringen av fordon.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen (*i sin roll att leda, samordna och koordinera hela kommunens verksamhet, inkl. Ekonomi, Strategisk planering, kommunövergripande projekt och initiativ*) **rekommenderas:**

- Att förtydliga ansvarsfördelningen för fordonshantering på politisk nivå - definiera och kommunicera klart hur ansvaret fördelas mellan kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder (*Detta bör inkludera tydliga direktiv och rollförtydliganden för övervakning och strategisk styrning av fordonshantering*).
- Att utveckla och implementera en kommunövergripande policy/strategi för fordonshantering som integrerar och harmoniserar befintliga styrdokument (*Denna policy/strategi bör tydligt definiera riktlinjer för anskaffning, underhåll, och avyttring av fordon samt inkorporera miljömässiga och säkerhetsrelaterade aspekter i alla delar av fordonshantering. Den bör även inkludera tydlig övervakning och strategisk styrning för fordonshantering*).
- Att se över och utveckla policyerna, bokningssystemet och uppföljningsrutinerna för bilpoolen, så att storleken, tillgängligheten och användningsfrekvensen matchar de faktiska transportbehoven inom kommunen.

Kommunstyrelsen och nämnderna (*i sin roll som användare och hanterare av fordon*) **rekommenderas:**

- Att förstärka internkontrollen av fordonshantering genom att systematisera och följa upp hela processen, från behovsanalys och anskaffning till användning och avyttring av bilar (*inkl. att implementera effektiva uppföljningsrutiner, inklusive användning av verktyg som GPS-puckar och elektroniska körjournaler, för att noggrant övervaka användningen och skötseln av fordonen och säkerställa att de överensstämmer med kommunens policyer och riktlinjer*).
- Att genomföra regelbundna och riktade insatser för att öka medvetenheten och kunskapen om korrekt hantering och ansvarsfull användning av kommunens fordon (*Detta bör inkludera regelbunden utbildning i säker körning, fordonsskötsel och etablering av system för kontinuerlig uppföljning av fordonens skick*).

Jönköping den 22 januari 2024

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Certifierad kommunal revisor

Shkurte Bilalli
Verksamhetskonsult

1. Inledning

Bakgrund

Herrljunga kommun har i likhet med många andra kommuner ett flertal fordon. Felaktig nyttjande och hantering av kommunens fordon riskerar att medföra höga och onödiga kostnader för kommunen. Det kan även leda till minskat förtroende från allmänheten. Utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och verksamhetsmässigt perspektiv är det även av stor vikt att kommunens fordonspark är anpassad utifrån de behov som finns. Kommunstyrelsen och nämnderna i en kommun ska enligt kommunlagen tillse att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrig bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Detta gäller även hantering av kommunens fordon. För att möjliggöra detta är det viktigt att det finns ett system och regler för att bevaka vilka fordon som finns inom kommunen samt hur dessa nyttjas. Det är även av vikt att kommunens fordon används på ett korrekt sätt.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av kommunens hantering av kommunens fordon.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är undersöka om kommunens fordon används på ett korrekt sätt. Granskningen har begränsats till den nämnd som har ansvar för fordon. Granskningen avser år 2022–2023.

Granskning avser i första hand personalbilar och inte verksamhetsspecifika fordon.

Revisionsfråga

Är Herrljunga kommuns hantering av fordon ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll?

Underliggande frågeställningar

- Finns aktuella förteckningar över kommunens fordon? Hur många fordon finns i dagsläget och hur är dessa fördelade mellan olika förvaltningar? Uppfyller fordonsparken det fastställda behovet?
- Följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp? Hur utvecklingen under de senaste åren ((totalt, leasingavgift, drivmedel, service/underhåll)?
- Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument (policyn, riktlinjer, strategier och rutiner) avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

- Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvarsfördelningen gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?
- Finns tydliga och dokumenterade riktlinjer och ansvar för riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon? Upprättas några kalkyler och görs det några överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon (till exempel säkerhet, utrustning, miljö)?
- Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar?
- Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för, service, reparationer, tvättning och städning av fordon?
- Finns det dokumenterade och tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut?
- Är kommunens hantering av bilpoolen tillfredsställande och ändamålsenlig?
- Finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs? I vilket utsträckning kontrolleras efterlevnad av riktlinjer och rutiner? Hur ser efterlevnad ut?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom *dokumentstudier* samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Kommundirektör.
- Ekonomichef.
- Förvaltningschef (Internservicenämnden).
- Verksamhetschef & enhetschef (Vård- och omsorg).
- Enhetschef (Syssestättningsenheten/Funktionshinder).
- Bilansvarig/Fordonsansvarig.

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.

Hantering av kommunens fordon | Inledning

- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionskriterier och utgångspunkter

I vår granskning av Herrljunga kommuns hantering och användning av fordon/bilar har ett flertal revisionskriterier och utgångspunkter för att bedöma ändamålsenlighet och effektivitet, beaktats. Dessa kriterier grundar sig dels i lagstiftning såsom kommunallagen och Skatteverkets regler, dels i allmänna principer för god kommunal förvaltning och ekonomisk hushållning.

Enligt kommunallagen ska kommunens verksamhet präglas av effektivitet och ekonomi, där resurser används på ett sätt som bäst gagnar kommuninvånarna. Det innebär att fordonshantering inte bara ska vara kostnadseffektiv, utan även uppfylla behoven hos de kommunala verksamheterna och de tjänster som erbjuds till invånarna.

Fordonsparkens hantering bedöms utifrån principer om kostnadseffektivitet och ekonomisk hållbarhet (*ekonomisk aspekt*). Det inkluderar överväganden om livscykelkostnader för fordon, finansieringsmetoder (såsom leasing kontra direktköp), samt effekterna av försäljningsvärde och underhållskostnader. I linje med kommunens miljömål och nationella miljölagstiftning, bedöms fordonens miljöpåverkan. Detta inkluderar utsläppsnivåer, bränsleförbrukning och integrationen av miljövänliga fordon i kommunens fordonspark (*miljöaspekt*). Säkerheten för såväl förare som andra trafikanter är av yttersta vikt. Därför ingår en bedömning av fordonens säkerhetsstandarder och regelbundenheten i underhåll och service (*säkerhetsaspekt*).

Fordonsparkens förmåga att möta de skiftande behoven i olika verksamheter och enheter inom kommunen, samt anpassningsförmågan till förändrade behov över tid, är centrala aspekter. Detta innefattar även bedömningen av fordonspoolens storlek och sammansättning, samt tillgänglighet och användningseffektivitet (*användbarhet och flexibilitet*). Fordonsparken representerar också kommunen externt och påverkar därmed dess image. Det är viktigt att fordonen hålls i bra skick, är adekvat märkta

och används på ett sätt som speglar kommunens värderingar och ansvarstagande (*kommunens image/anseende*).

I en kommun är ansvaret för att säkerställa en ändamålsenlig och tillfredsställande fordonshantering vanligtvis uppdelat mellan flera nyckelroller och enheter:

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att kommunens verksamhet, inklusive fordonshantering, sker på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. De ansvarar för att strategiska beslut och riktlinjer för fordonshantering överensstämmer med kommunens mål och policyer. *En nämnd, dess verksamheter och chefer* ansvarar för den praktiska tillämpningen av kommunens riktlinjer och policyer (om de har några fordon). De ska se till att fordonen används och underhålls enligt fastställda standarder och praxis. De kan även ha ansvar för att utvärdera och rapportera om fordonens tillstånd och användning. *Ekonomiavdelningen* spelar en viktig roll i budgetering och finansiell uppföljning av fordonshantering, inklusive kostnadsanalys och investeringsbedömningar.

Fordonsansvariga inom vissa förvaltningar (som dessa finns) har ofta det operativa ansvaret för underhåll, service och eventuell avyttring av fordon. *Personal och användare av fordonen (även om de inte har formellt ansvar)* spelar de en viktig roll i att följa riktlinjer och policyer för användning och skötsel av fordonen. Samverkan och tydlig kommunikation mellan dessa olika roller och enheter är avgörande för en effektiv och ändamålsenlig fordonshantering i kommunen.

Dessa kriterier och utgångspunkter är utformade för att säkerställa en helhetsbedömning av kommunens fordonshantering. Granskningen syftar till att identifiera styrkor och svagheter i den nuvarande hanteringen och ge rekommendationer för förbättringar i linje med kommunens övergripande mål och policyer.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte:s interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av fordonshantering i Herrljunga kommun gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1. Allmänt

2.1.1 Fordonsparken Herrljunga kommun

Herrljunga kommun har en förteckning över kommunens fordon, som inkluderar både leasade och ägda fordon. Denna förteckning sköts och uppdateras av den fordonsansvarige på Arbetsmarknadsenheten (AME). För hantering och administration av bilarna används programmet Portify Fleet Intelligence, där registreras alla bilar, deras serviceintervaller och besiktningstider. Enligt uppgifter som vi tagit del av fanns det per nov 2023 totalt 61 personalbilar i Herrljunga kommun. I tabell 1 presenteras en sammanfattning per nämnd och verksamhet.

Nämnd	Antal bilar
Socialnämnd	43
- Arbetsmarknadsenheten	7
- försörjningsstöd IFO	4
- Rehabiliteringen och HSL	7
- Stöd- och resurs	3
- Hemtjänsten	22
Internservicenämnd	10
- Fastighetsenheten	5
- Bilpool	5
Samhällsbyggnadsnämnd	3
- Miljöenheten	2
- Lokalvård	1
KS/sevicenämnd IT	1
- IT-enheten	1
Bildningsnämnden	1
- Musik/kulturskolan	1
Oklart nämnd/verksamhet	3
Total	61

Tabell 1: (Källa: Interna uppgifter)

Socialnämnden innehar majoriteten av bilarna, totalt 43 stycken (över 80%) av den totala bilflottan.

Inom vård- och omsorgsverksamheten finns det 32 bilar, varav 22 finns inom hemtjänsten.

Internservicenämnden ansvarar för 5 bilpoolbilar och 5 bilar som används av fastighetsavdelningen. Samhällsbyggnadsnämnden har 3 bilar, varav 2 används av miljöenheten och en inom lokalvården. Kommunstyrelsen/Gemensamma servicenämnden IT har en bil till förfogande för IT-enheten. På samma sätt som för socialnämndens bilar, hanterar fordonsansvarige och AME inköp, service, tvätt och avyttring av bilarna som tillhör internservicenämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt kommunstyrelsen/gemensamma servicenämnden IT. Det råder dock osäkerhet kring hantering av bildningsnämndens bil. I kommunens fordonspark utgör Toyota det vanligaste bilmärket, med 37 bilar (61%), varav 18 är hybridbilar. Enligt intervjuade personer grundar sig valet av Toyota på hemtjänstens preferens för hybridbilar och Toyotas längre hållbarhet.

Baserat på tillgängligt material kan vi inte specificera bilarnas exakta ålder, men avbetalningstiderna antyder att de flesta bilar är minst lika gamla som deras avbetalningstid. Enligt tabell 2 är cirka 77% av bilarna äldre än 3 år, och över 20% är äldre än 7 år. De intervjuade anser att det inte finns någon anledning att byta ut bilar som fungerar väl och är kostnadseffektiva.

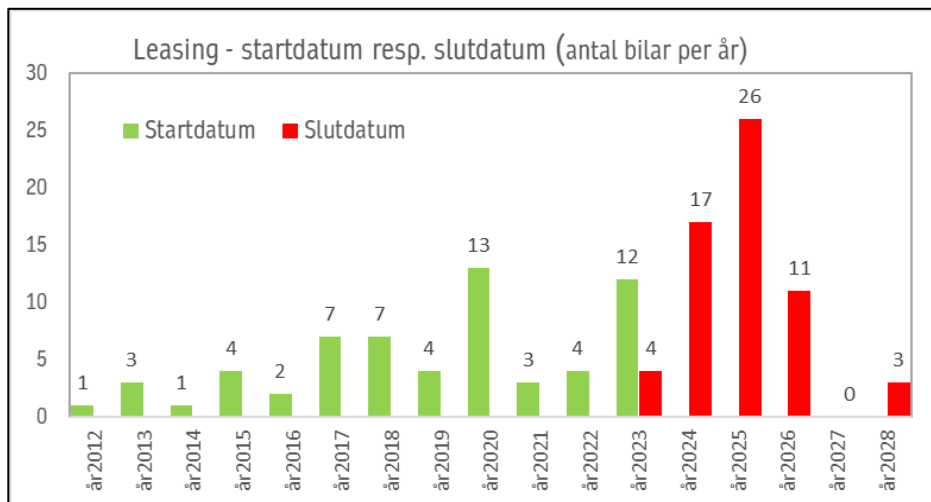
Märke	Antal bilar/Avbet.tid/ålder	1-3 år	1-5 år	1-7 år	> 7 år	% märke
Fiat	1			1		2%
Ford	3			1	2	5%
Nissan	2				2	3%
Opel	1		1			2%
Peugeot	3		2	1		5%
Renault	7	1	2	2	2	11%
Skoda	2	1	1			3%
Toyota	37	12	15	7	3	61%
Volvo	1		1			2%
VW	4		1		3	7%
	Total	14	23	12	12	
	Andel (avbetalningstid)	23%	38%	20%	20%	

Tabell 2: (Källa: Interna uppgifter)

En analys av start- och slutdatum för avbetalningar av kommunens bilar mellan 2012 och 2023 (Figur 1) visar att flest nya avbetalningsavtal inleddes under åren 2020 och 2023. Detta tyder på att ett betydande antal nya bilar anskaffades vid dessa tillfällen.

Av slutdatum framkom att avbetalningsperioderna för många av bilarna kommer att löpa ut mellan 2024 och 2026, med en tydlig koncentration till år 2025.

Granskning av avbetalningsplanerna visar att 62% av de för närvarande aktiva bilarna initialt hade en avbetalningsperiod på två år, medan ungefär 23% hade tre år och 15% fem år. Med beaktande av dessa uppgifter och det vi noterade innan framstår det som att enheterna ofta väljer att förlänga avbetalningstiden efter att den ursprungliga perioden har gått ut.



Figur 1 (Källa: Interna uppgifter)

I analysen av sambandet mellan avbetalningstid och leasingavgift framgår det att månadskostnaderna minskar markant när avbetalningsperioden överskrider 5 år. Detta kan delvis förklara varför enheter tenderar att behålla bilar längre i stället för att byta ut dem.

Som det framkommer senare i rapporten, har varje enhet och enhetschef en individuell bilbudget. För att hålla sig inom denna budget verkar det som om enhetschefen tenderar att ibland välja det alternativ som minimerar månadskostnaden, vilket kan resultera i ett kortsiktigt ekonomiskt tänkande.

2.1.2 Kostnadsredovisning, kostnadsfördelning och kostnadsutveckling

Finansiering av bilar

Herrljunga Kommun har tecknat ett leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB. Avtalet gäller under perioden 2020-05-01-2024-04-30. Enligt uppgifter pågår en ny upphandling.

Avtalet baseras på SKL Kommentus ramavtal Finansiell Fordonsleasing 2017 och detaljerar villkoren för leasing av personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton. På villkoren i detta avtal, erbjuder sig Nordea Finans AB att löpande förvärva personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton, från av Herrljunga kommun anvisade leverantörer, för uthyrning genom leasing till Nordea Finans. Leasingperioden får uppgå till 36-60 månader. Det högsta bokförda värdet av samtliga fordon får inte överstiga 10 mnkr.

Herrljunga kommun betalar flera olika typer av kostnader till Nordea Finans enligt ramavtalet för fordonleasing. Dessa kostnadskomponenter speglar det totala ekonomiska åtagandet som Herrljunga kommun har gentemot Nordea Finans i enlighet med leasingavtalet för fordonen.

Leasingavgiften: Beräknas baserat på Nordea Finans anskaffningskostnad för fordonet och bestäms genom en årlig ränta som är baserad på Stibor-räntan plus ett fast tillägg. Leasingavgiften kan ändras om det finns förändringar i Stibor-räntan eller om det sker ändrad lagstiftning eller andra myndighetsåtgärder som påverkar leasingkostnaderna. Herrljunga kommun betalar denna avgift månadsvis i förskott.

Upphandlingskostnad: Om Nordea Finans betalar leverantören innan leverans har skett eller innan kommunens skyldighet att betala leasingavgiften har inträtt, ska Herrljunga kommun betala en särskild upphandlingskostnad. Denna kostnad beräknas baserat på det belopp som Nordea Finans har betalat ut och baseras på samma årliga räntesats som leasingavgiften. Upphandlingskostnaden gäller från betalningsdagen till den dag då leasingperioden börjar och betalas månadsvis i efterskott samt vid leasingperiodens början.

Övriga kostnader och avgifter: Mervärdesskatt på leasingavgiften betalas av Herrljunga kommun samtidigt med leasingavgiften. Andra kostnader eller utlägg som är relaterade till avtalet, samt andra avgifter eller skatter som beslutas av myndigheter och som berör avtalet, betalas av Herrljunga kommun till Nordea Finans vid anfordran.

Hantering av kommunens fordon | Granskningsresultat

Kostnader som inte ingår i leasingavgiften, såsom fordonsskatt, avgift för omregistrering, kostnader för försäkring, service och reparationer, utbyte av däck, drivmedel, smörjmedel eller parkeringsböter, betalas av Herrljunga kommun. Herrljunga kommun betalar även direkt till uppbördsmyndigheten för skatter och pålagor som är förenade med innehav eller brukande av fordonet.

Enligt erhållen rutin och de intervjuade ansvar enhetscheferna (budgetansvarig) för de bilar som deras enhet köper in och använder. Enhetscheferna har en individuell bilbudget att förhålla sig till. En enhet belastas med samtliga bilkostnader för de fordon de äger.

På enhetsnivå är kostnaderna kopplade till respektive bil, vilket möjliggör uppföljning av bilkostnader per bil, enhet, verksamhet, förvaltning eller nämnd, samt även per kostnadstyp. Alla kostnader bokförs i kommunens ekonomisystem och är därmed lättillgängliga för vidare uppföljning och analys.

Inom ramen för denna granskning avsåg vi inte att kartlägga och granska alla kostnader och kostnadsuppföljningen i detalj. Syftet är i stället att undersöka och bedöma vilka rutiner som finns för kostnadsredovisning och uppföljning av kostnader för kommunens fordon, vem som är ansvarig för detta och hur rutinerna tillämpas i praktiken.

För att få en uppfattning om kostnaderna och kostnadsredovisningen på en övergripande nivå och på enhetsnivå har vi tagit del av två Excel-filer. Den ena är från hemtjänsten och innehåller uppgifter om bilkostnader (leasing, bensin, försäkringar, skatt, och övriga kostnader för transportmedel, etcetera) per bil och per kostnadsställe (hemtjänstgrupp) för perioden januari till oktober 2023.

Den andra filen kommer från ekonomiavdelningen och innehåller en lista över alla bokförda fakturor (per faktura) under åren 2021-2023. Av denna lista framgår bland annat månad/år, verifikationsdatum, fakturanummer, en kopia av fakturan, kund/leverantörsnamn och belopp. Eftersom olika konton används för olika typer av kostnader, är det möjligt att följa upp kostnader per kostnadsslag. Dock kan vi inte utifrån det erhållna underlaget se kostnaden per bil, det vill säga fakturorna är inte kopplade till någon specifik bil.

Övergripande nivå

I Tabell 3 presenteras en övergripande sammanfattning av kostnaderna mellan åren 2021 och 2023, uppdelat efter olika kostnadsslag. För 2023 inkluderar siffrorna endast kostnader fram till november, och det är osäkert om dessa täcker alla kostnader för året.

Konto	Typ av kostnad	år 2021	år 2022	år 2023 (nov)
6911	Bensin	693 776 kr	1 047 997 kr	814 134 kr
6912	Diesel	347 823 kr	436 707 kr	249 457 kr
6913/14	Gas/Etanol	0 kr	726 kr	0 kr
6990	Övriga kost. för transportmedel	1 213 094 kr	1 483 931 kr	1 217 244 kr
6920	Fordonskatt	105 688 kr	121 506 kr	94 450 kr
6960	Trängselskatt	617 kr	752 kr	387 kr
7310	Försäkringspremier	161 039	208 280 kr	129 126 kr
6952	Leasing fordon	1 418 303 kr	1 329 039 kr	1 045 979 kr
	<i>Felkonterat</i>	<i>98 261 kr</i>	<i>74 227 kr</i>	<i>120 917 kr</i>
	TOTALT PER ÅR	4 038 600 kr	4 494 885 kr	3 542 567 kr

Tabell 3: (Källa: Interna uppgifter)

Drivmedelskostnad

Under 2022 noterades en markant ökning av drivmedelskostnaderna jämfört år 2021 (plus 40%). Denna uppgång kan hänföras till en kombination av ökade körsträckor och stigande bensinpriser. Bland kommunens bilflotta, framför allt inom socialförvaltningen där hybridbilar dominerar, återspeglas denna trend i att en majoritet av drivmedelskostnaderna är relaterade till bensin, medan en mindre andel utgörs av kostnader för diesel.

Leasing

Leasingkostnaderna utgjorde 35% av de totala kostnaderna för både 2021 och 2022. Som framgår av tabellen, låg leasingkostnaden på drygt 1,4 miljoner kronor under dessa år. Siffrorna för år 2023 gäller inte hela året, så det är svårt att dra slutsatser, men de tycks hamna på en lägre nivå än för 2021 och 2022.

Baserat på det granskade underlaget, verkar den totala årliga leasingkostnaden påverkas av resultatet från eventuellt överskott eller underskott vid försäljning av bilar. Det verkar som att när en bil säljs med ett överskott reduceras den totala leasingkostnaden med detta överskottsbelopp, och tvärtom vid ev. underskott. Enligt fordonsansvarig, som sköter försäljningen av bilarna, har bilarna under tiden han har ansvar sålts med överskott. Detta innebär att den faktiska leasingkostnaden för de befintliga bilarna är förmodligen högre än vad som redovisas i tabell 3.

Restskulden på bilarna minskar när enheterna väljer att behålla dem under flera år. Ca 60% av de bilar som används idag är äldre än 5 år, vilket innebär att leasingkostnaden per år minskar trots att antalet bilar inte har förändrats nämnvärt.

'Övriga kostnader för transportmedel'

Uppgifter som rör 'Övriga kostnader för transportmedel' avser kostnader som har registrerats på konto 6990. Enligt ekonomiavdelningen omfattar detta 'övriga kostnader för transportmedel'. I 'Övriga kostnader för transportmedel' ingår kostnader för vanlig tvätt, hyrbilar, service, besiktning, däckservice samt reparationskostnader och övriga kostnader som uppstår i samband med bilsador eller fel på bilar.

Enligt de intervjuade har kommunen under de senaste åren framför allt under 2022 upplevt stora reparationskostnader för sina bilar, främst på grund av krokar och plåtskador. En intern beräkning visar att skadekostnaderna under detta år uppgick till över 0,5 mnkr. Dessa kostnader minskade dock något under 2023. Under 2022 ledde omfattande skador till att bilar behövde stå på verkstad under långa perioder, ibland upp till tre månader, vilket tvingade enheterna att belasta sina budgetar med kostnader för hyrbilar. Det har noterats att hyrbilar eller bilar utan kommunens logotyp tenderar att skadas mindre. Detta väcker frågor om personalens ansvarsfulla användning av kommunens fordon. Låg ansvarskänsla, kombinerat med bristande körkunskaper hos vissa anställda, har identifierats som möjliga orsaker till problemet.

Enligt intervjun har verksamhetschefen, enhetschefen och fordonsansvarig engagerar sig aktivt i att höja medvetenheten bland personalen om vikten av korrekt hantering av fordon. Verksamheterna har bland annat tagit initiativ till utbildningar med körskolor för viss personal för att främja säker och ansvarsfull körning. Enligt de intervjuade enhetscheferna informeras alla nyanställda om att bilarna används som hemtjänstbilar och därmed representerar både hemtjänsten och kommunen utåt. Det understryks att bilarna bör vara fräscha, rena och välvårdade. Det är också viktigt att bilarna körs på ett lagligt och säkert sätt, vilket bidrar till en positiv bild av kommunen.

Samtliga kostnader relaterade till bilar såsom service, däckservice, skötsel och reparationer av bilarna, och dyl. redovisas under kontot 6990 - Övriga kostnader för transportmedel. På grund av detta kan vi inte urskilja de specifika kostnaderna, till exempel reparationer på plåtskador och andra reparationer såsom motorstopp och bromsproblem och övriga slitnings- och förbrukningsrelaterade problem från det

tillgängliga underlaget. Dessutom är det sannolikt att kostnaderna för däck och däckservice är betydande, eftersom de flesta bilar används under flera år, men även dessa kostnader är inte möjliga att särskilja av samma anledning.

I de övriga kostnaderna ingår kostnader för tjänster som utförs av personal på arbetsmarknadsenheten (AME), vilket inkluderar fordonansvarig samt personal som tvättar och sköter om kommunens bilar. Enligt representanter från AME, hanterar enheten kommunens bilar utan vinstintresse. Insatser ses snarare som en del av ett socioekonomiskt initiativ. Ca 3,5 tjänster på enheten är dedikerade till arbete med kommunens fordon, där ca 2,5 av dessa tjänster innehas av personer inom arbetsmarknadsåtgärder, som annars normalt inte skulle haft en anställning. Även om verksamheten inte drivs med vinstsyfte, är målet att täcka sina egna kostnader. Det finns en prislista för AMEs tjänster. Denna prislista har dock inte uppdaterats på flera år, vilket leder till osäkerhet om huruvida priserna speglar de faktiska kostnaderna idag.

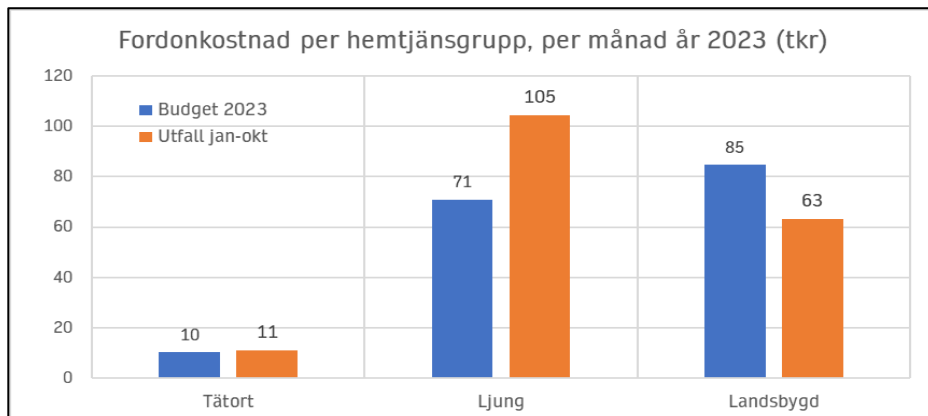
Hemtjänsten

För att få en övergripande bild av skillnaderna i kostnad per bil, kostnadsfördelningen per bil, månad, kostnadstyp och enheter, har vi valt att närmare granska bilkostnaderna inom hemtjänsten. Det bör observeras att valet av hemtjänsten inte beror på extra fokus eller ifrågasättande av bilhanteringen där, utan snarare på att hemtjänsten har ett större antal bilar jämfört med andra verksamheter.

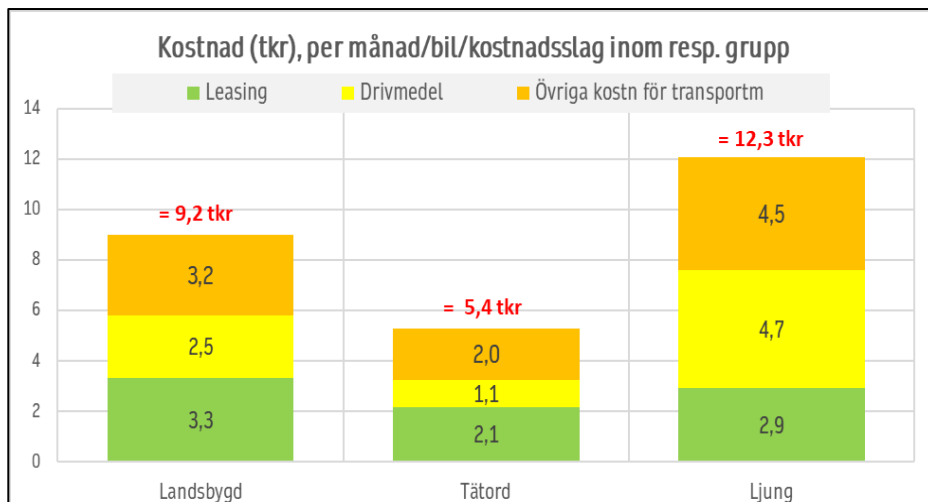
Som tidigare nämnts, finns det per november 2023 totalt 22 enheter inom hemtjänsten. Dessa fördelas enligt följande: 11 inom hemtjänstgrupp 'Landsbygd', 9 inom hemtjänstgrupp 'Ljung' och 2 inom hemtjänstgrupp 'Tätort'.

Den totala bilbudgeten för hemtjänsten under 2023 uppgår enligt uppgifter till cirka 2 mnkr. Utfallet per oktober 2023 ligger på 1,8 mnkr. I Figur 2 presenteras bilbudgeten för 2023 och de månatliga utfallen från januari till oktober 2023 för varje hemtjänstgrupp. Budgeterade summan för 'Tätort'. Förbrukningen i 'Tätort' överensstämmer med den budgeterade summan. I Figur 3 presenteras kostnaden per bil och månad för de olika hemtjänstgrupperna. Det framgår att hemtjänstgruppen "Ljung" hade en avsevärt högre månadskostnad för kostnadsslag "Övriga kostnad för transportm" under 2023 jämfört med de andra två grupperna. Detta kostnadsslag inkluderar framför allt utgifter för service, däckservice, skötsel och reparationer av fordonen. Den högre kostnaden i gruppen "Ljung" kan

tyda på högre reparationskostnader. Det är dock inte möjligt att avgöra om detta beror på en högre frekvens av plåtskador, olyckor eller andra typer av problem, utan en mer ingående analys. Noterbart är att leasingkostnaden för fordonen inom "Ljung" är lägre än i gruppen "Landsbygd", vilket kan tyda på att avbetalningsbeloppen är mindre och därmed att fordonen är äldre. Detta kan även innebära att fordonen i "Ljung" är mer benägna att uppvisa problem jämfört med fordonen i "Landsbygd".



Figur 2 (Källa: Interna uppgifter)



Figur 3 (Källa: Interna uppgifter)

Bedömning och kommentarer

[Finns aktuella förteckningar över kommunens fordon? Hur många fordon finns i dagsläget och hur är dessa fördelade mellan olika förvaltningar? Uppfyller fordonsparken det fastställda behovet?](#)

Vår samlande bedömning är att till stor del finns aktuell förteckning över kommunens fordon. Vi har dock inte tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av fordonsparken uppfyller det fastställda behovet.

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Programmet Portify Fleet Intelligence används för att hantera och administrera bilarna. Detta system registrerar serviceintervaller, besiktningstider och ekonomiska uppgifter för varje fordon. Dock verkar det som att viktig information, såsom ekonomiska data, inte utnyttjas fullt ut i dagsläget.

Enligt de uppgifter vi har, är fordonsförteckningen tillgänglig för alla anställda via kommunens intranät. Det underlag vi har granskat ger en god översikt över kommunens fordon, inklusive information om antal fordon, deras fördelning över olika nämnder och verksamheter, märkesfördelning, avbetalnings- och leasingvillkor, samt kostnadsredovisning och -fördelning. Dock saknar underlaget vi granskat en tydlig uppgift om bilarnas faktiska ålder.

Vår bedömning är därför att förteckningen i huvudsak innehåller de uppgifter som behövs för en effektiv hantering av kommunens bilar. Då vi inte har genomfört någon inventering av kommunens fordon, kan vi endast bedöma fordonsförteckningens utformning och inte verifiera om det korrekta antalet fordon är inkluderat.

Gällande frågan om huruvida fordonsparken uppfyller det fastställda behovet, måste vi framhålla att en fullständig bedömning för närvarande är begränsad på grund av otillräckliga uppgifter. För att ge ett välgrundat och heltäckande svar på denna fråga krävs en djupare analys av flera faktorer, såsom det aktuella och framtida användningsmönstret för fordonen, jämförelse av fordonsparkens kapacitet mot de fastställda kraven, samt en utvärdering av fordonens effektivitet och anpassning till kommunens verksamhetsbehov. Denna uppgift saknas idag.

Vi noterar att socialnämnden innehar majoriteten av bilarna (43 av 61), främst inom vård- och omsorgsverksamheten samt Toyota är det dominerande bilmärket, med en preferens för hybridbilar inom hemtjänsten. Detta val motiveras med Toyotas längre hållbarhet och hemtjänstens preferenser.

Följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp? Hur utvecklingen under de senaste åren ((totalt, leasingavgift, drivmedel, service/underhåll)?

Vår samlande bedömning är att till stor del följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp.

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Kommunen följer upp fordonskostnader på både övergripande och enhetsnivå. Uppföljningen innefattar att koppla kostnaderna till specifika bilar och verksamheter, vilket möjliggör en detaljerad analys.

Även om det finns en struktur för att följa upp kostnaderna på övergripande nivå, pekar vissa brister på att uppföljningen inte är heltäckande. Detta gäller särskilt när det kommer till att urskilja detaljerade kostnader per fordon och att bedöma den faktiska ekonomiska påverkan av leasingavtal och bilskötsel.

Kostnadsuppföljning på enhetsnivå är kostnaderna kopplade till respektive bil. Denna uppföljning möjliggörs genom registrering av bilkostnader i kommunens ekonomisystem. Uppföljningen inkluderar leasing, bränsle, försäkringar, skatt och övriga kostnader för transportmedel.

Kostnadsposten 'Övriga kostnader för transportmedel', som inkluderar utgifter för tvätt, hyrbilar, service, besiktning och däckservice, registreras under ett specifikt konto. Dessa kostnader är därför inte alltid lätta att urskilja och det är oklart hur de exakt fördelas per bil.

Leasingkostnaderna utgör en betydande del av de totala bilkostnaderna. Det finns indikationer på att dessa kostnader minskar över tiden i takt med att avbetalningsperioderna förlängs. Det finns dock tecken på att den faktiska leasingkostnaden för befintliga bilar är högre än vad som redovisas. Dessutom finns det indikationer på att leasingavtalen ofta förlängs, vilket kan påverka den totala kostnadsutvecklingen.

Under 2022 noterades en signifikant ökning i drivmedelskostnaderna, vilket till stor del kan förklaras av höjda bensinpriser och längre körsträckor. Majoriteten av dessa kostnader kommer från bensindriven transport, vilket speglar fordonsflottans sammansättning.

Kommunen upplevde stora reparationskostnader, särskilt under 2022, på grund av krockar och plåtskador. Dessa kostnader påverkade budgeten genom ökade utgifter för hyrbilar och reparationer. Det finns dock svårigheter att urskilja specifika kostnader för olika typer av reparationer och underhåll.

2.2 Styrning och organisering

2.2.1 Styrdokument

Policy för resande i tjänsten i Herrljunga kommun

Vår dokumentgranskning visar att det finns två dokument som berör reglering av resande i tjänsten i Herrljunga kommun: 1) policy för resande i tjänsten (fastställd av kommunfullmäktige 2021 (KS 178/2021 101)) och 2) riktlinje för tillämpning av policy för resande i tjänsten i Herrljunga kommun" (fastställd av kommunstyrelsen år 2021 (KS 178/2021 101)). Dessa två dokument kompletterar varandra snarare än att syfta på olika saker. Tillsammans för att ge en övergripande ram och mer detaljerade instruktioner om hur policyerna ska tillämpas, särskilt med avseende på hanteringen av kommunens fordon och leasingbilar. Båda dokumenten syftar till att främja en mer hållbar och effektiv användning av fordon inom kommunen. Båda belyser kommunens strävan efter att minska användningen av privata fordon till förmån för den kommunala bilpoolen, samtidigt som de säkerställer en ansvarsfull och miljömedveten användning av fordonen.

I *policy för resande i tjänsten* beskrivs de övergripande principerna och målen för kommunens resor i tjänsten. Det specificerar att användningen av egen bil inte är ett krav och att den kommunala bilpoolen bör användas vid behov av bilresor. Vidare uppmuntras samåkning. Dessutom förespråkar policyn koordinering av inköp och beställningar för att minska antalet transporter.

Riktlinje för tillämpning av policy för resande i tjänsten ger mer detaljerade instruktioner om hur den övergripande policyn bör tillämpas. Den förtydligar att kommunens fordon ska användas i första hand och att egen bil kan användas i undantagsfall efter godkännande från närmaste chef. Dessutom inkluderar den rekommendationer om att samåka eller samordna transporter och att köra sparsamt enligt metoder som eco-driving.

Policy och riktlinjer gäller för samtliga av kommunens anställda, förtroendevalda, anställda i helägda bolag samt konsulter som verkar på uppdrag av kommunen.

Riktlinjer för användandet av kommunens tjänstebilar/leasingbilar

Dokumentet "Riktlinjer för användandet av kommunens tjänstebilar" har fastställts av kommunstyrelsen år 2018 (KS 159/2018) och gäller till vidare. Den beskriver specifika regler för användning av tjänstebilar och leasingbilar inom Herrljunga kommun och gäller samtliga nämnder och

förvaltningar. Det framgår att Herrljunga kommunens tjänstebilar och leasingbilar får endast användas för tjänsteuppdrag. För att säkerställa efterlevnad av riktlinjerna, ställer kommunen ett krav på att tjänstebilar ska vara utrustade med modern digital körjournal och transponder. Denna utrustning ska möjliggöra noggrann uppföljning av användningen av fordonen och bidrar till transparens och ansvarsskyldighet inom kommunen.

Finanspolicy Herrljunga kommunkoncern

Dokumentet "Finanspolicy Herrljunga Kommunkoncern" har fastställts av kommunfullmäktige år 2016 (KS 182/2016 942) och att gälla tills vidare. Kopplat till kommunens tjänstebilar/leasingbilar stipulerar finanspolicyen att eventuell finansiering genom leasing ska samordnas av ekonomikontoret med övriga finansieringsalternativ. Detta innebär att leasing betraktas som en integrerad del av kommunens övergripande finansieringsstrategi. Finanspolicyen pekar på att leasing används som en del av kommunens finansieringsstrategi och att samordningen av leasing ska ske på en central nivå genom ekonomikontoret.

Rutiner för hantering av kommunens leasingbilar

Dokumentet "Rutiner leasingfordon - Herrljunga kommun" beskriver detaljerad ansvar, organisation och processer för hanteringen av kommunens bilar, inklusive hantering av leasingfordon, ramavtal för fordon och finansiering, anskaffning av fordon, leasingavtal samt underhåll av fordonen. Denna rutin gäller för all verksamhet och personal inom kommunen, med undantag för de kommunala bolagen.

Det går inte av rutinerna att utläsa vem/vilken instans som har utarbetat dem eller när de skapades. Det råder även osäkerhet bland chefer och personalen vem eller vilken instans som utformat eller godkänt rutinen. Det är även oklart huruvida rutinen är aktuella i dagsläget och om de tillämpas av de berörda verksamheterna. I de kommande avsnitten kommer specifika detaljer från rutiner att beskrivas på lämpligt ställe och på ett lämpligt sätt.

Upphandlingspolicy

Upphandlingspolicy (reviderad av KF år 2021 (KS 224/2020 106)) avser köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor och tjänster och därmed även inköp/leasing av fordonbilar. Denna policy betonar vikten av att genomföra upphandlingar på ett professionellt sätt, med ett övergripande mål att styra samhället mot en långsiktigt hållbar utveckling. Detta omfattar beaktande av sociala, etiska och miljöaspekter. Vidare,

understryker policyen att alla upphandlingar ska ske i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU), vilket inkluderar principer som icke-diskriminering, öppenhet, likabehandling, ömsidigt erkännande och proportionalitet. Policyen definierar tydligt ansvarsfördelningen för upphandling inom kommunen.

Det finns en uttrycklig förväntan på att nämnder och förvaltningar ska samordna upphandlingar när likartade behov finns, vilket hanteras av kommunens upphandlingsfunktion. *Upphandlingsfunktion* spelar en central roll i att tillhandahålla kompetens och verktyg för att genomföra upphandlingar och inköp på ett effektivt sätt. Vidare är det viktigt att nämnder och kommunstyrelsen upprättar *delegationsordningar* för upphandling och inköp.

Riktlinjer för upphandling och direktupphandling

De riktlinjer som finns för upphandling och direktupphandling i kommunen (reviderad av KS år 2020 (KS 225/2020 106)) syftar till att säkerställa att kommunen tillämpar ett strategiskt förhållningssätt vid offentlig upphandling. Detta innefattar att tillvarata konkurrensen vid direktupphandlingar, vilket är viktigt för att inkludera lokala och mindre företag i upphandlingsprocessen. Kommunens upphandlingsfunktion har en övergripande roll i att övervaka och koordinera dessa processer, och säkerställer att kommunen genomför upphandlingar och inköp på ett professionellt sätt. Det betonas också att vid direktupphandling måste kontroller göras mot befintliga ramavtal för att undvika otillåtna direktupphandlingar som kan leda till skadestånd och sanktionsavgifter.

2.2.2 Ansvarsfördelning

Politisk nivå

Kommunstyrelse

I texten "Reglemente för kommunstyrelsen" nämns inget specifikt om ansvar för och hantering av kommunens fordon (tjänstebilar/leasingbilar) som berör kommunstyrelsen. Av reglemente framgår dock det att kommunstyrelsen har en avgörande roll i den ekonomiska förvaltningen av kommunen. Enligt § 4 i dokumentet är det kommunstyrelsens ansvar att säkerställa att alla verksamheter i kommunen bedrivs i enlighet med mål och riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige, samt att följa lagar, förordningar och bestämmelser enligt reglementen. Detta innebär att kommunstyrelsen inte bara

Hantering av kommunens fordon | Granskningsresultat

ansvarar för att genomföra och övervaka den ekonomiska förvaltningen, men även för att kontinuerligt redovisa och analysera denna förvaltning till kommunfullmäktige.

Gemensam servicenämnd, ekonomi och personal

I "Reglemente för gemensam servicenämnd ekonomi och personal" framgår det att nämndens primära ansvar inkluderar stöd till ekonomi- och personalrelaterade funktioner samt att säkerställa effektiv ledning och administration. Detta inkluderar även ansvar för inköps- och upphandlingsprocesser, vilket är relevant vid granskning av kommunens fordonshantering.

Samhällsbyggnadsnämnden

Under 10 § Övriga uppgifter i reglementsbestämmelser för samhällsbyggnadsnämnd, reviderad 2023-06-20 framgår det att nämnden ansvarar för samtliga förvaltningars behov av kommunala fordon exklusive räddningstjänsten.

Övriga nämnden

Utöver kommunstyrelsens, samhällsbyggnadsnämnden och i den gemensamma service nämndens reglemente har vi även granskat reglementet för övriga nämnder i Herrljunga kommun för att hitta information som rör nämndernas ansvar för hantering av fordon, tjänste- och leasingbilar. I de reglementet som granskats, fann vi ingen specifik information som direkt adresserade nämndernas ansvar för fordon, tjänste- eller leasingbilar.

Tjänstemannanivå

Enligt "Rutiner leasingfordon - Herrljunga kommun" är ansvarsfördelningen och rollerna för hantering av leasingfordon inom socialnämnden enligt följande:

Enhetschefen (Budgetansvariga inom respektive förvarningar): *Ansvariga för enhetens bilar, kontaktperson för fordonsansvarig i bilfrågor, fattar beslut om införskaffning av fordon, kan utse egna personer inom enheten för att vara ansvariga för enhetens fordon samt godkänner försäljning av bilen eller beslutar om förlängning vid avyttring.*

Fordonsansvarig (Personen som arbetar på arbetsmarknadsenhet, socialförvaltningen): *Har översikt över kommunens bilar, stöd till enhetschefen i bilfrågor, hanterar anskaffning och återlämning av fordon, ansvarar för löpande underhåll som service, tvätt och däckbyten, ansvarig för tvätt och städning,*

service, däckbyten och besiktning av fordonen, ansvarar för kontakt med däckverkstad och hantering av besiktningar samt undersöker det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet vid avyttring av fordon. Fordonsansvarig ansvarar ej för bildningsnämndens och räddningstjänstens fordon. Dessa hanterar sina bilar själva.

Upphandlingsfunktionen (ligger under kd/servicenämnden (ekonomi): *Ansvarig för stöd och rådgivning kring inköp och upphandling av fordon, hanterar upphandling av ramavtal för leasing, samt lägger in leasingavtal i Tendsign.*

Inköpssamordnare (Enligt de intervjuade finns dock inte tjänsten "inköpssamordnare" längre. Enligt uppgifter hanteras dessa uppgifter av fordonsansvarig och ekonomiavdelningen): *Ansvarig för kontakten mot leasingbolag, håller koll på befintliga leasingavtal och förlänger dem vid behov, dokumenterar och hanterar nya leasingavtal, kontrollerar befintliga leasingavtal och kontaktar fordonsansvarig inför förlängning eller avyttring samt hanterar administration vid försäljning av fordon via bilauktionsföretag.*

Av intervjun med tjänsteperson framgår har internservicenämnden och därmed förvaltningschefen på internserviceförvaltningen har sedan några år tillbaka den övergripande ansvaret för kommunens bilpool. Det praktiska hantering av bilar som ingår i bilpoolen sköts dock fordonsansvarig, i likhet med socialnämndens bilar.

Bedömning och kommentarer

[Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument \(policyn, riktlinjer, strategier och rutiner\) avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?](#)

Vår samlande bedömning är att Herrljunga kommun har endast till viss del säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Herrljunga kommun har dokument som täcker olika aspekter av fordonshantering, inklusive användning, finansiering, miljö och upphandling. Dock saknas tydlig samverkan mellan dessa dokument, och det finns brister i systematisk uppföljning, rapportering och miljökrav för fordon.

Säkerhetsaspekter är inte heller adekvat adresserade. För att förbättra fordonshanteringens rekommenderas utveckling av en övergripande fordonspolicy som integrerar alla relevanta områden och

införande av systematiska rutiner för uppföljning och rapportering, vilket skulle bidra till en mer informerad och effektiv fordonshantering i linje med kommunens mål och policyer.

Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvar gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

Vår samlande bedömning är att Herrljunga kommun har endast till viss del säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvar gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar.

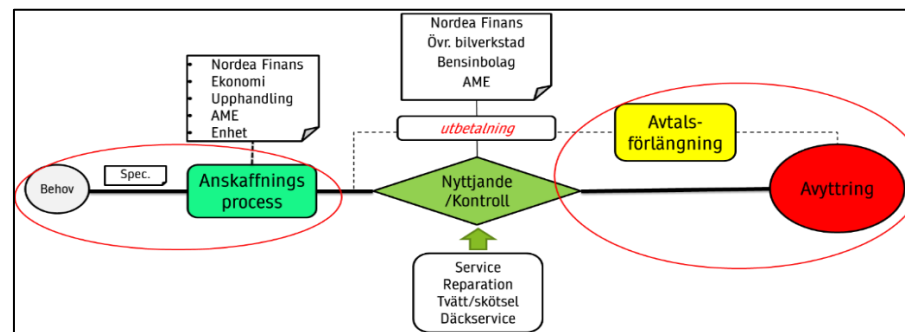
Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Granskningen av dokumenten har uppmärksammat oklarheter gällande ansvarsfördelningen för hantering av fordon inom Herrljunga kommun på politisk nivå. Det finns en brist på tydlighet i detaljerna kring de specifika ansvarsområdena mellan kommunstyrelsen, servicenämnden, internservicenämnden och övriga nämnder. Exempelvis, enligt reglementsbestämmelserna för samhällsbyggnadsnämnden, åligger det nämnden att ansvara för alla förvaltningars behov av kommunala fordon, med undantag för räddningstjänsten. Trots detta framkommer det inte i intervjuerna att samhällsbyggnadsnämnden bär detta ansvar, och det är därmed okänt om nämnden enligt reglementet faktiskt uppfyller sitt ansvar för samtliga förvaltningars behov av kommunala fordon. Detta ansvarsförhållande återspeglas inte heller i det övriga tillgängliga underlaget.

Dokumenterna innehåller riktlinjer för tjänstebilar och leasingbilar men ger ingen klar bild av ansvarsstruktur. Kommunstyrelsen har ett underförstått ansvar för att säkerställa att fordonshantering är i linje med kommunens mål och ekonomiska förvaltning. Även om nämndernas reglemente inte specificerar ansvar för fordonshantering, kräver kommunallagen adekvat intern kontroll och ekonomisk anpassning av fordon efter behov. På tjänstemannanivå finns en klarare struktur för hantering av kommunens fordon, men det är osäkert om den baserade dokumentationen är aktuell och styrande. Sammantaget behövs en tydligare organisatorisk struktur och ansvarsfördelning, särskilt på politisk nivå, för att effektivisera fordonshandlingen i Herrljunga kommun.

2.3 Hanteringsprocess och rutiner

Utifrån informationen från våra intervjuer och dokumentet "Rutiner för hantering av kommunens leasingbilar" har vi skapat en sammanfattande hanteringsprocess för Herrljunga kommuns bilar, vilket framgår i figur 4.



Figur 4:

Ramavtal för fordon och finansiering

Som tidigare nämnts har Herrljunga Kommun ingått ett leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB, vilket sträcker sig från 1 maj 2020 till 30 april 2022. Kommunen har dock utnyttjat möjligheten att förlänga avtalet och har därmed förlängt det till och med 30 april 2024. Under denna period grundar sig avtalet på SKL Kommentus ramavtal för Finansiell Fordonsleasing 2018, vilket specificerar villkoren för leasing av personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton.

SKL:s ramavtal ger kommunen möjlighet att köpa tillhörande tjänster för de fordon som avropas. Ramavtalet är uppdelat i tre kategorier: Personbilar (A), Förmånsbilar (B) och Transportfordon (C). För kategorierna A och C krävs att ny konkurrensutsättning genomförs vid avrop, medan för kategori B sker avropen genom en specifik fördelningsnyckel. Denna nyckel baseras på flera faktorer, inklusive funktion, inköpspris, förmånsvärde, livscykelkostnad (LCC), miljöpåverkan, säkerhet och leveranstid.

Enligt dokumentet 'Rutiner för leasingfordon - Herrljunga kommun' ska alla inköp och upphandlingar av fordon i kommunen följa de ramavtal som upphandlats av kommunen. Det är kommunens upphandlingsfunktion som ansvarar för att dessa ramavtal följs, vilket säkerställer att alla fordon inköps i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens egna riktlinjer.

Anskaffning av nytt fordon

Baserat på Herrljunga kommuns rutiner för hantering av leasingfordon har vi utformat en skiss av anskaffningsprocessen för nya fordon, från behovsanalys till bilens mottagande, vilket presenteras i Bilaga 1.

I enlighet med interna rutiner är kommunens fordonsansvarige en nyckelperson i processen för att anskaffa nya fordon. Denne hanterar all kommunikation och samordning relaterad till nya fordon. Rutinerna kräver även att alla fordoninköp genomförs i samråd med kommunens upphandlingsfunktion för att garantera professionella och ansvarsfulla inköp.

Anskaffningsprocessen initieras när enheterna, genom sin fordonsansvariga, kommunicerar sina specifika behov till upphandlingsfunktionen. Fordonsansvarig samlar in och förmedlar detaljerad information, inklusive fordonens kravspecifikationer såsom antal, behov, typ av däck, säkerhetsfunktioner, växellådans typ, uppvärmningssystem, drivmedelstyp, leasingperiod, färg och eventuella serviceavtal. Dessutom inkluderas praktiska detaljer som leveranstid och beräknat årligt milantal.

Rutinerna för Herrljunga kommun framhäver betydelsen av en enhetlig image genom att kräva att alla fordon är vita och bär kommunens logotyp, vilket främjar en igenkännbar profil.

Även om specifika tekniska krav såsom utrustning, säkerhet, miljöstandarder och alkoholås för närvarande inte är detaljerat angivna, betonar kommunens upphandlingspolicy vikten av att i upphandlingsprocessen beakta faktorer som socialt ansvar, etik och miljö.

Baserat på kravspecifikationen utformar upphandlingsfunktionen ett detaljerat förslag till upphandling. Därefter granskar och godkänner fordonsansvarig förslaget före det distribueras till potentiella leverantörer. Efter att ha mottagit svar från leverantörerna, är det fordonsansvarigs uppgift att, med stöd från upphandlingsfunktionens expertis och verktyg, noggrant utvärdera de inkomna anbuden. Slutligen säkerställer fordonsansvarig att ett beslut fattas, att avtalet undertecknas av en behörig person enligt delegeringsordningen, och att resultatet kommuniceras till de berörda leverantörerna.

När en leverantör är vald och avtalsspärren har löpt ut, initierar fordonsansvarig beställningsprocessen. Leverantören bekräftar beställningen och meddelar ett preliminärt leveransdatum. Denna information, inklusive inköpsvärde, leveransdatum, restvärde, avtalstid, fordonstyp, leverantörsdetaljer och verksamhetskod, vidarebefordras av fordonsansvarig till ekonomiavdelningen. Ekonomiavdelningen säkerställer att kommunen har nödvändig finansiell kapacitet för leasingen hos leasingbolaget. Detta inkluderar att kontrollera och vid behov justera limit-gränsen, för att sedan registrera all relevant information i leasingbolagets webbportal.

Taktagelser från intervjuer

Intervjuer med ansvariga för hantering och anskaffning av kommunens fordon visar att enhetschefer spelar en central roll i att identifiera behov av nya fordon och i beslutsprocessen för anskaffning inom sina enheter. Varje enhetschef ansvarar för en dedikerad budget för bilar och måste hantera denna noggrant för att möta verksamhetens behov. Vid behov av nyanskaffning av fordon utforskar enhetscheferna olika interna lösningar, såsom att byta bil mellan enheter, för att maximera resurseffektiviteten.

Enhetscheferna initierar anskaffningsprocessen av nya bilar och bedömer kostnaden för en ny bil baserat på offerter och förslag som erhålls. Beslutet om vilken bil som ska köpas baseras enligt de intervjuade på en avvägning mellan verksamhetens krav och tillgängliga budget.

Under intervjuer med representanter från vård- och omsorgsverksamheten, en betydande användare av kommunens bilflotta, noterades att de nuvarande fordonspolicyerna inte tydligt inkluderar krav på miljöbilar. Trots detta, betraktas uppfyllandet av EURO 6-standarden för alla anskaffade bilar som ett grundkrav bland de intervjuade cheferna. De intervjuade uttrycker en stark vilja att välja miljövänligare fordon, men budgetbegränsningar leder ofta till en avvägning mellan ekonomiska och miljömässiga faktorer. Trots att miljöbilar, särskilt elbilar, generellt är dyrare, finns det en ambition att prioritera miljövänliga alternativ. Därför är Toyota hybridbilar ett populärt val, då de betraktas som ett kostnadseffektivt steg mot mer miljövänlig transport.

Intervjuer med arbetsmarknadsenheten och fordonsansvarig visar att trots strävan efter miljövänliga fordon, saknas explicita miljökrav i de befintliga rutinerna för fordonshantering. En skillnad mellan miljöambitioner och verkligheten framträder, där infrastrukturella och budgetmässiga begränsningar hindrar implementeringen av miljövänliga fordon i kommunens fordonflotta. Enheterna är ovilliga att hantera de högre kostnaderna förknippade med miljöbilar. Ett praktiskt exempel är arbetsmarknadsenhetens köp av en elbil och behovet av att installera en laddstolpe för användning, vilket belyser de praktiska utmaningar och infrastrukturinvesteringar som krävs för en övergång till en grönare fordonflotta. Det pågår dock diskussioner om att utveckla infrastrukturen för elbilar.

De intervjuade bekräftar att det för närvarande inte finns något krav på att kommunens fordon ska vara utrustade med alkoholås. Dessutom saknar kommunens fordon alkoholås idag, då installationen medför en extra kostnad och det råder ovilja bland enheterna att bära dessa extrakostnader.

När det gäller fordonens utseende, ska enligt gällande rutiner kommunens bilar vara vita och märkta med kommunens logotyp. En nyligen genomförd förändring av logotypen innebär att fordon med den gamla logotypen gradvis kommer att fasas ut, men det finns inget omedelbart krav på att omedelbart byta logotyp på alla fordon på grund av kostnadsaspekter. Det förekommer bilar märkta med den gamla logotypen samt nya bilar som ännu inte är märkta.

För att öka säkerheten och effektiviteten är alla bilar utrustade med GPS-puckar och elektroniska körjournaler, vilket möjliggör övervakning och optimering av fordonens användning.

I processen för anskaffning av nya fordon tenderar leverantörer att presentera en Livscykelkostnads kalkyl (LCC), som oftast inkluderar inköps- och servicekostnader, men inte den totala ägandekostnaden (TOC). TOC representerar den totala summan av alla kostnader associerade med ett inköp, inklusive inköpspris, utrustning, utbildning, underhåll, reservdelar, transport, lagerhållning, reparationer, avyttring, och kapitalbindning. Det har observerats att Toyota frekvent presenterar fördelaktiga LCC-kalkyler, vilket har bidragit till att många av kommunens bilar är av detta märke.

Ägande och nyttjande av fordon

Enligt *leasingavtalet* innehar leasingbolaget ägarskapet över de leasade fordonen, medan Herrljunga kommun tilldelas nyttjanderätten enligt specifikt fastställda villkor. Denna struktur av ägarförhållanden innebär att kommunen måste följa strikta riktlinjer, särskilt avseende överlåtelse av rättigheter eller genomförande av förändringar i fordonen, vilka endast kan ske med leasingbolaget skriftliga medgivande. Vidare framhåller avtalet vikten av ansvarsfull användning av fordonen. Endast personer med giltigt körkort och som bedöms lämpliga som förare har rätt att bruka fordonen.

Kommunens dokument "*Riktlinjer för användandet av tjänstebilar*" återspeglar en liknande restriktiv hållning som leasingavtalet, där tjänstebilar och leasingbilar endast får användas för tjänsteuppdrag. Trots möjligheten till undantag under specifika förutsättningar, såsom jour och beredskap, är det tydligt att användningen av dessa fordon är strikt reglerad. De stränga begränsningarna för privatanvändning, med maximalt 100 mil per år och högst 10 tillfällen per år. För att säkerställa efterlevnad och förhindra missbruk av denna rättighet krävs noggrann dokumentation av varje undantagsfall i en körjournal.

Även de *intervjuade* chefer bekräftar att det är strikt förbjudet att använda kommunens fordon för privata ändamål, utan några undantag.

Det framgår att enheterna hanterar bilarna med en viss grad av autonomi, där de själva bestämmer över leasingperioderna. Beslut om att behålla eller byta ut fordon styrs av en analys baserad på kostnadseffektivitet snarare än fastställda tidsramar. Denna flexibilitet ger enheterna möjlighet att anpassa sig till varierande behov och sträva efter kostnadseffektivitet, genom att exempelvis behålla väl fungerande och sparsamt använda fordon. Även om enheterna formellt äger sina fordon, råder det en allmän uppfattning om att AME i praktiken 'äger' bilarna.

Fordonen tilldelas enheterna snarare än enskilda individer, vilket leder till delat ansvar och flexibel användning av bilparken, enligt de intervjuade. Vidare har varje enhet utsett interna fordonsansvariga som hanterar logistiken och administrationen kring fordonen.

Skötsel, service och reparationer av fordon

Enligt *leasingavtalet* är Herrljunga kommun skyldig att vårda och underhålla fordonet så att det inte utsätts för förändringar som inte är en del av normal förslitning. Kommunen ska följa instruktions- eller serviceboken och se till att fordonet hålls i gott skick. Om fordonet blir obrukbart på grund av förslitning, vanvård eller annan orsak, befriar detta inte kommunen från betalningsskyldighet gentemot leasingbolaget. Om fordonet helt eller delvis förstörs eller går förlorat, måste leasingbolaget omedelbart informeras skriftligen. Herrljunga kommun har fullt ansvar gentemot leasingbolaget för förarens handlingar, även om fordonet skadas eller försvinner under leasingperioden. Kommunen är även ensam ansvarig för skador som fordonet kan vålla på person eller egendom även i vad avser tredje man. Detta gäller även vid transport av fordonet till och från Herrljunga kommun.

I Herrljunga *kommuns rutiner för hantering av leasingbilar* fastställs tydliga ansvarsområden för fordonens vård och underhåll. Fordonsansvarig spelar en central roll i detta och ansvarar för flera nyckelaktiviteter kopplade till vård och underhåll av kommunens bilar exkl. bilar som används av vaktmästare, IT och räddningstjänsten.

Fordonsansvarig ska utarbeta ett tvätt schema och genomföra regelbunden tvätt och städning av bilarna, inkl. hämtning och återlämning av bilar. I samband med tvätt och städning ska även bilarnas behov av service kontrolleras. Fordonsansvarig ska hantera bokningen och ser till att bilarna

transporteras till och från verkstaden för service. När det gäller byte av däck ansvarar fordonsansvarig för att organisera och genomföra detta. Det inkluderar att ha kontakt med däckverkstad och att ansvara för transporten av bilarna till och från verkstaden för däckbyte. Fordonsansvarig ansvarar för att hålla sig uppdaterad om när bilarnas besiktningar ska genomföras. Hen ansvarar även för att koordinera och genomföra transporten av bilarna till och från besiktningstationen.

I samband med intervjuer uppger fordonsansvarig att varje bil tvättas var sjätte vecka. Det är dedikerade personer på AME som ansvarar för hämtning och återlämning av fordonet, rengöring och städning samt påfyllning av spolarvätska och kontroll av bilens lampor. Enligt de intervjuade finns det perioder då bilarna blir ovanligt smutsiga och även om det finns möjlighet att beställa extra tvättar, har inga enheter använt sig av detta alternativ ännu.

När det gäller däck uppges att nya bilar levereras med ett par däck från återförsäljaren. Vid behov av ytterligare däck köps dessa från en lokal däckfirma. För närvarande finns det inga särskilda avtal med däckföretag, vilket innebär att kommunen väljer leverantörer baserat på behov och tillgänglighet.

Kommunen har inte tecknat några särskilda serviceavtal med verkstäder. Så länge nybilsgarantin gäller, utförs service hos återförsäljaren. Enligt fordonsansvarig väljs efter garantiperiodens slut den mest kostnadseffektiva verkstaden för servicebehov, med noggrann övervägning av kvalitet och pris. När situationen kräver det anlitas märkesverkstäder. För att minimera transportkostnader och stödja lokala företag, väljs ofta verkstäder som ligger nära verksamheten.

Under intervjun framkom det att AME tillhandahåller en extra bil som andra enheter kan låna vid behov, när deras egna bilar är på service eller reparation, eller vid väntan på en ny bil. Denna service från AME uppges vara ekonomiskt fördelaktigt, eftersom det är billigare än att hyra från externa aktörer.

Vidare framkom det att vid skador på bilar lämnas fordonen till verkstaden, varvid den drabbade enheten tillhandahålls en hyrbil. Vid skador på bilen ska en skadeanmälan skickas från enhetschefen till fordonansvarig som sedan upprättar en anmälan till försäkringsbolaget. Denna rutin fungerar inte helt tillfredställande idag.

Avtalsförlängning och avyttring av fordon

Enligt *leasingavtalet* kan Herrljunga kommun, ett år efter delavtalets start, anvisa en köpare till leasingobjektet. Denna rätt kvarstår även under förlängningsperioder. Vid förtidslösen betalar köparen

till leasingbolaget ett diskonterat värde av återstående hyror och restvärde, baserat på avtalsräntan plus mervärdesskatt. Efter betalning övergår äganderätten till köparen. Om kommunen inte meddelar om återlämning 30 dagar före leasingperiodens slut, förlängs perioden automatiskt med 24 månader. Leasingavgiften under denna tid baseras på fordonets restvärde och räknas enligt annuitetsmetoden med den aktuella räntesatsen. Vid leasing-/förlängningsperiodens slut och efter full betalning kan kommunen anvisa en köpare till leasingobjektet för en köpeskilling motsvarande dess bokförda värde, förutsatt att leasingbolaget får betalning. Om kommunen inte utnyttjar sin anvisningsrätt, ska bilen återlämnas till leasingbolaget. Eventuellt överskott vid försäljning tillfaller kommunen, medan ett eventuellt underskott ska betalas till leasingbolaget. Vid försäljning ansvarar kommunen för eventuella ersättningar till köparen för fel eller brister i bilen. Leasingbolaget ska lämna ett utköpserbjudande för restskulden före periodens slut om kommunen önskar utnyttja sin anvisningsrätt.

Enligt interna rutiner ansvarar fordonsansvarig för att hantera bilar vid avtalstidens slut.

Fordonsansvarig har ett övergripande ansvar för att koordinera och övervaka processen, från att initiera avyttringen till att slutligen informera leasingbolaget om utfallet. Hen ska även utvärdera de mest ekonomiskt fördelaktiga alternativen för kommunen, vare sig det är att lämna tillbaka bilen till bilföretaget eller att avyttra bilen genom andra kanaler.

Vid avtalstidens slut har kommunen möjlighet att antingen lämna tillbaka bilen till bilföretaget mot ett garanterat återköpsvärde, justerat för eventuella skador och övermil, eller att avyttra bilen genom exempelvis bilauktionsföretag.

Av rutinen framgår att när ett leasingavtal närmar sig sitt slut, ska fordonsansvarig inleda en utvärderingsprocess. Denna process startar med att fordonsansvarig informerar ekonomiavdelningen om den planerade avyttringstidpunkten. Fordonsansvarige begär sedan en initial värdering av restvärdet från den ursprungliga leverantören. Efter att ha mottagit värderingen jämför fordonsansvarig detta värde med potentiella erbjudanden från bilauktionsföretag eller andra försäljningskanaler. Om värderingen resulterar i ett värde som är lägre än restvärdet hos leasingbolaget, engageras enhetschefen i beslutsprocessen för att fatta ett beslut om bilens framtid – oavsett om det innebär att eventuell förlängning av leasingperioden, behålla (friköpa bilen), återlämna eller avyttra bilen. Fordonsansvarigs ska ombesörja all nödvändig administration kring försäljningsprocessen. Detta inkluderar att koordinera överlämningen av fordonet till antingen den ursprungliga leverantören eller

till ett bilauktionsföretag, samt att säkerställa att alla relaterade dokument är korrekt hanterade. Till sist ser ekonomiavdelningen till att leasingbolaget informeras när bilen har avyttrats.

Iakttagelser från intervjuerna indikerar att fordonsansvariga spelar en central och aktiv roll i hanteringen av leasingbilarna. De övervakar fordonens skick och initierar bedömningar av när en bil inte längre är kostnadseffektiv eller kräver betydande reparationer. Denna bedömning baseras på en noggrann analys av bilens skick, körsträcka och reparationshistorik. Även om enhetscheferna formellt har det slutliga beslutsansvaret, betonades det att de ofta litar på och följer fordonsansvarigas råd och rekommendationer, vilket framhäver fordonsansvarigas betydande roll och inflytande i bilhanteringen.

I samband med att det närmar sig tid för bilbyte eller avyttring, initierar fordonsansvariga processen, vilket beskrivs i detalj i Bilaga 2. De inleder dialog med enhetscheferna ungefär sex månader innan leasingavtalets utgång för att planera och förbereda för kommande beslut. Fordonsansvariga tar också aktivt ansvar för att bedöma bilens marknadsvärde genom att kontakta försäljningsföretag och jämföra olika erbjudanden.

Intervjuerna avslöjar att beslutsprocessen för att förlänga leasingperioden, avyttra/sälja bilen eller behålla den inte systematiskt inkluderar en långsiktig Total Cost of Ownership (TCO)-beräkning. I stället tenderar enheterna att prioritera alternativ som erbjuder den mest fördelaktiga ekonomiska lösningen på månadsbasis, drivet av behovet att hålla sig inom den tilldelade budgeten. Dock indikerar det faktum att försäljningsvärdet ofta överstiger bilens bokförda restvärde att fordonsansvariga effektivt navigerar på marknaden på ett sätt som gynnar kommunen ekonomiskt. Det framkom även att det finns oklarheter kring hanteringen av överskott och underskott vid avyttring av bilar. Även om tidigare erfarenheter ofta resulterat i försäljningar som genererat överskott, kvarstår osäkerhet kring hur potentiella förluster skulle hanteras.

Bedömning och kommentarer

[Finns tydliga och dokumenterade riktlinjer och ansvar för riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon? Upprättas några kalkyler och görs det några överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon \(till exempel säkerhet, utrustning, miljö\)?](#)

Vår samlande bedömning är att det till stor del finns dokumenterade riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon. Vår samlande bedömning är att det till

viss del sker överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon kring säkerhet, utrustning och miljö.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Herrljunga kommun har implementerat ett regelverk kring fordonshanteringen, men det finns indikationer på att riktlinjernas tydlighet och det dokumenterade ansvaret för beställning, upphandling och inköp behöver förstärkas. Det finns en grundläggande struktur, men detaljer kring ansvar, procedurer och uppföljning är inte alltid konsekvent dokumenterade eller kommunikationen av dessa är otillräcklig. Därmed är det inte fullständigt säkerställt att alla relevanta parter är medvetna om sina roller och ansvar, vilket resulterar i potentiella inkonsekvenser i tillämpningen av riktlinjerna.

Gällande upprättandet av kalkyler och genomförandet av överväganden i samband med beslut om kommunens fordon, framgår det att kommunen till viss del genomför ekonomiska beräkningar och överväganden gällande säkerhet, utrustning och miljö. Dock indikerar granskningen att dessa processer inte är systematiska eller helt integrerade i beslutsprocesserna. Det finns exempel på att vissa aspekter beaktas, men det saknas en helhetsbild där alla relevanta faktorer systematiskt inkluderas i en konsoliderad kalkylmodell.

Trots att Herrljunga kommun har etablerat vissa grundläggande ramar för hantering av kommunens fordon, framkommer det att det finns utrymme för utveckling och förbättringar. Riktlinjernas tydlighet, det dokumenterade ansvaret samt systematiseringen och integreringen av kalkyler och överväganden i beslutsprocesserna bör stärkas för att säkerställa en mer effektiv och transparent fordonshantering. Det är av vikt att dessa aspekter adresseras för att höja standarden på fordonshanteringen och för att säkerställa att kommunens resurser används på ett ansvarsfullt och hållbart sätt.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

[Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar?](#)

Vår samlande bedömning är att det till stor del dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att kommunen har dokumenterade riktlinjer för ägande av fordonen, såsom framgår i leasingavtalet med leasingbolaget.

Avtalet specificerar ägarskap och villkor för nyttjanderätt, samt krav på kommunen att följa leasingbolagets riktlinjer. Riktlinjer för användandet av tjänstebilar återspeglar en restriktiv hållning som är i linje med leasingavtalet. Detta dokument definierar villkoren för användning av fordonen, inklusive begränsningar för privat användning och krav på dokumentation vid undantag. Intervjuer med kommunens personal uppger att dessa riktlinjer följs, med ett uttryckligt förbud mot privat användning av fordonen och en struktur för ansvarig användning.

Även om det finns tydliga riktlinjer och rutiner, framkommer det utvecklingsmöjlighet i hur AME 'i praktiken' anses äga bilarna, trots att enheterna formellt äger dem. Detta kan indikera en viss oklarhet i ägande- och ansvarsstrukturer, vilket kan kräva ytterligare klarläggande och dokumentation för att säkerställa fullständig transparens och effektiv hantering.

Trots en tydlig struktur för ägande och nyttjande, framkommer det att det finns ett visst mått av autonomi inom de enskilda enheterna när det gäller hantering av leasingperioder och beslut kring fordonens användning. Denna flexibilitet kan vara fördelaktig för att möta enheternas skiftande behov, men kan också innebära risker för inkonsekvens i hanteringen och nyttjandet av fordonen.

Sammanfattningsvis, vår uppfattning är att det finns dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för både ägande och nyttjande av kommunens bilar. De huvudsakliga områdena för utveckling och förbättring rör tydligheten och genomförandet av ägarskapsstrukturen, särskilt i relation till intern leasingstruktur och ansvarsfördelning.

Finns riktlinjer och rutiner för, service, reparationer, tvättning, städning av fordon? Är dessa dokumenterade och tydliga?

Vår samlande bedömning är att till stor del finns riktlinjer och rutiner för service, reparation, tvättning och städning av fordon.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att Herrljunga kommun har upprättat och dokumenterat rutiner för vård och underhåll av fordon, vilket innefattar tvätt, städning, och service. Fordonsansvarig har en central och väldefinierad roll i dessa processer, inklusive tvättscheman, transport till verkstäder, samt uppföljning av service och besiktningar. Periodisk tvätt och städning av bilarna genomförs regelbundet och ansvar för denna process är klart definierat.

Dock finns det utvecklingspotential i avtalsstrukturerna och samarbetena med externa aktörer. För närvarande saknas formella avtal med däckföretag och verkstäder, vilket medför att val av leverantörer tenderar att ske ad hoc. Denna brist på särskilda avtal kan leda till inkonsekvens i servicekvalitet och potentiella kostnadsineffektiviteter. Dessutom, trots att rutiner för fordonsvård är tydligt fastställda, kan den sjätteveckors tvättfrekvens behöva omvärderas för att säkerställa att fordonen hålls i optimalt skick, särskilt under perioder av ökad smutsanhopning.

Sammanfattningsvis visar kommunen en stark grund i hantering och underhåll av sina fordon men skulle gynnas av förstärkt struktur i externa samarbeten och anpassningsbarhet i underhållsrutiner. För att ytterligare stärka kommunens hantering av fordon, rekommenderas formalisering av relationer med service- och däckleverantörer, samt en översyn av tvättrutinernas flexibilitet för att säkerställa att fordonen bibehåller en hög standard av renlighet och underhåll.

Finns det dokumenterade och tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut?

Vår samlande bedömning är att det till stor del finns tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut.

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att Herrljunga kommun har dokumenterade rutiner för hantering av leasingfordon vid leasingavtalstidens slut. Dessa rutiner inkluderar instruktioner för avyttring av fordon. Det finns tydliga anvisningar för fordonsansvariga gällande deras roller och ansvar, vilket understryker en strukturerad process.

Fordonsansvarige spelar en central och aktiv roll i processen, vilket inkluderar bedömning av fordonens skick, utvärdering av marknadsvärde, samt hantering av försäljningsprocessen. Detta indikerar att kommunen har tillräckliga interna mekanismer för att effektivt hantera slutet av leasingperioden. Även om rutinerna är väl dokumenterade och processen verkar strukturerad, finns det utrymme för utveckling och förbättring, särskilt i hanteringen av ekonomiska bedömningar och beslutsfattande. Det framgår att beslutsprocessen kring valet mellan att förlänga leasingperioden, avyttra eller sälja bilen inte systematiskt inkluderar en total kostnadsberäkning (TCO) för en längre tidsperiod. Denna brist kan leda till att beslut tas baserat på kortsiktiga ekonomiska överväganden snarare än en helhetsbedömning av bilens värde och kostnadseffektivitet över tid.

Vidare finns det osäkerheter kring hanteringen av överskott och underskott vid avyttring av bilar. Även om kommunen har haft positiva erfarenheter med försäljningar som genererat överskott, är det oklart hur potentiella förluster skulle hanteras. Detta kan utgöra en risk för kommunens ekonomi och bör åtgärdas genom tydligare riktlinjer och processer.

Sammanfattningsvis, vår uppfattning är att det finns relativt tydliga rutiner och processer på plats, men det finns också områden där kommunen skulle kunna förbättra sina rutiner för att säkerställa en mer genomtänkt och ekonomiskt hållbar hantering av leasingfordonen. Ökad fokus på total kostnadseffektivitet och tydliga riktlinjer för hantering av ekonomiska risker skulle ytterligare stärka kommunens position och bidra till en mer robust och transparent process för hantering av leasingfordon.

2.4 Hantering av kommunens bilpool

Herrljunga kommuns bilpool, som för närvarande består av fem bilar, administreras formellt av internservicenämnden (med undantag för de delar som fordonansvariga hanterar) och är till för att tjäna personalen på kommunhuset, elevhälsan och musikskolan. Bilarna är strategiskt placerade vid kommunhuset och kan reserveras genom ett gemensamt bokningssystem. Nycklarna förvaras säkert i ett nyckelskåp vid receptionen. Användare får tillgång till bilarnas nycklar genom en kod som tillhandahålls vid bokningstillfället. Systemet, som implementerades under 2019/2020, kräver också att användarna specificerar syftet med användningen av fordonet.

Kostnaden för hyran av bilarna baseras på den faktiska användningen. Samtliga bilar i bilpoolen är utrustade med ett individuellt drivmedelkort avsett för tankning. Kortet är kopplade till respektive bil.

Trots strukturen och bokningssystemet har intervjuer med internservicenämnden belyst vissa operativa utmaningar och ineffektiviteten i hanteringen av bilpoolen. Identifierade utmaningar inkluderar brister i den ekonomiska effektiviteten, bokningsprocessen och den faktiska användningen av fordonen.

Det förekommer situationer där bilar, trots att de har reserverats, inte hämtas av den bokande medarbetaren, vilket leder till onödiga kostnader eftersom bilen debiteras även om den inte används.

Ytterligare en problematik är bristen på kvalitetssäkring och systematisk uppföljning. För närvarande saknas regelbunden övervakning av körjournaler, och granskningar genomförs endast vid misstankar

om missbruk av fordonen. Detta understryker behovet av att införa en mer robust och systematisk metod för att övervaka och säkerställa att fordonen används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Dessutom har det framkommit att det finns utmaningar med att spåra vem som har reserverat eller hyrt bilarna, vilket kan kopplas till brister i det befintliga bokningssystemets möjligheter att effektivt hantera och följa upp bokningar och uthämtningar. Detta inkluderar bland annat ett behov av att se över biltaxan.

Enligt uppgifter rapporterar att poolbilarna för närvarande uppvisar ett underskott. På grund av återkommande underskott, pågår det enligt intervjuade en översyn av bokningssystemet för att adressera dessa frågor. Utvärderingen planeras vara färdig inom ett halvår.

Enligt de uppgifter som vi har tagit del av, uppgår de budgeterade hyresintäkterna för dessa fem bilar till 240 000 kr per år, vilket motsvarar cirka 48 000 kr per bil. Eftersom nämnden arbetar med en nollbudget, innebär detta att de uppskattade kostnaderna för dessa bilar också uppgår till samma belopp. I det underlag som vi har granskat finns det tre poster i den ekonomiska redovisningen: 'Hyresintäkter', 'Främmande tjänster' och 'Övriga kostnader'. Det är dock inte möjligt att urskilja vilka specifika kostnader som ingår under respektive post.

Bedömning och kommentarer

Är kommunens hantering av bilpoolen tillfredställande och ändamålsenlig?

Vår samlande bedömning är att kommunens hantering av bilpoolen är till viss del tillfredställande och ändamålsenlig.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Vår granskning av Herrljunga kommuns hantering av bilpoolen visar på en blandad bild av effektivitet och utmaningar. Å ena sidan finns en struktur med klart definierade ansvarsområden och ett bokningssystem som syftar till att underlätta tillgång och användning av kommunens fem bilar. Å andra sidan framkommer betydande brister som behöver åtgärdas för att förbättra hanteringen och säkerställa att bilpoolen tjänar sitt syfte på ett kostnadseffektivt sätt.

Det finns tecken på att bilpoolens hantering kan förbättras för att möta de uppsatta målen om ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Det är rekommenderat att de uppmärksammade bristerna åtgärdas genom en kombination av strukturella förändringar, införande av mer rigorösa uppföljningsmekanismer, och en översyn av bokningssystemet. Detta kommer att bidra till en mer effektiv hantering av bilpoolen och säkerställa att de budgeterade medlen används på ett ansvarsfullt sätt.

Sammanfattningsvis är det tydligt att det finns aspekter i hanteringen av bilpoolen som fungerar tillfredsställande, såsom tillgängligheten. Dock framträder utvecklingsmöjligheter i form av förbättrad kostnadseffektivitet, bättre uppföljning och kvalitetssäkring, samt förstärkt transparens i den ekonomiska redovisningen.

2.5 Uppföljning och kontroll

Uppföljning av körjournal

om tidigare nämnt är användningen av kommunens bilar för privata ändamål förbjuden enligt kommunens riktlinjer och de intervjuade ansvariga/chefernas instruktioner. För att övervaka och säkerställa att denna policy efterlevs, är bilarna utrustade med GPS-puckar. Dessa puckar tillhandahåller detaljerad information om bilarnas användning, inklusive daglig distans, rutter och specifika sträckor som färdats. Vid misstankar om missbruk eller otillåten användning kan ansvariga chefer begära tillgång till bilarnas körjournaler, vilka ger omfattande information såsom datum, tid, registreringsnummer, start- och slutadress, resans syfte, förarens identitet, samt total distans och restid. Dock har inte verksamheten direkt tillgång till att granska dessa körjournaler. I stället hanteras uppföljning och kontroll av en dedikerad person med särskilt mandat för detta. Trots detta, indikerar uppgifterna att det inte finns några kontinuerliga och systematiska stickprovskontroller av bilanvändningen genom körjournalerna. Kontrollerna genomförs i stället endast vid specifika misstankar om missbruk av fordonen.

Budget- och kostnadsuppföljning

Enligt de intervjuade har enheten finns en process för hantering av fakturor relaterade till bilar. Fakturor granskas noggrant för att identifiera eventuella avvikelser. Detta arbete involverar en dedikerad person på enheten som tar emot och gör en första granskning av fakturorna. För att ytterligare säkerställa riktigheten i fakturorna går minst två personer igenom dem innan de slutligen

godkänns av enhetschefen. Vidare uppges att samtliga enhetschefer genomför regelbundna, månatliga översyner av sina budgetar i samråd med controllers. Dessa genomgångar är tillfällen för att diskutera budgetutfallet och identifiera eventuella avvikelser eller oförutsedda kostnader.

Angående drivmedelskostnader, varje bil har ett specifikt drivmedelskort, men systematisk eller regelbunden uppföljning av kortanvändningen saknas. Uppföljning sker endast vid markanta avvikelser i fakturabeloppet.

Digitala nyckelskåp

Enligt uppgifter är varje enhet utrustad med ett digitalt nyckelskåp där bilnycklarna förvaras. För att hämta en nyckel krävs ett tjänstekort och en unik kod, vilket möjliggör en transparent och spårbar process genom att logga all aktivitet. Detta säkerställer att endast behörig personal har tillgång till bilarna. Dessutom är logistiken för fordonen organiserad så att alla bilar hämtas och lämnas på en bestämd plats för varje enhet.

Internkontroll

Enligt uppgifter finns det för närvarande inga ytterligare internkontroller för bilanvändning och efterlevnad av kommunens policy och riktlinjer, utöver de nämnda kontrollerna och uppföljningarna.

Bedömning och kommentarer

[Finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs \(till exempel körjournaler, drivmedel\)? I vilket utsträckning kontrolleras efterlevnad av riktlinjer och rutiner?](#)

Vår samlande bedömning är att det till viss del finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs och att till viss del sker uppföljningar och redovisningar av hur fordon används och vilka resor görs.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Användningen av GPS-puckar i fordonen och det detaljerade innehållet i körjournalerna är starka komponenter som möjliggör noggrann uppföljning av varje enskilt fordon. Trots tillgången till tekniska övervakningssystem, noteras bristen på regelbunden och systematisk granskning av körjournaler, vilket indikerar en reaktiv snarare än proaktiv kontrollmetod.

Hantering av kommunens fordon | Granskningsresultat

Fakturagranskningen och den regelbundna budgetöversynen, som genomförs i samråd med controllers, är exempel på en välstrukturerad process. Inblandningen av flera personer i fakturagranskningen och enhetschefernas aktiva deltagande i budgetöversyner skapar en robust kontrollmiljö.

Drivmedelskortsystemet är en fördel, men dess effektivitet begränsas av avsaknaden av systematisk och regelbunden uppföljning av kortanvändningen. Endast att granska vid markanta avvikelser kan leda till att mindre oegentligheter förbises.

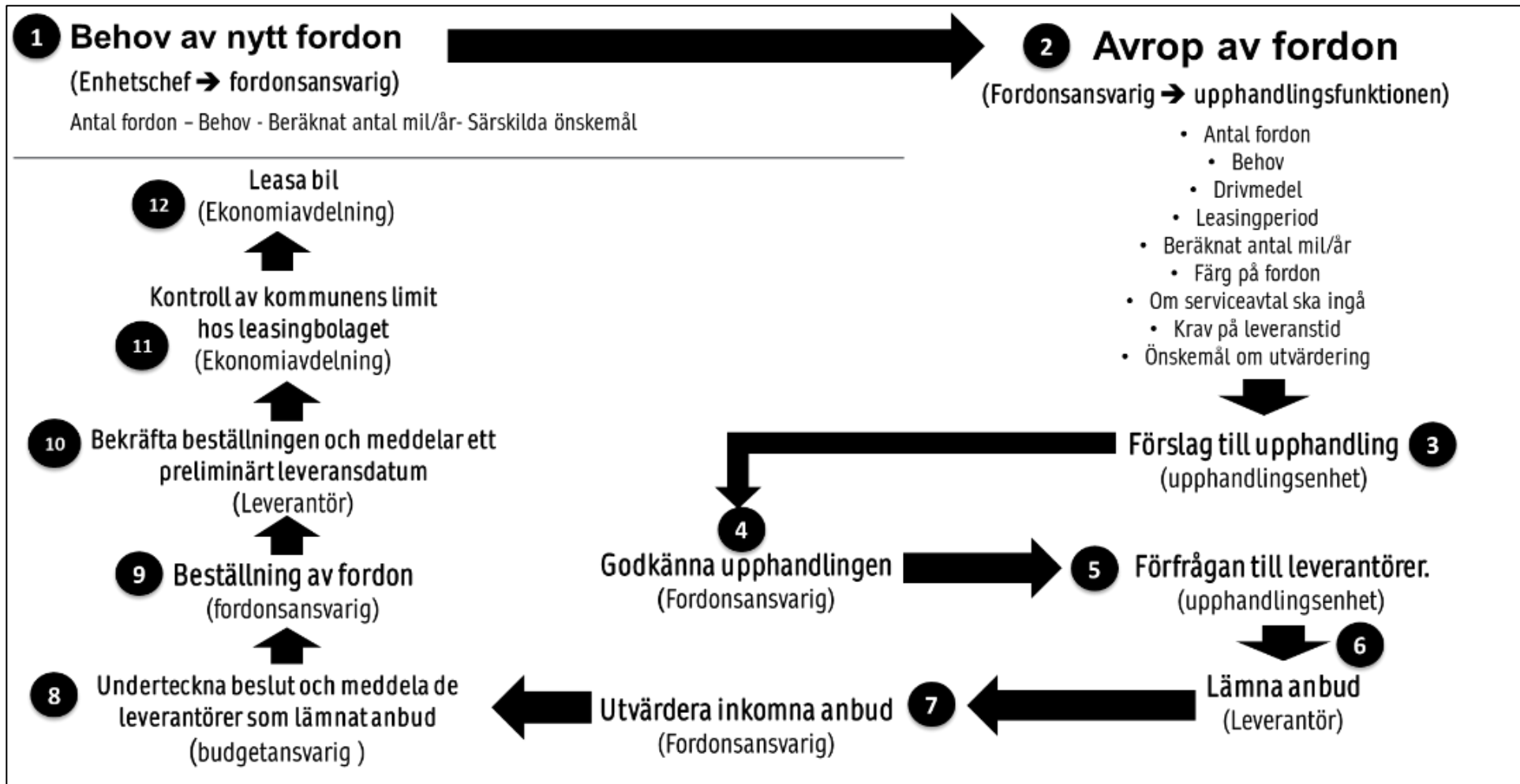
Det digitala nyckelsåpet och den centraliserade fordonlogistiken är väl genomtänkta åtgärder som förstärker fordonshanteringen. Dock finns det utrymme för förbättring i den interna kontrollen, där bristen på regelbundna och systematiska stickprovskontroller samt en begränsad proaktivitet i uppföljningsprocessen noteras som svagheter.

Sammanfattningsvis finns det välstrukturerade system och processer för uppföljning och redovisning av fordonen i Herrljunga kommun, men det finns också utrymme för förbättring. Att övergå till en mer proaktiv uppföljningsprocess, inklusive regelbundna och systematiska kontroller av körjournaler och en

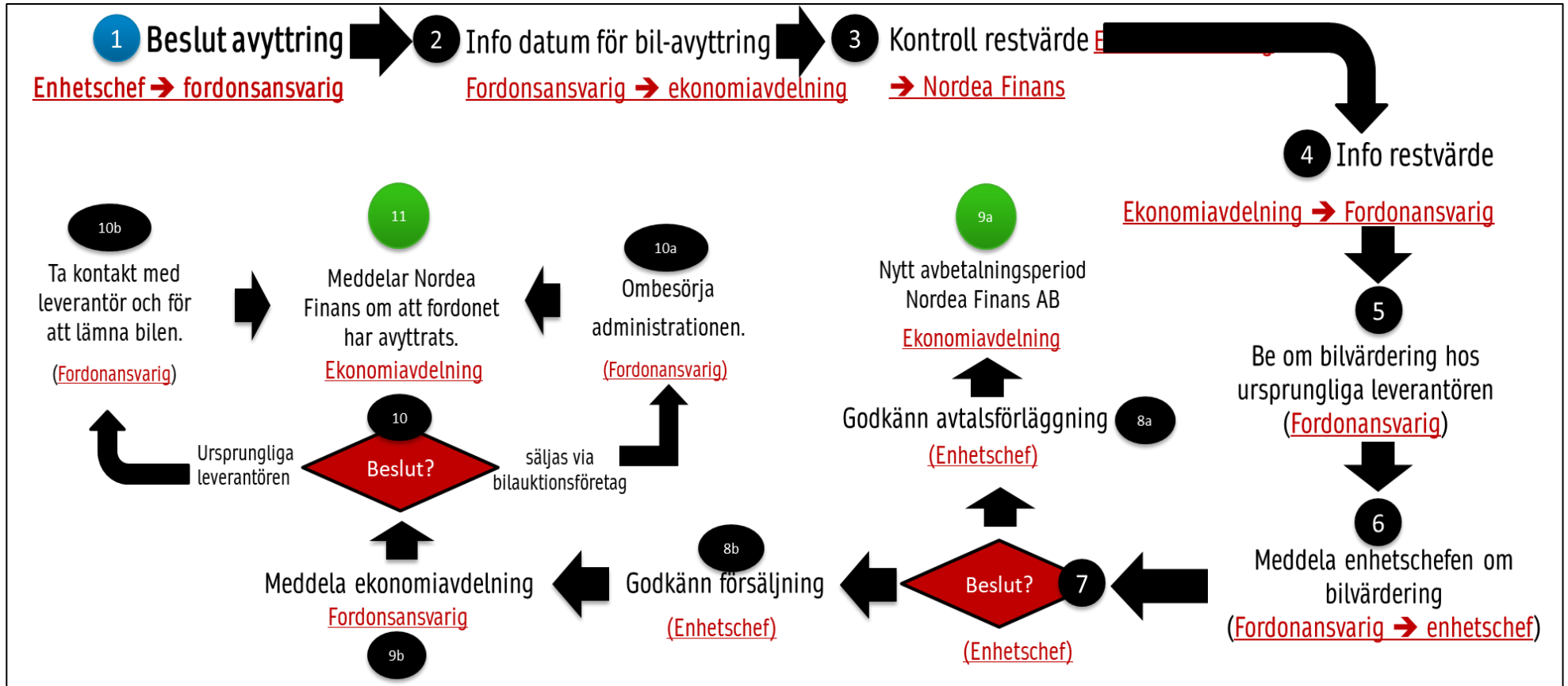
mer omfattande uppföljning av drivmedelsanvändningen, är rekommenderat. Att stärka den interna kontrollen skulle ytterligare säkerställa efterlevnaden av riktlinjer och rutiner, och bidra till effektiv resurshantering.

BILAGOR

Bilaga 1: Anskaffningsprocess



Bilaga 2: Avyttringsprocess





Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.



Översyn anpassad grundskola

Förslag till beslut

1. Anpassad grundskola för årskurser 1–6 till förläggs vid Horsbyskolan.
Beslutet ersätter Bildningsnämndens inriktningsbeslut 4 § 2015-02-02.

Sammanfattning av ärendet

Anpassad grundskolan är en av de skolformer som kommuner har ansvar att bedriva i enlighet med 2 kap 2 § Skollagen (2010:800). I samband med avyttrandet av grundsärskolan vid Mörlanda beslutade bildningsnämnden (4 § 2015-02-02) att grundsärskolans klasser organiseras vid Altorpskolan från och med läsåret 2015/2016. 2021 genomfördes en genomlysning av behov av anpassad grundskola (dåvarande grundsärskola) DNR UN 102/2021, som avslutades 2022. Bildningsförvaltningen har återigen genomfört en översyn av anpassad grundskolan och bedömer att en utökad anpassad grundskola för årskurser 1-6 bör lokaliseras vid Horsbyskolan.

Bakgrund

Anpassad grundskolan är en av de skolformer som kommuner har ansvar att bedriva i enlighet med 2 kap 2 § Skollagen (2010:800). I samband med avyttrandet av grundsärskolan vid Mörlanda beslutade bildningsnämnden (4 § 2015-02-02) att grundsärskolans klasser organiseras vid Altorpskolan från och med läsåret 2015/2016. Denna organisering har i praktiken medfört att elever från årskurs 5 till och med årskurs 9 läst vid Altorpskolans anpassade grundskola, medan elever i de yngre åren hanterats genom integrering, vilket innebär att eleverna läser ämnen i anpassad grundskolas läroplan vid reguljära skolenheter, där klasskamraterna läser enligt Lgr 22.

Bildningsförvaltningen genomförde 2021 en genomlysning av behov av anpassad grundskola (dåvarande grundsärskola) DNR UN 102/2021. I samband med den utredningen bedömde förvaltningen att en utökning av anpassad grundskola vore det pedagogiskt lämpligaste, samt att lokaliseringen bör ske vid Horsbyskolan.

Vid bildningsnämndens sammanträde 2021-10-04 § 104 beslutade bildningsnämnden att

1. Bildningsförvaltningen får i uppdrag att undersöka intresset hos vårdnadshavare till elever mottagna i grundsärskolan om de önskar en framtida skolplacering vid en grundsärskola placerad vid Horsbyskolan.
2. Bildningsförvaltningen får i uppdrag att vidare utreda skolenhetens långsiktiga lokalisering, samt projektering för nödvändiga investeringar.

Gällande vårdnadshavares intresse, så genomförde förvaltningen en undersökning, som då visade på att vårdnadshavare intresse var svalt. Framförallt utifrån att det inte fanns någon verksamhet att visa upp. Däremot framgick det ej, att vårdnadshavare var emot en placering vid Horsbyskolan i sig. Vid bildningsnämndens sammanträde 2022-01-31 § 12 beslutade Bildningsnämnden att avsluta utredningen.

Nuläge

Bildningsförvaltningen ser ett fortsatt behov av en anpassad grundskola, utifrån ett befintligt elevunderlag, där kommunen har elever i de yngre åren som har blivit mottagna i skolformen, men som fortsatt läser integrerat. Denna organisering av utbildningen har sociala fördelar, att eleverna vid inträde i skolformen ändå kan ha

kvar sitt sociala sammanhang, men ändå läsa enligt den läroplan som de har rätt till. Nackdelen är att denna undervisningsform, ställer stora krav på undervisande lärares förmåga att planera undervisning utifrån 2 läroplaner, samt att även inkludera eleven socialt, fysiskt och pedagogiskt i sin undervisning. Den juridiska aspekten av organiseringen kräver att kommunen köper interkommunala platser i annan kommun om vårdnadshavare önskar att deras barn ska lära vid en skolenhet för anpassad grundskola.

I nuläget är elevantalet, liksom prognosen att den anpassade grundskolan vid Altorp inte kan ta emot fler elever, samt att den över tid bör renodlas för att hårbärga elever i årskurserna 7-9. Detta beror framförallt på 1, det befintliga elevantalet och 2, i samband med beslutet om att byta namn på grundsärskola till anpassad grundskola (Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning 2021/22:UbU27) så framgår det även att elever inom anpassad grundskola i större utsträckning än tidigare ska få läsa på så hög nivå som möjligt utifrån sina individuella förutsättningar. Denna förändring innebär att elever delvis kan läsa både ämnen tillhörande Lgr 22, samt läroplan för anpassad grundskola. För att möjliggöra detta samarbete över läroplaner är det en praktisk fördel att elever i anpassad grundskola är organiserade så att de har en fysisk närhet till reguljär grundskola, så att de exempelvis kan följa en klass i enskilda ämnen inom Lgr 22.

Förvaltningen har undersökt möjligheterna kring olika placeringar av anpassad grundskola utifrån pedagogiska och organisatoriska förutsättningar, samt utifrån elevunderlagets lokalisering.

De val som förvaltningen övervägt är utökning vid Altorpskolan, Horsbyskolan, Mörlandaskolan, samt strukturerad samverkan med kranskommun via IKE.

Altorpskolan

Altorpskolan har i det kommunens endas anpassade grundskoleenhet belägen i ena del av Altorpskolans lokaler. Verksamheten har idag elever från årkurs 5-9 och beläggningen är hög utifrån vad lokalens kapacitet. Utomhusmiljön är i grunden anpassad för en högstadieskola. Förvaltningen bedömer de pedagogiska vinsterna som små, i och med att elever i yngre åldrar saknar förutsättningar att på ett enkelt sätt läsa enligt Lgr 22. De pedagogiska vinster som syns är att det finns en befintlig personalgrupp som är van att arbeta mot aktuell läroplan. Samverkan kring personal bedömer förvaltningen kan ske på alternativt sätt, med fullgod utväxling. Yngre elever har en större sannolikhet att känna en otrygghet i möte med fler äldre elever.

Mörlandaskolan

Mörlandaskolan har tidigare organiserat anpassad grundskola i sina lokaler, men efter att verksamheten avyttrades har dessa lokaler anpassats till annan verksamhet som numera huserar i lokalerna. Det finns därför ingen särskild fysisk fördel att åter organisera verksamheten vid Mörlanda. Samverkan kan ske med reguljär skola, samt att skolan har tillgång till praktiskestetiska ämnen, samt fritidshem. Nackdelen är att flertalet elever som är mottagna i anpassad grundskola bor inom Herrljunga tätort, varför förvaltningen bedömer att flera vårdnadshavare på liknande sätt som tidigare skulle välja att avstå från att ingå i skolformen om utökningen sker vid Mörlanda. Om verksamheten skulle öppnas i Mörlanda bedömer förvaltningen skolskjutskostnaderna som högre.

Horsbyskolan

På samma sätt som Mörlandaskolan har Horsbyskolan alla fysiska möjligheter att erbjuda undervisning i anslutning till skolan, samt att utveckla samarbetet med de reguljära enheterna gällande undervisning inom Lgr 22.

Utifrån att majoriteten av eleverna idag bor i anslutning till Herrljunga tätort, bedöms förutsättningarna att starta upp utökningen av anpassad grundskola som störst vid Horsbyskolan, samt att skolskjutskostnaden bedöms som lägst till Horsbyskolan, vilket föranleder att förvaltningen förordar en placeringen av utökningen av anpassad grundskola vid Horsbyskolan. Det finns idag en lokal (paviljongen vid

Horsbyskolan) som skulle kunna i iordningställas och dockas på befintlig skolenhet som på ett adekvat sätt hade löst organiseringen.

Interkommunal ersättning

I dagsläget är 4 elever placerade i andra kommuner, och ytterligare 7 elever är integrerade i reguljär utbildning. Den genomsnittliga kostnader per elev inom anpassad grundskola var 2022 483 700kr/elev, varför en potentiell kostnad om vårdnadshavare önskar anpassad grundskola för sina barn är en ytterligare IKE kostnad om 3,4 mkr / per år. Utöver detta tillkommer kostnader för skolskjuts.

Kostnader för investering

Förvaltningen har tagit fram en referenskostnad för etablering av ny verksamhet. Den har utgjort av Horsbypaviljongens överdel som 2020 flyttades till Mörlanda skolan och renoverades till ett total pris om 4,2 mkr. Utifrån inflation sedan dess bedömer förvaltningen det som rimligt att en motsvarande investering skulle uppgå till 4,5-5,0 mkr.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att en utökning vid Horsbyskolan och renovering av befintlig paviljong både är det mest pedagogiskt som organisatoriskt och ekonomiskt gynnsamma. Utifrån nuvarande planering bedöms en sådan utökning kunna ske tidigast med start läsåret 2025.

Konsekvenser

Herrljunga kommun skulle leva upp till skollagens krav och intentioner i och med en utökning av anpassad grundskola. Undervisningen bedöms blir mer adekvat och kvalitativ om personal som är utbildad för elevgruppen och läroplanen finns i verksamheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Protokoll BN 4 § 2015-02-02
Protokoll BN 104 § 2021-10-04
Protokoll BN 12 § 2022-01-31

Erik Thaning
Verksamhetsutvecklare

Anna Wetterbrandt
Elevhälsochef



BN § 12

DNR UN 102/2021 607

Avslut av utredning gällande utökning av central grundskola

Sammanfattning

Vid bildningsnämndens sammanträde i oktober beslutade nämnden att bildningsförvaltningen får i uppdrag att undersöka intresset hos vårdnadshavare till elever mottagna i grundskolan om de önskar en framtida skolplacering vid en grundskola placerad vid Horsbyskolan, samt att bildningsförvaltningen får i uppdrag att vidare utreda skolenhetens långsiktiga lokalisering, samt projektering för nödvändiga investeringar (BN § 104/2021-10-04).

Bildningsförvaltningens utredning visar att det finns rimliga lokallösningar vid Horsbyskolan, som kräver smärre investeringar. Utredningen visar även att intresset för en central grundskola i dagsläget är svagt. Förvaltningens bedömning är därför att det i dagsläget inte är aktuellt att realisera en utökning om central grundskola och föreslår att utredningen avslutas.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-01-19

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-01-13

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Utredningen avslutas.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Utredningen avslutas.



BN § 104

DNR UN 102/2021

Inriktningsbeslut avseende ny grundskola

Sammanfattning

Till följd av en ökad prognos av elever med rätt till undervisning inom skolformen grundskola har bildningsförvaltningen återaktualiserat en utredning gällande en central grundskola även för de yngre åren. Utifrån nuvarande förutsättningar och elevunderlag (prognos) bedömer förvaltningen att den lämpligaste organiseringen av en ytterligare grundskola är vid Horsbyskolan i Herrljunga. Eleverna får då en placering vid det fritidshem i den hemskola eleven ursprungligt skulle gått vid utifrån gällande skolstruktur.

För att kunna realisera skolenheten behövs ett ytterligare tillskott om minst 1,492 tkr. Förvaltningen bedömer utifrån rådande budgetförutsättningar att bildningsnämnden i första hand behöver få ett tillskott om 1 mkr för 2022 för att kunna starta upp verksamheten.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2021-09-22

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2021-09-14

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Bildningsförvaltningen får i uppdrag att undersöka intresset hos vårdnadshavare till elever mottagna i grundskolan om de önskar en framtida skolplacering vid en grundskola placerad vid Horsbyskolan.
- Bildningsförvaltningen får i uppdrag att vidare utreda skolenhetens långsiktiga lokalisering, samt projektering för nödvändiga investeringar.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidietts förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Bildningsförvaltningen får i uppdrag att undersöka intresset hos vårdnadshavare till elever mottagna i grundskolan om de önskar en framtida skolplacering vid en grundskola placerad vid Horsbyskolan.
2. Bildningsförvaltningen får i uppdrag att vidare utreda skolenhetens långsiktiga lokalisering, samt projektering för nödvändiga investeringar.



BN § 4

DNR UN 4/2015

Organisering av grundskolan i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Grundskolans klasser organiseras för närvarande vid två av kommunens skolor, Mörländaskolan för åk 1-6 och Altorpskolan för åk 7-9. Sedan några år tillbaka har antalet elever med rättighet att mottas i grundskolan minskat markant. En av orsakerna kan vara att målgruppen för elever som har rättighet till särskola har förändrats i och med att skollagen 2010:800 trädde i kraft.

Vid läsårsstart 2015/2016 kommer endast någon enda elev att undervisas i grundskola åk 1-6 vid Mörländaskolan. Det har gjort att rektor för grundskolan önskar organisera klasserna med större flexibilitet och vid en skola, Altorpskolan. Rektor planerar för att elever i grundskolan ska kunna vara klassplacerade i åk 5-9 vid Altorpskolan. Som det ser ut idag är 8 elever mottagna i grundskolan från och med nästa läsår, varav 7 går i grundskoleklass. Rektor som ansvarar för att besluta om klassammansättning ser att lärandemiljö, gruppdynamik och kamratrelationer främjas av att grundskolan organiseras vid en enhet i och med att elevantalet är så litet. Altorpskolans lokaler för grundskolan är nyligen renoverade och motsvarar väl de behov som verksamheten ställer.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse *Organisering av grundskolan i Herrljunga kommun*, daterad 2015-01-16.

Tjänsteskrivelse *Organisering av grundskolan i Herrljunga kommun*, daterad 2015-01-16.

Förslag till beslut

Presidiets förslag till beslut:

1. Bildningsnämnden beslutar att grundskolans klasser organiseras vid Altorpskolan från och med läsåret 2015/2016.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Bildningsnämnden beslutar att grundskolans klasser organiseras vid Altorpskolan från och med läsåret 2015/2016.

Expedieras till: Rektor för grundskola.